euro
50
51
Ve spolupráci s
FT
FINANCIAL TIMES
www.tydenikeuro.cz

Intenzita Vánoc

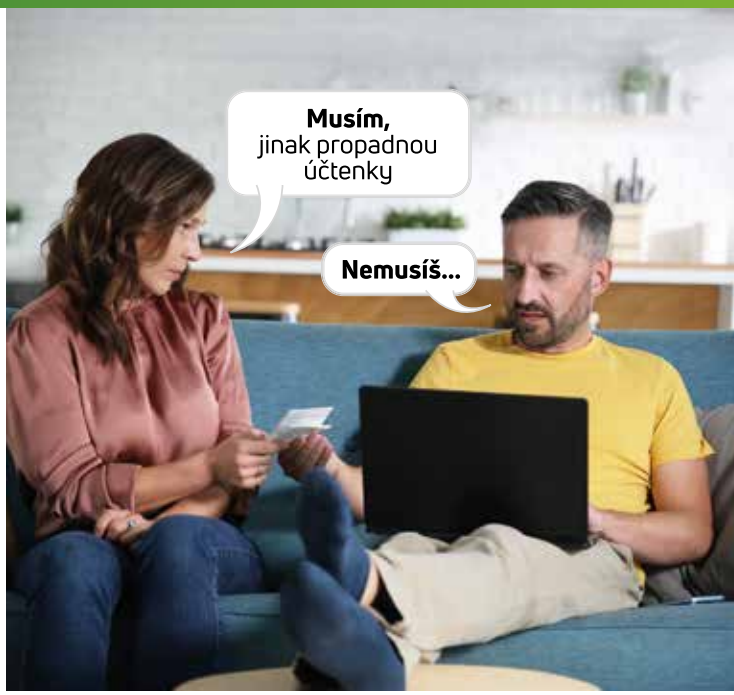
S farářkou Martinou Viktorií Kopeckou o smyslu Vánoc, o penězích a darech, jimiž si občas vykupujeme nezájem o druhé, a také o tom, proč mít raději zážitky než věci

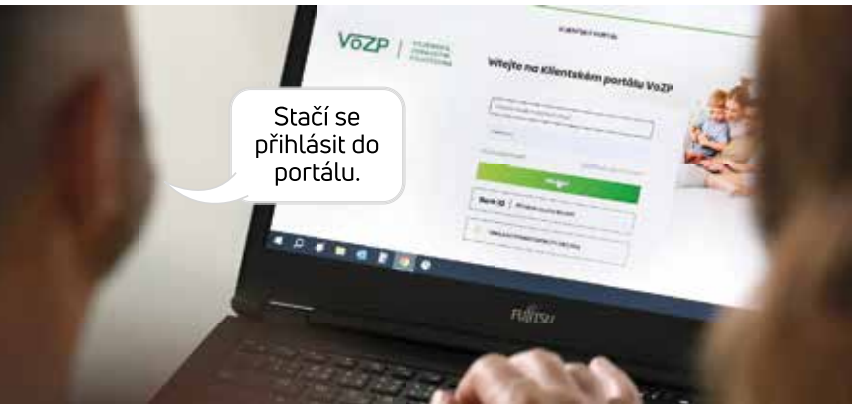
16. 12. 2024 CZ 69 KČ SK 3,60 €
9 771212 312007 50

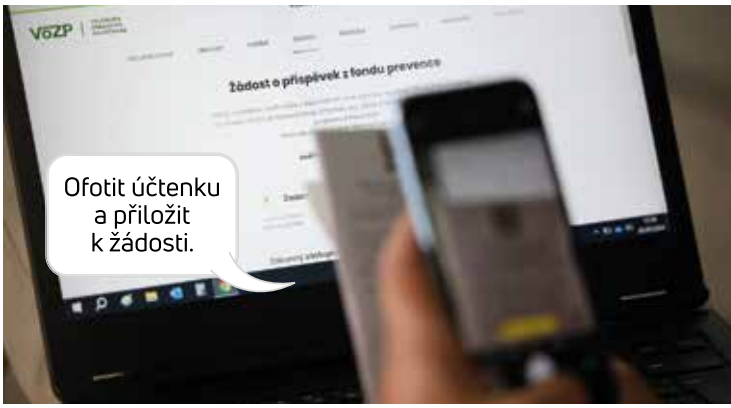
VOZP | VOJENSKÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČESKÉ REPUBLIKY

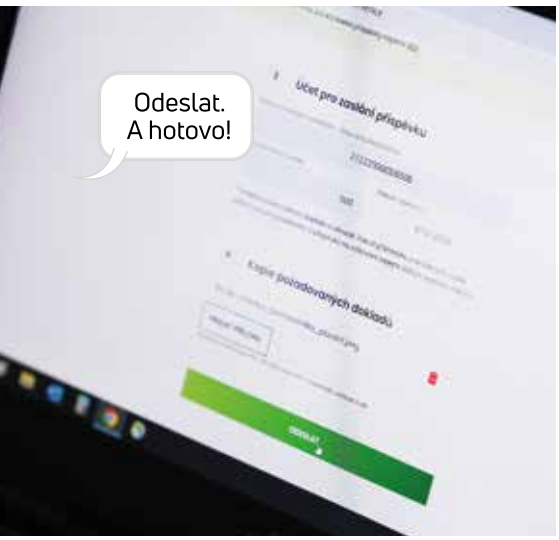
www.vozp.cz

DO VOJENSKÉ BĚHAT NEMUSÍTE,

jsme digitální zdravotní pojišťovna.

VOZP digitální pojišťovna

INZERCE ^

Zaostřeno na Vánoce

Martin Rychlík
rychlik@tydenikeuro.cz

Už se to blíží. Příští týden jsou Vánoce. Přestože se časopis, který právě držíte v rukou, už přes 26 let jmenuje stylově Euro, nepíšeme tentokrát jen o eurech, penězích, ekonomice nebo velkém byznysu. Výjimečně jsme si totiž k titulnímu interview přizvali přímo farářku Martinu Viktorii Kopeckou, aby pohovořila o víře, naději i smyslu našeho konání.

Jak ona sama vnímá peníze? „Myslím, že jsem v životě prošlapala určitou cestu pokory, od kvantity ke kvalitě. V době svého prvního zaměstnání jsem považovala za velmi důležité mít věci, ale dnes je pro mě důležitější mít zážitky, a tím myslím i ty docela obyčejné… Peníze jsou důležité; potřebujeme je k životu a můj vztah k nim je pozitivní, ale odmítám sloužit svému kontu nebo předmětům," říká Kopecká v rozhovoru, který s ní vedl Petr Fischer.

V povídání, jež byste v adventním čase opravdu neměli minout, nabízí moderní farářka i tento zajímavý příměr: „Vánoce fungují jako lupa. Když jste šťastní, prožíváte to ještě silněji, pokud jste smutní a zklamaní, pak se bolest ozývá naléhavěji a z větší hloubky." Skutečně, čas dárků, rozsvícených stromků i pohádek je jakýmsi „emocionálním zesilovačem", jenž dokáže vybudit city k hlubokému – ideálně též rodinnému – pocitu štěstí, anebo naopak ty, kteří se souží, přivést do ještě větších splínů z něčeho, čeho se jim právě nedostává. Za celou redakci týdeníku Euro vám ze srdce přejeme, aby vaše lupa „nazvětšovala" to nejlepší.

Tak trochu zasněženě vánoční je i reportáž Ondřeje Koutníka, který se vydal do Špindlerova Mlýna, tedy do českého Aspenu, z něhož se postupem času stala „jedna z dalších pražských čtvrtí", kde zimní pohodu tráví byznysová a společenská smetánka. Věděli jste, které chaty či apartmány patří Luďku Sekyrovi, Marku Dospivovi, Jozefu Síkelovi či Romanu Janouškovi? Dozvíte se na straně 20.

Peníze a majetky jsou jistě skvělá věc, zážitky rovněž (jak říká Kopecká), ovšem zdraví je ten nejcennější dar. Není to klišé. Je to pravda. Člověka až zarazí i zamrazí, když si přečte článek o nových bizarních sportech, mezi nimiž se vyjímají šampionáty ve fackovačkách, kdy soutěžící jsou ochotni riskovat úrazy a poškození mozku, pakliže dostávají dobře zaplaceno – vítězové, kteří umějí dát i dostat „přes hubu", prodají své zdraví za pár desítek tisíc dolarů, jak se dočtete na straně 34. O kousek dál řeší nejlepší i nejstinnější (zdravotní) stránky USA i Martin Wolf, slavný komentátor partnerských Financial Times, jemuž právě vyšla v češtině pozoruhodná kniha o neklidné době, v níž žijeme. Není to ještě tip na dárek od Ježíška?

A nikoli náhodou jsme do seriálu Byznys první republiky vybrali kapitolu o lesnictví. Historici z pražské Filozofické fakulty UK, která si brzy připomene tragické výročí nejhoršího vraždění v dějinách Česka, připomínají vlasteneckou tradici rané ČSR, kdy se pod „vánočními stromy republiky" nadělovala dobrota, peníze a péče pro potřebné. Vzpomeňme na to, co je v životě opravdu důležité. Zastavme se. Buďme s nejbližšími a prožívejme ty chvíle k nezaplacení. ●

ILUSTRACE: Vojtech Vašicky

INZERCE v

Obsah

Monitor

03 Editorial

06 Citáty

08 Ozvěny

10 Slíva / Komentář

Rozhovor

12 Vánoce jsou lupa

Report

20 Český Aspen nadále vábí vlivnou elitu

26 Vykouřeno v Česku, zdaněno v Polsku

30 Zvýšená inflace přináší politickou smůlu

34 Nová sportovní vlna

38 V USA lovil teroristy, v Česku nabízí bezpečnostní služby

42 Hrdinové i opozdilci

44 Rozhovor: Digitalizace je fajn, empatii ale nenahradí

48 Jak Nintendo válcuje svět

50 Euro Lawyers: Právo v roce 2025

52 Financial Times: Supersilným větrníkářům slábne vítr

Panorama

58 Okouzlení u Slavonic

64 Mariáš kapitalismu a demokracie

66 Financial Times: V čem jsou USA opravdu výjimečné

68 Křišťálová krása pro milovníky pálenky

70 Když stromy rostly pro dobro a vlast

74 Karlovarský klenot

76 ČEZ odhalil e-mobilní plány na rok 2025

78 Společnost

80 Lidé a podniky

82 Éra krachů bank skončila

12

Vánoce jsou lupa

S farářkou Martinou Viktorií Kopeckou o vánoční službě, naplněném životě, milosrdenství i o tom, že „mít hodně“ zdaleka neznamená „mít vše“

20

Český Aspen nadále vábí vlivnou elitu

Reportér týdeníku Euro sledoval slavnostní zahájení lyžařské sezony ve Špindlerově Mlýně, kam se dostavila podnikatelská a společenská smetánka. Rozkreslujeme mapu vlivu v elitním českém horském středisku

52

Supersilným větrníkářům slábne vítr

Dánský Ørsted, největší provozovatel offshore větrných elektráren na světě, byl dáván za vzor ekologické transformace ropných a plynárenských gigantů. Jeho nedávné potíže však naznačují, že proměna energetiky je mnohem složitější

58

Okouzlení u Slavonic

Vyprávění privátního sběratele z Rakouska Petera Coretha, jenž kousíček za českými hranicemi nabízí pohled do světa a jeho smyslu. Jak se z antikvární lampičky může stát antický poklad? A které kosti propustí celníci do země snáze – sloní, či lidské?

TITULNÍ STRANA • FOTO: Hynek Glos

Exkluzivní ceny a dvouletá záruka pro firmy

Notebook
Dell Vostro 3530

- Procesor Intel® Core™ i5-1334U
- 15,6“ Full HD LCD antireflexní displej
- RAM 16 GB DDR4, SSD 512 GB, Wi-Fi 5
- Hmotnost 1,66 kg, čtečka otisků prstů

alza.cz pro firmy × DELL Technologies

INZERCE v

„My máme vnitřně nastavené to, že s komunisty jsme nespolupracovali a ani nespolupracujeme, a to ani na regionální úrovni.“

Zaplaťpánbůh! Tak pravil ještě čerstvý senátor **Róbert Šlachta** z Přísahy, když padla otázka na případnou vládní konstelaci s ANO či Stačilo! Teď ještě, aby to Bobík odpřísáhl.

„To, že je Miloš Zeman šovinistické prase, to jsem určitě řekla a to si taky pořád myslím.“

Někdejší politička a právnička **Petra Buzková** doplnila svůj červnový výrok, kdy pravila: „Miloš Zeman byl, je a ještě chvíli bude šovinistické prase…“ Ale no tak, paní doktorko.

„Když mě Andrej Babiš ve sněmovně před čtrnácti dny dehonestoval, že prý nepoznám jako ministr zemědělství krávu od telete, řekl jsem mu, že poznám krávu a poznám také vola.“

Ta sedla přímo na bachor, řekněme. Navíc si nejsme jistí, že by měl ministra zemědělství **Marka Výborného** (KDU-ČSL) zkoušet ze zoologie zrovna Andy Babiš, který před časem dětem v pořadu TV Prima tvrdil, že mléko se tvoří kravám v žaludku.

„Je to dárek Roberta Fica těm zdravotníkům, kteří mu zachránili život.“

Slovenský exministr zdravotnictví **Marek Krajčí** okomentoval čerstvě schválený zákon, jenž pod hrozbou trestního stíhání nutí lékaře ve špitálech pracovat i poté, co podali výpověď. Na to máme rčení, jemuž Fico rozumí: „Každý dobrý skutok musí byť po zásluhe potrestaný!“

„Abych to uvedla na pravou míru, my jednáme se Stačilo!, protože KSČM nebude kandidovat.“

Neúnavná stálice naší rubriky, socdemácká předsedkyně **Jana Venezuela Maláčová**, jedná o předvolební spolupráci se soudružkou Kateřinou Konečnou ze Stačilo!, což je samozřejmě jiná soudružka Kateřina Konečná než ta soudružka z KSČM. Už je vám to jasné?

FOTO: archiv

DODÁVÁME
ENERGII
24/7
Stabilní energii, vždy
když potřebujete.
WWW.7.CZ
ELEKTRÁRNA
CHVALETICE

INZERCE v

Akademii věd povede fyzik Radomír Pánek

Teprve šestým předsedou Akademie věd ČR v samostatné české historii se stane Radomír Pánek z Ústavu fyziky plazmatu AV. Rozhodl o tom akademický sněm, který jej zvolil hned v prvním kole 128 z 242 hlasů. Profesor Pánek, jenž měl čtyři protikandidáty a byl považován za favorita, po jmenování prezidentem vystřídá Evu Zažímalovou. Největší vědeckou instituci v zemi s rozpočtem takřka osm miliard korun by měl vést od 24. března 2025 po čtyři roky. „Kvalitu výzkumu se budu snažit dále rozvíjet. Budu dbát, aby výsledky výzkumu byly co nejužitečnější pro společnost," uvedl Pánek pro týdeník Euro. Hodlá posílit i vazby s byznysem a firmami. „Budu podporovat další spolupráci s Technologickou agenturou ČR, ministerstvem průmyslu a obchodu a dalšími subjekty podporujícími programy spolupráce s průmyslem – a to i na evropské úrovni," řekl vědec činný v konsorciu pro termojadernou fúzi EUROfusion. Pánek je prvním fyzikem v čele Akademie věd ČR. Postupně ji od roku 1993 vedli Rudolf Zahradník, Helena Illnerová, Václav Pačes, Jiří Drahoš a naposledy Eva Zažímalová.

412

Podle zjištění digitální realitní služby Bezrealitky zájemce v Praze na konci roku 2024 zaplatí průměrně 412 korun za metr čtvereční pronajímané plochy, tedy měsíční nájem 26 780 korun za nejoblíbenější 65metrový byt.

Třináctý plat dá letos zaměstnancům třetina firem

Vánoční čas je pro mnoho firem příležitostí poděkovat svým zaměstnancům za celoroční úsilí. Přes 30 procent jich plánuje vyplatit zaměstnancům třináctý nebo čtrnáctý plat. Jinou formou finančního bonusu své zaměstnance obdaruje 32 procent společností. Kromě finančních bonusů ale firmy sázejí i na jiné formy odměn. Nejoblíbenějším prosincovým benefitem se podle průzkumu Recruitment Academy ve spolupráci se společností Edenred staly vánoční večírky. Letos je uspořádají zhruba dvě třetiny zaměstnavatelů. „Vedle toho ale roste zájem o personalizované benefity jako dárkové poukazy nebo příspěvek na volnočasové aktivity," dodává Aneta Martišková z vedení Edenred. Mezi méně časté benefity s koncem roku patří příspěvek na zdraví (16,7 procenta) nebo placené volno navíc (12,7). „Ačkoli materiální formy odměny patří mezi ty nejoblíbenější, dlouhodobě roste i zájem o benefity, jež reflektují potřebu rovnováhy mezi prací a osobním životem, a to především u mladších zaměstnanců," říká José Kadlec, spoluzakladatel Recruitment Academy. Hlavní motivací personalistů při výběru odměn na konci roku může být podle odborníků snaha přizpůsobit se novým trendům a podpořit svůj employer branding.

V O2 areně dál poteče Staropramen

Provozovatel O2 areny a O2 universa společnost Bestsport bude svým návštěvníkům i nadále nabízet pivo Staropramen. Pražský pivovar již potřetí zvítězil ve výběrovém řízení pro největší multifunkční halu v Česku. „Spolupráce se Staropramenem trvá dvacet let a jsme velmi rádi, že v ní i nadále můžeme pokračovat. Staropramen pro nás není jen dodavatelem kvalitních produktů, ale spolehlivým partnerem, který chápe naše provozní potřeby," uvedl šéf Bestsportu Robert Schaffer. Nepasterizované tankové pivo Staropramen se do O2 areny dostává velmi rychle – většinou již do jedné hodiny od stočení do cisteren v pivovaru.

Češi míří na tuzemské hory

Češi stále častěji volí zimní dovolenou v tuzemsku. Letos ji chce u nás strávit celkem 47 procent respondentů, což je o čtyři procenta více než loni. V průměru plánují sedmidenní pobyt a počítají s tím, že utratí v průměru 8 342 korun na osobu. Kromě lyžování a běžkování je láká také pěší turistika a odpočinek. Vyplývá to z nejnovějšího průzkumu České centrály cestovního ruchu – CzechTourism. „Nespornou výhodou českých hor je jejich blízkost a snadná dostupnost. Tuzemské sjezdovky nejsou tak extrémní, tudíž jsou ideální pro rodiny s dětmi a perfektním místem pro aktivní odpočinek i pohodovou dovolenou," říká ředitel CzechTourismu František Reismüller.

RUBRIKU PŘIPRAVIL: Pavel Pokorný (pokorny@tydeniknaeuro.cz) / FOTO: Shutterstock

BUSINESS

PODNIKEJTE **DIGITÁLNĚ**,
SPOLU TO ZVLÁDNEME.

INZERCE v

Komentář

Jalová mediální politika

Petr Fischer
fischer@tydenikeuro.cz

Ministr kultury Martin Baxa (ODS) si odškrtl další body na seznamu zákonů, které slíbil prosadit. Zatímco reforma audiovizuální podpory prošla bez povšimnutí, zvýšení koncesionářských poplatků za televizi a rozhlas veřejné služby o 25 korun měsíčně vyvolává politicko-mediální bouři, jakkoli zákon pronikl do druhého čtení a zkraje roku se dočká schválení.

Proměna Státního fondu kinematografie na Fond audiovize je důležitou změnou ovlivňující výkonný český filmový průmysl, v němž se ročně točí až deset miliard korun. Zvýšení filmových pobídek pro hrané i animované filmy udrží zájem o natáčení v Česku, práci pro tisíce lidí i tradičně vysokou profesionální kvalitu v oboru a jméno v zahraničí. Podstatné je, že se do záběru státních institucí dostávají i nové malé formáty a také počítačové hry, jejichž podpora je reakcí na globální změnu mediálního prostředí. V tom panuje jakási politická shoda, což je v rozhádaném Česku výjimka.

Pravým opakem je zvyšování poplatků za veřejnoprávní média. Ministr Baxa propásl vhodný okamžik pro předložení zákona, který mohl už rok platit, tři čtvrtě roku před volbami se už mění v politickou bombu. Samozřejmě vůbec nejde o těch pár korun, ale o hyperkritický vztah zejména k České televizi, který současná opozice projevuje dlouhé roky. Skrze kritiku financování médií veřejné služby vyjadřuje nespokojenost s politickým zpravodajstvím ČT, přestože to „hlavní“ má být strach o peníze poplatníků.

Andrej Babiš prosazuje placení televize ze státního rozpočtu podle vzoru Dánska či Švédska. Tam se ale platí televizní daň (!), na televizi se skládají všichni, kdo platí daně. Ve Švédsku například procento z ročního příjmu, při nižším příjmu, než je průměr, se platí paušál zhruba stejný jako v Česku. Hnutí ANO ale říká, že nové daně nechce, není tedy jasné, jak přesně by se televize platila. Žádný konkrétní promyšlený návrh nebyl Babiš schopen předložit.

Podobné je to s kritikou rozsahu a náplně veřejné služby. Nový zákon počítá s takzvanými memorandy, tedy s periodickým jednáním o obsahu a penězích po vzoru charty BBC. Ani vláda, ani ANO však dosud nepředložily žádný plán, jak televizi a veřejnou službu vůbec přizpůsobit novým technologiím a co by tedy ČT a Český rozhlas měly pro společnost vytvářet. Solidní rozvaha a plán restrukturalizace opět zcela chybí!

Veřejná služba v mediální oblasti potřebuje po 35 letech strukturální změnu, v jejíž přípravě se moc neobtěžuje ani opozice, ani vládní strany. A tak se poslanci zase tahají jen o symbolických pár korun, z nichž vytloukají snadný politický kapitál.

Děláme, co je třeba, tvrdí vláda. Neděláme politiku, řešíme problémy lidí, říká ANO. V případě nutné proměny ČT a ČRo nefunguje ani jedno. Vynalézavá hesla, kreativní politika nikde. ●

Samozřejmě vůbec nejde o těch pár korun, ale o hyperkritický vztah zejména k České televizi, který současná opozice projevuje dlouhé roky.

ILUSTRACE: Jiří Slíva

euro
Ve spolupráci s FINANCIAL TIMES

DÁREK

K ročnímu předplatnému Vizovická slivovice 2022 v hodnotě 999 Kč

Roční předplatné za 2 190 Kč

R. JELÍNEK

15. ročník slivovice z vlastního vizovického sadu, která **zraje** přesně po dobu **365 dní. Během zrání se do ní přidávají sušené švestky,** které jí dodávají **zlatavou barvu a medově sladkou vůni a povidlovou chuť.** Základ ročníku 2022 tvoří destilát **z odrůd Čačanská lepotica, Hanita, Gabrovská a Stanley.** Každoročně je stočeno přesně 5.004 lahví 50% Vizovické slivovice R. JELÍNEK o objemu 0,7 litru.

www.vizovickaslivovice.cz

www.pijsrozumem.cz

V rámci předplatného také získáte přístup k premium článkům na **www.tydenikeuro.cz**

Vybírejte na www.send.cz/euro

FOTO: Hynek Glos

Vánoce jsou lupa

S farářkou Martinou Viktorií Kopeckou o vánoční službě, naplněném životě, milosrdenství i o tom, že „mít hodně“ zdaleka neznamená „mít vše“

Petr Fischer
fischer@tydenikeuro.cz

Kříže se dostala přes rozum. Chtěla lépe chápat tajemství, která se skrývají za slovem Bůh, a tak se svého času dala na studium teologie. Dnes je Martina Viktorie Kopecká farářkou Církve československé husitské a každé Vánoce zčásti tráví ve „svém“ kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze. Je za to prý ráda, je to pro ni čest, i když duchovní život je podle ní „někdy zápas, jindy něha prvních sněhových vloček“. Podobně jako byl pro ni zápasem a radostí její souboj s tanečními figurami v populární televizní soutěži StarDance, který k Martině Viktorii přitáhl velkou pozornost médií. Ve vánočním rozhovoru společně hledáme cestu konzumními svátky, dotýkáme se role charity a peněz v lidském životě, ale i toho nejdůležitějšího: tedy proč nás právě Vánoce (nikoli Velikonoce) všechny neustále tak silně vtahují nebo co je to vlastně dar.

► Máte ráda Vánoce?
Mám, ale předchází jim důležité období příprav – advent. Je to vnitřní chystání, příprava prostoru pro to, co přichází, a také inventura stávajícího, množství emocí, které potřebujeme zpracovat, úkoly, které nazrály k dokončení. Někdy pomáhá představa závěru Mariina svatého těhotenství. To, „co“ nebo spíše „kdo“ se narodí, nám změní život. Zásadně, nesmazatelně a natolik, že máme touhu si tuhle chvíli obdarování dál a dál připomínat.

► Šance na proměnu je tedy neustále otevřena…
Ano, a Vánoce fungují jako lupa. Když jste šťastní, prožíváte to ještě silněji, pokud jste smutní a zklamaní, pak se bolest ozývá naléhavěji a z větší hloubky. A každý rok je to s naším životním příběhem trochu jiné. I tohle mám na Vánocích ráda, pomáhají nám prohlédnout si, kudy v životě a vztazích jdeme. Poslední roky pravidelně o vánočním pokročilém večeru stojím za Stolem Páně a slouží půlnoční bohoslužbu.

► Pamatujete si své první Vánoce? I první Vánoce, kdy už jste v sobě vědomě a svobodně nesla zvěst o narození Ježíše jako křesťanské poselství? Bylo nebo je to dodnes v něčem jiné?
První Vánoce si připomínám jen prostřednictvím černobílých fotek v rodinném albu. Sedím podepřena na kuchyňském stole u babičky a dědy v Kralupech, je mi necelého půl roku a podle výrazu netuším nic o tom, že je to slavnostní okamžik. Víra v mém životě přišla až s teologickým vzděláním. U někoho je rozum a víra v kolizi, ale já to tak nemám. Teologii jsem se rozhodla studovat, aniž bych tušila, jak moc proměnní můj život. Byla jsem nepopsaný list a nenesla jsem si zároveň žádnou zátěž předsudků o světě církve. Studium mě pohltilo, nechala jsem se pokřtít, ale do kněžské služby jsem se nijak nehrnula. Časem jsem začala studovat další obory, psychologii a speciální pedagogiku na jiné fakultě a uvědomila si, že mě to táhne k člověku i k Bohu. Shodou náhod jsem o pár měsíců později nastupovala jako pastorační asistentka do kostela sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí. Je to místo, kde jsem služebně a duchovně doma, všechny sváteční dny trávím tam. Od kapra se zvedám předčasně, abych si oblékla talár. Je to pro mě čest.

► Táhne vás to k člověku a Bohu. Dánský filozof Kierkegaard tvrdí, že láska k bližnímu a k Bohu jsou dvě části okna, které nelze otevřít samostatně. Cesta k obojímu je ale pro něj stejně vášnivá. Souhlasíte? A jsou potom Vánoce chvílí, kdy k tomuto otevření máme skoro nejblíže?
S tím nelze než souhlasit. Duchovní život je někdy zápas, jindy něha prvních sněhových vloček. Bůh nám o sobě dává vědět, jde nám naproti, učí nás o lásce, dává se nám v podobě bezbranného dítěte, které se nenarodí v zámku, ale do jesliček ve stáji. Jednou ze zásadních modliteb židovské tradice je takzvaná Šema Jisrael (Slyš, Izraeli), ústředním tématem je víra v jediného Boha, kterého je třeba milovat „celým srdcem a celou duší a celou svou silou“. V Matoušově evangeliu na to navazuje Ježíš, který říká „miluj svého bližního jako sám sebe“. Duchovní život a víra jsou o vztahu, k tomu, co/kdo nás přesahuje, k druhému člověku, ale také o vztahu sama k sobě. To jsou témata, s nimiž nejsme nikdy hotovi. A Vánoce nám dávají dostatek podnětů k tomu, co ještě potřebujeme poznat, pochopit a také uvést do života.

► Jsme označováni za nejateističtější národ Evropy, Vánoce ale milujeme, je to asi také jediný svátek, kdy společnost není rozpolcena, řečeno s mírnou ironií. Je to nejen kvůli dárkům, ale hlavně kvůli rodinné blízkosti. Zdá se, že rodina není tak ohrožená, jak se o tom někdy mluví… A jistá duchovnost v tom přece jenom je, nebo ne?
Advent i Vánoce umí prověřit naši trpělivost. Stoupá tenze, kulminuje očekávání. V malém prostoru obýváků a jídelen se scházejí ti, kteří se pravidelně vidí jen o svátcích, chlebíčky padají na zem a červená vína se lijí na zděděné sváteční ubrusy, vedou se řeči o politice, cukruje se falešnými lichotkami. Ano, Vánoce umějí různá kouzla. Každá, nejen „tradiční“ rodina je zkoušena, jak je to s její soudržností. Ale dost zlehčování…

Asi máte pravdu, cosi ve společnosti se možná opravdu na chvíli promění, utichnou hlasité dohady a snad k sobě máme i blíž. Advent i Vánoce jsou o pospolitosti, rozhovoru, o vyprávění i naslouchání a také o touze člověka žít v míru a v naději, že nás čeká dobrá budoucnost.

► Vánoce jako rodinná slavnost… Co je pro vás rodina, jak o ní přemýšlíte v proudu těch vášnivých debat ve společnosti, kde se mluví o ochraně údajně ohrožovaného tradičního modelu muž, žena, dítě? Ptám se záměrně i proto, že jste si nedávno „vzala“ (oddala se) svou přítelkyni Andreu Salome.
Záměrně jsme se rozhodly mít symbolickou svatbu v době adventu, který pro nás obě má duchovní význam. V Domě U Kamenného zvonu se sešli naše rodiny a přátelé. Oslavily jsme svou lásku a slíbily si věrnost, přijaly jsme požehnání od manželského páru duchovních. Naprosto respektuji, že v tuto chvíli církev v naší zemi vnímá manželství jako svátost svazku muže a ženy, ale nemůžu souhlasit s tím, že některá láska by měla mít větší hodnotu než jiná. A že by požehnání mělo patřit jen vyvoleným. Ano, naším životním spojením nevzniknou děti, noví daňoví poplatníci, ale neznamená to, že spolu nic hodnotného nevytvoříme. Zprávou o naší registraci a svatbě, která proběhla médii, jsme nechtěly způsobit senzaci, ale deklarovat, že láska je zásadní hodnotou našich životů, na rozdíl od lži, přetvářky a nenávisti. Moje kněžská služba se nezměnila, anebo vlastně ano, změnila, žiju naplněný život a to se ve službě projevuje.

► Loni jsme v Euru věnovali vánoční číslo charitě, v Česku lidé a firmy dají ročně na sociální pomoc kolem 14 miliard korun. Když jste tančila ve StarDance, vybralo se na Paraple za večer mnoho milionů. Peníze asi nejsou mírou křesťanské lásky, ale přece jenom

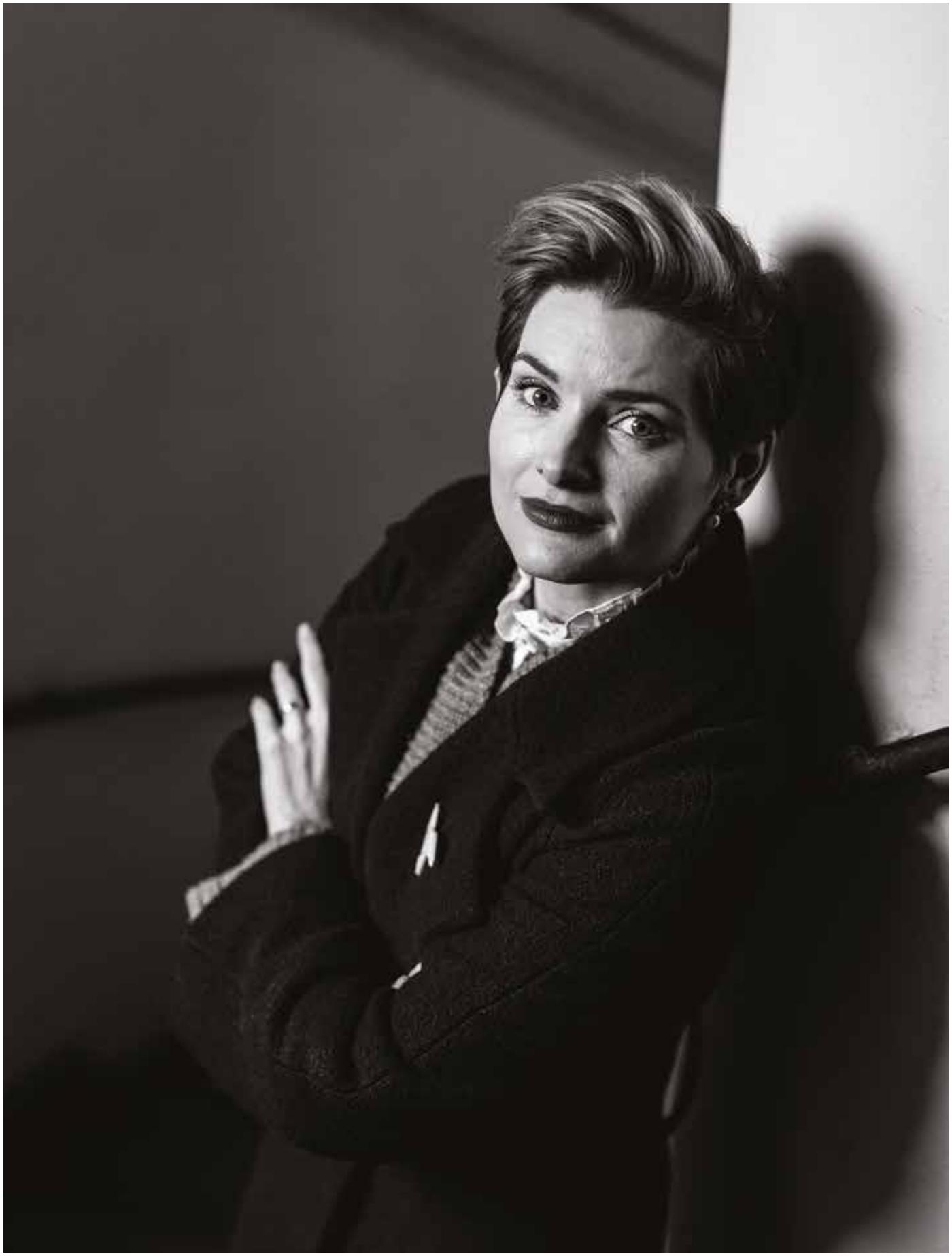

FOTO: Hynek Glos

>

Martina Viktorie Kopecká

- Farářka Církve československé husitské, studovala teologii, psychologii a speciální pedagogiku.
- Křest přijala v roce 2011, jako farářka působí u sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze, svou církev zastupuje v mezinárodních institucích.
- V roce 2021 tančila v soutěži StarDance, s partnerem Markem Dědíkem skončila ve finále na 2. místě.
- Pozornost veřejnosti vyvolal její blog Deník farářky, v loňském roce vydané knize Zpověď farářky vysvětluje svou cestu k registrovanému partnerství s přítelkyní Andreou.

se zdá, že tak špatně na tom jako společnost v soudržnosti a solidaritě nejsme. Anebo jsou peníze i dnes nejsnadnější reakce a jakýsi odpustek z jinak velmi běžné lhostejnosti?
Možná znáte biblický příběh (Marek 12, 38-44) o vdově a jejím daru dvou drobných mincí do jeruzalémské chrámové pokladnice. Ježíš v něm poukazuje na její štědrost, jí samotné chybí peníze, a přesto všechno, co má, dá Hospodinu. Dává ze svého nedostatku, na rozdíl od mocných, kteří dávají jen malou část svého nadbytku. A Ježíš nepopírá, že právě bohatí dávají hodně, ale když se nad tím zamyslíme, jejich dar má rozdílnou, paradoxní hodnotu. Možná, že my lidé příležitost k daru nebo jiné formě pomoci jednoduše potřebujeme k vlastnímu uvědomění, co je v životě důležité a cenné, je to součást našeho duchovního života. Advent, podobně jako postní doba před Velikonocemi, přináší člověku tři úkoly. Máme se věnovat modlitbě, tedy kultivaci duchovní krajiny. Za druhé se máme postit, což znamená odpouštět si to, čeho máme nadbytek a co nám škodí. A za třetí máme být štědří v almužnách, darech pro potřebné. Magnus MacFarlane-Barrow, zakladatel hnutí Mary's Meals, které v síti škol v nejchudších regionech světa poskytuje dětem jídlo, ve své knize Štědrost a dobročinnost píše: „Prostřednictvím skutků milosrdenství do světa proniká světlo. A nejvíc je to vidět, když se odehrávají za tmy." A tahle tma může odkazovat jednak k tomu, že nežijeme ve snadné době a každý dobrý skutek tuhle naši každodenní tmu rozsvítí, ale také k tomu, že dát dar neznamená žádat aplaus a světla reflektorů nebo blesky foťáků.

► Jaký je vůbec váš vztah k penězům? Když je máme, prý to osvobozuje, možná o tom nějak svědčí i ta milostivá charita.
Myslím, že jsem v životě prošlapala určitou cestu pokory, od kvantity ke kvalitě. V době svého prvního zaměstnání jsem považovala za velmi důležité „mít věci", ale dneska je pro mě důležitější „mít zážitky", a tím myslím i ty docela obyčejné, jako je možnost sledovat, jak rostou rajčata a tvoří se na nich plody. Mimochodem rajčata a papriky z domácího zdroje, to bylo v létě bohatství. V tomto ohledu jsem hloupý sedlák, který sklízí největší brambory. Ale zpět k otázce: peníze jsou samozřejmě důležité, potřebujeme je k životu a můj vztah k nim je pozitivní, ale odmítám sloužit svému kontu nebo předmětům. Což je také myšlenka s ručením omezeným, kdybyste mi sáhli na oblíbený hrníček, hodinky za StarDance nebo knížky v policích, budu o ně ze všech sil bojovat. A pokud bychom se bavili přímo o kněžské službě, není to zrovna povolání, které by slibovalo bezpracnou a dobře placenou obživu. Přestože se církve snaží, jak mohou, jsme v procesu odluky církví od státu a učíme se vydělat si na své platy. Není to pro nikoho snadné, ale asi je to takhle nejlépe – získáváme možnost prokázat, jak dobře dokážeme obstát třeba i v prostoru neziskově poskytovaných služeb nebo vzdělávání.

► Sbírek je dnes moře, vybírá se na všechno, mluví se dokonce o charitativním průmyslu, až roste podezření, že vznikl nový druh byznysu, který pracuje s podprahovou výčitkou, že kdo nedá, je špatný člověk. Existuje pro vás nějaká „míra štědrosti", třeba aristotelská přiměřenost mezi lakotou a rozhazovačností?
Lakota je trapná vlastnost. Má úplně jiné vyznění než šetrnost a spořivost. Jsem z rodiny, kde si nikdo nenechal pro korunu koleno vrtat, byla jsem vedena k velkorysosti, jak je to jen v mých možnostech. Ale zároveň jsem naučená si na všechno šetřit. Moje první a asi na dlouho poslední půjčka byla na auto a trvalo mi několik měsíců, než jsem si zvykla na pocit, že někomu dlužím. Nepotřebuji nikoho okouzlovat svou štědrostí, natož zámožností, ode mě to navíc ani nikdo nečeká, ale považuji za důležité, že jako společnost i jako jedinci pomáháme těm, kteří nemají tolik možností jako my. Nejde přitom jen o finance, ale například o dobrovolnictví, o rozdělení se, o potravinové sbírky nebo o dary na provoz důležitých služeb, třeba domácí hospicové péče.

► Centrem Vánoc je dar nového života, my si ale dáváme dárky většinou pro vzájemné potěšení. A dárků je spousta. Vadí vám v něčem konzumní Vánoce, když z nich lidé mají takovou radost?
Lidstvo během „prvních Vánoc" dostává fyzický dar. Ježíšek nezní jen jako životodárné slovo v éteru, ale je tady přítomen, dává o sobě vědět, je dopředu proroky ohlašován a očekáván. Božím darem je Spasitel a na památku této výjimečné chvíle se vzájemně mezi sebou obdarováváme. Když zůstanu u biblických příběhů, všichni dobře známe cestu tří mudrců, kteří se přicházejí k jesličkám poklonit. A rovnou nesou to nejvzácnější, co tehdejší svět znal – zlato, myrhu a kadidlo. Dárky tedy k Vánocům patří, ale někdy to s nimi přeháníme. Množstvím darů doplácíme dluhy, které působíme

FOTO: Hynek Glos

v průběhu roku svým nezájmem. A to je smutný příběh.

► **Je pravda, že Vánoce jsou pak spíše fiesta než usebrání a zklidnění, ale mají být i radostné. Je na takové opulentní slavnosti pro vás něco pokleslého či špatného? I Ježíš přece uměl slavit…**
A víme o Vánocích, co a proč oslavujeme? Dříve se adventní doba věnovala kolektivním tichým činnostem, draní peří, mezigeneračnímu dialogu, sušení ovoce, venku byla zima a tma a člověk se soustřeďoval okolo domácího ohně, odpočíval, promýšlel, rekapituloval. Během Vánoc se pak slavil zásadní okamžik radosti z narození Ježíška a z darů dostatku, ty ale neměly vést ke žlučníkovým záchvatům, ale spíše k sytosti fyzické i duchovní. Pro obojí člověk musí ledacos udělat i obětovat, aby to dávalo smysl. Byl to zásadní moment také pro výhled do budoucnosti. V lidové tradici známe mnoho způsobů, jak věštit. Je zajímavé pozorovat, co si lidé přáli dřív a o čem sníme dnes my.

► **Zdá se mi, jako byste se to snažila nějak propojovat. O čem sníte vy?**
Sním o tom, že pro mě bude jednoduché zpomalit a snad i zastavit, abych mohla prožít krásné chvíle svého života. Slavnostní i obyčejné. Ve službě i doma. Děje se toho tolik, čemu stojí za to věnovat pozornost. Už jsem se naučila říkat ne projektům a nápadům, které mi nedávají smysl. Ale teď je přede mnou větší výzva. Chci se naučit říkat ne věcem, které vlastně dělat chci, ale vím, že by mi způsobily další napětí, jestli všechno stihnu.

► **Ještě k daru života. Lidé dnes na sociálních sítích sdílejí své životy od narození po smrt. Někdo by v tom mohl vidět velkou starost o život a jeho šťastné prožití, o jistou satisfakci z života. Jak vnímáte tuto mohutnou vlnu sebeprezentace až prodeje života?**
Ani mně se to nevyhnulo, jsem na Instagramu aktivní. Nechci vymýšlet nějaké bohulibé výmluvy, proč to dělám. Vnímám, že tahle síť dává možnost inspirovat, nechat nahlédnout právě i to, jak život vypadá ve skutečnosti. Už dávno sleduju převážnou většinu profilů z oblastí pěstování zeleniny, práce na hrnčířském kruhu, nějaké tanečky a domácí dekor, a stejně mi algoritmy předhazují věci, které nepotřebuji. Vím, jak to funguje, a stejně se nechávám nachytat a žiju s pocitem, že tohle a tamto bych si měla koupit. Možná že zrovna duchovní život nám pomáhá být (nejen) v této oblasti odolnější. Mít sílu něco „nemít“, nebo dokonce „nechtít“.

► **Ve společnosti roste odpor k jinému, například k cizincům, kteří migrují, strach z odlišných lidí vede až k dehumanizaci jiných životů. Setkáváte se s tím i ve své práci farářky? Dá se s tím vůbec něco dělat?**
Strach z neznámého člověku v dávné minulosti mohl zachránit život. A obecně, strach je i dneska tím, co nás chrání. Jenže souběžně bychom měli používat rozum, vyhodnocovat situace a poměřovat rizika a také se vzdělávat, třeba i setkáváním se s názorově odlišnými lidmi. To, že nás doma poplácávají po ramenou, nutně neznamená, že máme pravdu. Jako společnost, která prochází krizemi, se učíme budovat různé druhy odolnosti, podstatné však je, abychom dokázali také zachovat citlivost, schopnost soucitu a sílu k rozhodné akci. Jako farářka >

INZERCE

Globální prémiový dodavatel v oblasti inspekcí a certifikací

TÜV SÜD je důvěryhodným partnerem pro výrobce, kteří chtějí realizovat svou produkci v souladu s mezinárodními standardy a získat tak náskok před konkurencí.

- Jaderná a konvenční energetika
- Elektrická zařízení a výrobní linky
- Železniční doprava
- Nemovitosti
- Výtahy

TÜV SÜD Czech s.r.o. Novodvorská 994/138, 142 21 Praha 4
800 746 746, industry_cz@tuvsud.com, www.tuvsud.com/cz

INZERCE v

nemám působit jako politická agitátorka, ale rozhodně je na místě mluvit o hodnotách, aktualizovat některé biblické texty a zároveň je nelámat přes koleno, aby zněly tak, jak bych si já osobně přála.

► Dar bychom měli dávat nezištně, aniž bychom očekávali, že se nám nějak vrátí. Dar není investice. Tedy obvykle jej tak nebereme, ani lásku ne. Existuje ale i jiná tradice, kterou objevila moderní etnologie, kdy dar zavazuje k tomu, abychom oplatili stejně, ba dokonce z hrdosti ještě větším darem. Jak chápete dar, darování vůbec?

Ve starozákonním světě měl člověk v době vlastní prosperity povinnost pomáhat druhým, byl to způsob, jak se zajistit na dobu, kdy se mu nebude třeba tolik dařit. Dar je pro mě vyjádření citů, lásky, úcty, blízkosti. Ale jakmile mám potřebu si darem druhého koupit, potom je to vyjádření o chabém vztahu sama k sobě. Dary k nám vlastně promlouvají, je to řeč symbolů. I strategie obstarávání dárků o nás možná něco vypovídá. V mém případě to tak je, píšu si seznamy (komu co) a relativně brzy nakupuji. Teď už mě v nákupáku, doufám, nikdo neuvidí.

► V Bibli je dost pasáží o penězích, většinou jsou to výzvy ke skromnosti a nepodlehnutí mamonu. „Je lépe mít málo a bát se Hospodina, než mít velký poklad a s ním neklid“, najdeme v Příslovích, nebo místo z Lukáše, kde Ježíš říká: „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěný tím, co má.“ Jak tohle přiblížit modernímu člověku bez víry v jiný život, když ví, že peníze otevírají dveře všude a že tam kdesi jinde už nic nebude?

Verš ze sbírky Přísloví 15, 16 (Je lépe mít málo a bát se Hospodina, než mít velký poklad a s ním neklid.) je o velké odpovědnosti toho, který má. S bohatstvím se ve Starém zákoně pojí Boží požehnání. Ten, kdo má, tomu Hospodin žehná. V souvislosti se změnou poměrů už Nový zákon tak jednoznačně na bohatého nepohlíží. Ale Bible celkově dbá na to, aby člověk nepromarnil dary (talenty), které mu jsou dány. Zakopat hřivnu dokáže každý, ale využít ji k prospěchu celé společnosti, to je cesta, kterou máme jít. To, co nás opravdu naplňuje, je životní smysl a láska k druhým, a to je něco, co ani za peníze nekoupíme. „Mít hodně“ zdaleka neznamená „mít vše“. ●

Vánoce nám dávají dostatek podnětů k tomu, co ještě potřebujeme poznat, pochopit a také uvést do života.

FOTO: Hynek Glos

BALVIN BOUTIQUE / pasáž U Nováků, Vodičkova 28, Praha 1 / www.balvin.store

Český Aspen nadále vábí vlivnou elitu

Reportér týdeníku Euro sledoval slavnostní zahájení lyžařské sezony ve Špindlerově Mlýně, kam se dostavila podnikatelská a společenská smetánka. Rozkreslujeme mapu vlivu v elitním českém horském středisku

>

Ondřej Koutník
koutník@tydenikeuro.cz

Vítejte u mě na horách, zazubí se a potřese mi pravačkou. „Jak se máte," ptám se. „Dobře. Dobře jako vždycky," odpoví se svým typicky vytřeštěným úsměvem. Podnikatel a lobbista Tomáš Hrdlička byl při zahájení lyžařské sezony ve Špindlerově Mlýně ve svém živlu a v dobrém rozmaru.

Aby také ne. Do českého Aspenu, jak se krkonošskému středisku přezdívá, zavítaly během prvního prosincového víkendu tisíce lidí vychutnat si první obloučky na krkonošských svazích. Navzdory špatnému počasí, silné mlze a namrzajícímu dešti, které z lyžování činily adrenalinový prožitek.

Provozovatel místních skiareálů udělal maximum, aby upravil a připravil alespoň pár kilometrů sjezdovek na Medvědíně a ve Svatém Petru. Odměnou byly nejen stovky nedočkavých lyžařů, ale i podnikatelská a společenská smetánka, která se v takové koncentraci často nepotká ani v Praze.

Slavnostní zahájení sezony Horalky Špindl SkiOpening si nenechaly ujít celebrity jako Andrea Verešová, jejíž manžel Daniel Volopich jako právník figuruje ve strukturách vlastníků špindlerovských lanovek, i elitní pražští developeři. Nechyběli ani bývalý šéf ČEZ, významní politici, manažeři státních firem a mraky dalších podnikatelů, právníků a společensky známých osobností.

Jinými slovy – Špindlerův Mlýn se o první prosincové sobotě proměnil v malé město velkých kluků a holek, což je pro manažery a majitele místních vleků a restaurací vítaný doprovod. Například kvůli plánovaným stamilionovým investicím do nových lanovek a sjezdovek. Aura Špindlu jako místa, kam se na víkendy a prázdniny stahují významní podnikatelé a vlivné figury, velkolepým přivítáním lyžařské sezony 2024/2025 jen posílila.

Fundraising po špindlerovsku

Nejdříve pár slov k tomu, kdo je kdo v klíčových špindlerovských strukturách. Manažersky za lyžařská střediska zodpovídá skupina Tatry Mountain Resorts (TMR), kterou vede slovenský miliardář Igor Rattaj. Lanovky a svahy provozuje a o investice do infrastruktury se stará společnost Melida, která má spletitou vlastnickou strukturu, jak si za chvíli ukážeme.

V úvodu zmíněný Tomáš Hrdlička, někdejší vlivný funkcionář pražské ODS, kterého kdysi expremiér Mirek Topolánek označil za jednoho z krajských kmotrů, patří do skupinky vlivných mužů, kterým špindlerovský skiareál říká „pane". Kdo jsou další vlastníci?

To bylo vždy předmětem různých spekulací a dohadů, protože ne všichni se veřejně k vlastnictví hlásí. Z nejrůznějších důvodů: ať už kvůli obavě ze závisti, nebo proto, že u některých jedinců není jasné, jak se k takovému majetku mohli dostat.

Pod kostelem svatého Petra a Pavla se tyčí velký dřevěný srub, který letos v červnu získal do vlastnictví (většinový podíl skrze firmu Industry SPV) zbrojař a v žebříčku týdeníku Euro osmý nejbohatší Čech Michal Strnad.

Přátelé z českého Aspenu *(zleva)* bývalý šéf ČEZ Martin Roman, developer Marek Dospiva a šéf Tatry Mountain Resorts Igor Rattaj.

Když jsem o tématu v roce 2020 psal pro Seznam, správce špindlerovských lanovek Igor Rattaj mi vlastnickou strukturu Melidy rozkreslil. Vypadá zhruba takto: Společnost TMR vlastní v Melidě 25 procent akcií. Po 12,5 procenta drží Tomáš Hrdlička a Roman Janoušek *(oba podnikatelé a lobbisté, pozn. red.)*. Zbylých 50 procent akcií bylo podle Rattaje určitou směsicí, k níž se hlásí například Martin Roman *(bývalý šéf ČEZ pozn. red.)* či Michal Korecký *(spolumajitel strojírenské skupiny Škoda Transportation, pozn. red.)*.

Rattajova skupina TMR letos v červenci finančně posílila, když úpisem akcií od investorů získala 120 milionů eur (více jak tři miliardy korun). Klíčovým investorem se stal fond ze skupiny J&T, který tím v TMR získal zhruba pětinový podíl.

Finanční injekci pravděpodobně získá i společnost Melida, kde by nezanedbatelný balík akcií měl získat jeden z nejbohatších Čechů a spoluvlastník skupiny Penta Marek Dospiva. Tuto informaci Rattaj před časem uvedl pro internetový server SZ.cz.

„Jeho případný vstup do lyžařského byznysu by byl přirozeným krokem. Pokud bude Penta ve Špindlu realizovat významné developerské aktivity, pak dává logiku, že by šéf firmy měl vliv na to, jak se budou lyžařské aktivity ve Špindlu rozvíjet. Infrastruktura, kterou dnes reprezentuje Melida – vleky, lanovky, bary, restaurace, půjčovny a lyžařské školy –, je stěžejní pro to, aby do Špindlu jezdila klientela, která se tam ubytuje," uvedl Rattaj pro Euro.

Finanční téma, kterým špindlerovští obchodníci v současnosti žijí, je propojení skiareálů ve Svatém Petru a Medvědínu. Odhaduje se, že suma by se mohla vyšplhat až k cenovce kolem

V luxusním apartmánovém domě Barbora, jehož výstavbu měl na starost developer Marek Dospiva, vlastní byt například eurokomisař Jozef Síkela nebo jeden z nejúspěšnějších podnikatelů poslední doby, zakladatel Rohlíku Tomáš Čupr.

800 milionů korun. Na takové investici se však potřebují shodnout všichni akcionáři Melidy, což se dosud nedařilo.

Podle dvou zdrojů týdeníku Euro blízkých vyjednávání však právě před slavnostním „openingem“ sezony nastal v této otázce průlom a klíčová dohoda se rýsuje. Rozšířit lanovkový park a zjednodušit pohyb po Špindlu a svazích je důležité právě pro nové, potenciální investory. „Pro nemovitostní investory nedává investice smysl, pokud by se jezdilo na starých lanovkách. Špindl by zůstal nepropojen a lidé by se museli přepravovat skibusy, taxíky či auty,“ vysvětlil Rattaj.

Elitní bál

Organizátoři pojali slavnostní zahájení lyžařské sezony ve velkém. Umožnili to i velcí sponzoři, kteří akci podpořili – ať už jde o polského energetického obra Orlen, německou automobilku Audi, či pojišťovnu Kooperativa. Večerní program zpestřili známí hudební interpreti – nejdříve Kapitán Demo, po něm slovenská kapela Horkýže Slíže, která si rýpla do kontroverzní slovenské ministryně kultury Martiny Šimkovičové, a nakonec ve stanu pod sjezdovkami vystoupila skupina Mig 21 frontmana Jiřího Macháčka.

Do VIP stanu s bohatým pohoštěním si v sobotu odpoledne a večer našla cestu velice pestrá sestava tuzemských celebrit, podnikatelů i politiků. Začněme jimi, protože pozorovatel neznalý špindlerovských reálií by mohl být jejich přítomností zaskočený či překvapený.

Politická strana SPD se neštítí kampaní namířených proti migrantům, nebrání se vystoupení z EU a nadbíhá proruskému politickému narativu. Že by to předsedu poslaneckého klubu Okamurovy strany vyčleňovalo z kolektivu? Kdepak. Radim Fiala, místopředseda SPD, je váženým špindlerovským hostem, který když do horského střediska zavítá, bydlí v centru obce v areálu, kde vlastní nemovitosti prominentní podnikatelé a bývalí politici.

Milovníkem Krkonoš a Špindlu je i současný eurokomisař a exministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela (STAN), který si zde pořídil apartmán ještě v době bankéřské kariéry před vstupem do politiky. Jakmile vkročil v sobotu večer do party stanu, stal se obletovanou osobou večírku. Humorná situace nastala při setkání eurokomisaře Síkely s influencerem Kamilem Bartoškem zvaným Kazmou, kdy nebylo ani u jednoho jasné, že přesně ví, jakou roli zastává ten druhý. Minimálně Kazma zdárně předstíral, že neví, kdo je člen Evropské komise zač.

Večerní program openingu zimní sezony ve Špindlu zpestřil mimo jiné Kapitán Demo.

Slavnostní akce pod sjezdovkami ve Svatém Petru se účastnili i další vlivní hráči z podnikatelsko-politického prostředí. Například manželé Nýdrlovi, kteří stáli za úspěšnou kampaní prezidenta Petra Pavla v prezidentských volbách. Nebo generální ředitel Českých drah Michal Krapinec, bývalý šéf ČEZ a finančník Martin Roman, hlavní tvář vlivné advokátní kanceláře Rowan Legal Martin Janoušek či developeři Luděk Sekyra a Marek Dospiva, kteří v Praze budují velkolepé stavební projekty jako Smíchov City či Masaryčka.

Ne všichni se v den slavnostního zahájení scházeli ve Svatém Petru, někteří našli útočiště v luxusních restauracích v centru města. Koneckonců Špindl opět potvrdil, že na takové společenské akce je svou infrastrukturou dostatečně připravený.

>

V kopci u lesa se nachází hnízdo politického podnikatele Romana Janouška. Jednu z vil vlastní přímo, druhý komplex je psaný na jeho advokáta Daniela Kučeru. V minulosti na tomto místě stál Švýcarský dvůr, který vlastnil zpěvák Janek Ledecký, otec české olympioničky Ester.

Noví chalupáři

Špindlerův Mlýn se stal horským útočištěm pro vlivné a movité lidi zejména z Prahy a přilehlých středních Čech (což mimo jiné ilustrovala i kolona vozů valících se páteční podvečer na Špindl s pražskými a středočeskými značkami).

Nicméně ne všichni špindlerovské atmosféře přišli na chuť, někteří se kvůli jisté „přehajpovanosti“ a snobským manýrům uchýlili raději do skromnějších a soukromějších horských končin – často do Jizerských hor, které jsou navíc z hlavního města snadněji dostupné. Ostatně na kouzlo tamních hor uvěřil i bývalý nejbohatší Čech Petr Kellner, který si tam vybudoval sídlo v osadě Jizerka.

Tady vlastní byty dva lékaři, původně blízcí přátelé a dnes nesmiřitelní protivníci v kauze nemocnice IKEM: Ivan Netuka a exnáměstek šéfa nemocnice Jiří Malý.

Že by však Špindl přestal vlivné figury českého podnikatelského světa přitahovat? Ale vůbec ne, jak zjistil týdeník Euro. Kousek od osady Brádlerovy boudy staví na samotě horskou vilu s krásným výhledem do okolí podnikatel a někdejší takzvaný nepřítel státu (slovy expremiéra Jiřího Paroubka) Tomáš Pitr.

Letošní červen do Špindlu zavál i druhou nejbohatší postavu českého podnikání Renátu Kellnerovou s rodinou, která spolu se svým partnerem a investorem Tomášem Otrubou koupila čtyřhvězdičkový Harmony Hotel Špindlerův Mlýn.

Kousek pod kostelem svatého Petra a Pavla se tyčí velký dřevěný srub, který letos v červnu podle údajů v obchodním rejstříku získal do vlastnictví (většinový podíl skrze firmu Industry SPV) dravý zbrojař a v žebříčku týdeníku Euro osmý nejbohatší Čech Michal Strnad.

Hned vedle stojí luxusní apartmánový dům Barbora, na jehož místě dříve stával starý Hotel Barbora. Jeho stržení a výstavbu nového komplexu měl na starost developer Dospiva, jehož skupina Penta koupila pozemky v lukrativním centru Špindlu (předtím tam plánoval výstavbu podnikatel Tomáš Hrdlička). Byty si v Barboře pořídili významní klienti. Právě zde vlastní apartmán eurokomisař Jozef Síkela, klíčky od bytu tam má i jeden z nejúspěšnějších českých podnikatelů poslední doby, zakladatel Rohlíku Tomáš Čupr.

Mezi vlastníky apartmánů v Barboře najdeme i jména firem, které rezonovaly v době privatizačních 90. let – například firma Victoria Security Printing, kterou podle obchodního rejstříku vlastní někdejší blízký spolupracovník uprchlého miliardáře Viktora Koženého, právník Pavel Matějka.

Louka zlaté Ester a znesváření doktoři

Nahoru směrem k lesu se nachází hnízdo politického podnikatele Romana Janouška, jenž si v uplynulých letech odpykával trest vězení za způsobení autonehody pod vlivem alkoholu. Jednu z vil má Janoušek napsanou přímo na sebe, druhý komplex pak je psaný na jeho advokáta Daniela Kučeru.

Mimochodem právě tady na louce mohla v dětství pilovat obloučky olympijská vítězka Ester Ledecká. V dané lokalitě stával ve městě proslulý dům Švýcarský dvůr, který v minulosti vlastnil zpěvák a otec lyžařky Janek Ledecký. Dřevěný objekt byl rozmontovaný a výše uvedený právník a Janouškův kamarád Kučera uvažoval nad tím, že se rozebraný materiál využije pro stavbu městského muzea. Leč zajímavý plán se nepodařilo uskutečnit.

V centru města poblíž Bílého mostu přes Labe je komplex Savoy s hotelem, apartmány a luxusní restaurací Savoya. Klíčovou postavou areálu je developer Luděk Sekyra.

Posuneme-li se směrem k části obce naproti skiareálu Medvědín, mineme horskou vilu šéfa ČEZ Daniela Beneše, chalupu někdejšího vlivného manažera ČEZ a dnes investora Vladimíra Schmalze, který zde již několik let vede soudní bitvu kvůli dvěma sousedním domům s apartmány, kvůli jejichž nelegální výstavbě soudy pravomocně potrestaly dvojici úředníků.

Tady se na moment zastavme, protože právě na těchto dvou domech s apartmány lze ilustrovat, jak je Praha, respektive Špindl, malý. Byty zde vlastní dva lékaři, původně blízcí přátelé a dnes nesmiřitelní protivníci v kauze nemocnice IKEM: premiérův poradce Ivan Netuka a bývalý náměstek šéfa nemocnice Jiří Malý (apartmán je oficiálně psaný na jeho matku), který je v kauze mezi stíhanými.

Naši špindlerovskou procházku po chalupách a domech vlivných hybatelů můžeme zakončit v centru města poblíž Bílého mostu přes řeku Labe v komplexu Savoy, kde se nachází hotel, apartmány a luxusní restaurace Savoya.

Klíčovou postavou areálu je developer Luděk Sekyra, v komplexu pak disponuje apartmány pestrá pražská sestava. Nemovitosti zde vlastní – buď přímo, nebo přes firmy – lobbisté Tomáš Hrdlička a Ivo Rittig, bývalý pražský primátor Pavel Bém, současní i bývalí politici pražské ODS Filip Dvořák a Dalibor Mlejnský, majitel zlata z razie v kauze Nagyová Luboš Pašek či bývalý policista Jan Tomášek.

Leckomu dnes Špindlerův Mlýn může připadat odcizený. Jako horské městečko, které ztratilo svůj původně skromný a malebný půvab, které vystřídaly okázalost, luxus a přemrštěné ceny. Ať už je to jakkoli, jednu věc Špindlu nevezme ani ten nejvlivnější z nejvlivnějších – krásu místních hor. ●

INZERCE

Mladí dospělí na odchodu z dětských domovů

„I přesto, že dětský domov není ideálním prostředím a nejideálnější by bylo mít milující, hezkou rodinu, tak v rámci možností byl domov to nejlepší, co mě v životě potkalo. Odchod z něj mě děsí, protože je to něco úplně nového. Něco, kdy zničehonic budu sama.

Bojím se, že dopadnu jako moji rodiče, že si pokazím celý život. Ale věřím si, že to zvládnu.“

KLÁRKA studentka, 21 let

Upozorňujeme na konkrétní problémy Neviditelných v médiích, na webu i sociálních sítích.

Mluvíme s neziskovkami, poslanci a senátory, abychom docílili pozitivní změny. Propojujeme Neviditelné s organizacemi, které jim umí pomoct.

Pomáháme přímo! Ukazujeme, že každý si zaslouží spravedlivý přístup k veřejné pomoci i běžným finančním produktům.

Neviditelní,
projekt společenské odpovědnosti Providentu
www.neviditelni.org

neviditelní

Iniciátor projektu

Provident

Partneři projektu

creditea

SPOTŘEBITELSKÉ FÓRUM

cetа

confess

Vykouřeno v Česku, zdaněno v Polsku

Kvůli přehnaně tvrdé daňové politice přichází Česko ročně nejméně o deset miliard korun. Problémem není ani tak černý trh jako rostoucí dovoz legálního tabáku

Ondřej Hergesell
hergesell@tydenikeuro.cz

Náchod je malebné dvacetitisícové město ve východních Čechách, které se postupným dobudováváním dálnice D11 a také díky obchvatům Jaroměře a České Skalice stává výrazně dostupnější než v minulosti. Pokud se rozhodnete, že v Náchodě nebudete zastavovat – byť krajová specialita pavlišovský řízek (klasický řízek s knedlíkem a zelím) stojí za pozornost –, a projedete hlavní silnicí na východ, kousek za bývalými lázněmi Běloves překročíte hranici do Polska. V podstatě hned „za čárou“ vjedete do lázeňského městečka Kudowa-Zdrój.

Po pár kilometrech narazíte na shluk marketů prodávajících potraviny, oblečení či nábytek. Přes hlavní ulici, v nenápadném domku s označením Centrum Tabak, se skrývá trafika, o které Východočeši říkají, že má větší obrat než leckterý stánek na letišti či velkém nádraží. S komplexní nabídkou cigaret, řezaného tabáku, náplní do vaporizérů, neboli elektronických cigaret, a „nábojů“ do zařízení pro zahřívaný tabák.

Na štítcích jsou ceny v českých korunách asi třikrát větším fontem než sumy ve zlotých, obsluha hovoří plynně česky, samozřejmostí jsou platby kartou, případně českými bankovkami. „Mámo, tady stojí marlborky o 40 korun méně než u nás, vezmu si aspoň dva kartony,“ haleká jeden z mnoha Čechů v obchodě. „Jé, mají tu i náplně do Iqosu s mentolovou příchutí, co ráda kouří Jana od vedle. Vezmi jí jednu štangli,“ reaguje jeho manželka. Do trafiky v polském lázeňském městečku evidentně zavítala tato rodinka prvně. Většinu zákazníků tu však tvoří vracející se klienti. Takřka bezvýhradně z Česka.

O čtvrtinu levnější

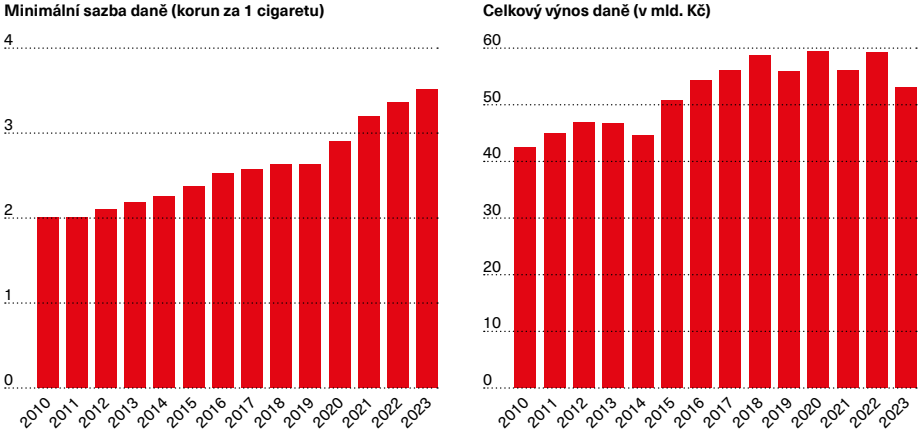
Cigaretová turistika do polského příhraničí zažívá v posledních měsících skutečný boom. Po zrušení nulové sazby DPH na základní potraviny a pohonné hmoty sice nejsou nákupy u severních sousedů už tak extrémně výhodné jako loni, ale zajet si do Polska pro cigarety, tabák a v podstatě jakékoli kuřivo se stále vyplatí. „Dřív jsem jezdil na Orlen pro naftu, dnes už to není tak výhodné. Ale když si v Polsku koupím jeden karton cigaret, zaplatí mi to náklady na cestu. A ještě pro rodinu pořídím zeleninu, ryby a mléčné výrobky, které tam mají lepší než v českých obchodech,“ popisuje svou praxi Honza z Liberce, odkud je to do polského Zhořelce necelých 50 kilometrů.

„Jenže já si většinou koupím čtyři kartony, které mohu legálně převézt přes hranici, takže se mi cesta násobně vyplatí,“ dodává. Na otázku, zda se nebojí kvality kuřiva z Polska, reaguje jednoznačně: „Kupuji výhradně v obchodech, prověřených trafikách a na čerpačkách. Tržnicím se ze zásady vyhýbám. Cigarety, které odtamtud vozím, jsou chuťově úplně stejné jako u nás, jen o čtvrtinu levnější.“

Zákaz příchutí

Ale není vše jen o penězích. V polských obchodech včetně večerek či čerpacích stanic si našinec může pořídit tabákové náplně do zařízení typu Iqos, Glo, lil Solid či ID v příchutích, jež byly do loňska dostupné i v Česku, ale od října 2023 se u nás prodávat nesmějí. „Stále víc Čechů si k nám jezdí pro ochucené náplně pro bezdýmné kouření. Nejvíc se prodávají mentolové, malinové, borůvkové a jablečné. Náplně s příchutěmi jsem v regálu posunul výš, aby se mi zákazníci nenahýbali přes pult,“ směje se prodavač v Centrum Tabak.

Daně rostou mnohem rychleji než výnos z nich
(Jak se vyvíjí minimální sazba daně a celkový výběr spotřební daně z tabáku)

ZDROJ: MINISTERSTVO FINANCÍ, ČSZV

Pár kilometrů za hraničním přechodem Náchod vjedete do městečka Kudowa-Zdrój. V domku s označením Centrum Tabak se skrývá trafika s komplexní nabídkou cigaret, řezaného tabáku, náplní do elektronických cigaret či „nábojů“ do zařízení pro zahřívaný tabák.

Když se ho ptám, od kdy má být příchuťový tabák do bezdýmných strojků v jeho zemi zakázán, mávne rukou, že o zastavení prodeje zatím nic neslyšel. „Díky reakcím od zákazníků jsme v obraze a víme, co se děje u vás v Česku. Je zvláštní, že k nám do Polska začaly Terea a Heets s příchutěmi víc pronikat až v době, kdy u vás byly zakázány,“ popisuje. Při odchodu z trafiky si před obchodem všímám cedule, která propaguje právě zahřívaný tabák s příchutěmi. Poláci byli v byznysu vždy velmi progresivní.

Když k širší nabídce připočítáme cenové rozdíly, je důvod pro cigaretovou turistiku Čechů zřejmý. Zatímco v Česku vyjde jedna krabička zahřívaného tabáku Terea na 135 korun, v Polsku se její cena pohybuje od 16 do 17,5 zlotého, což při aktuálním kurzu 6,10 koruny za zlotý odpovídá cenovému rozpětí 98 až 107 korun. To je zhruba o čtvrtinu méně než na české straně hranice.

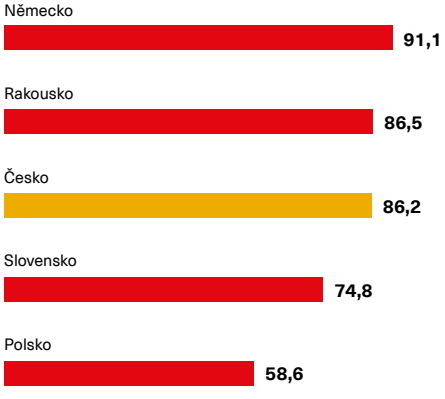
Někdo z toho těží

Prodej takzvaného nahřívaného tabáku s příchutěmi zakázalo ministerstvo zdravotnictví s platností od 23. října loňského roku na základě evropské směrnice. Zákaz byl tehdy „přilepen“ k jinému zákonu, jako samostatná norma by se to ve standardním legislativním procesu nestihlo do termínu, který žádala Unie. Jenže zatímco Česko směrnici aplikovalo včas, dokonce mezi prvními v Evropské unii, na Slovensku se náplně s příchutěmi prodávaly ještě celý rok 2024 (zákaz má platit od Nového roku). A v Polsku dodnes ani nepadlo datum, od kdy by měl být prodej těchto tabákových výrobků zakázán, natož aby byly podmínky v rámci EU srovnané. „Rozumím tomu, co říkáte. Směrnici Evropské komise česká vláda implementovala dříve než spousta jiných zemí a některé okolní státy z toho těží,“ řekl týdeníku Euro Massimo Andolina, prezident Philip Morris pro Evropu.

Na otázku, zda má koncern spočítané dopady disproporce, reaguje dvojka společnosti Philip Morris s úsměvem. „Dokážeme poměrně přesně zjistit dopad zákazu v jedné zemi a nárůst prodejů v sousední zemi. Ale jsou to obchodní data a nemůžeme být příliš konkrétní. Každopádně si přiznejme, že jste dlouhé

Kolik si stát vezme na daních

(Daňové zatížení cigaret v ČR a okolních státech za jednu krabičku s 20 ks cigaret, s průměrnou cenou na trhu, v korunách)

ZDROJ: TAXES IN EUROPE DATABASE

>

INZERCE v

roky v Česku, zejména v širokém pohraničí, těžili z toho, že k vám jezdili nakupovat Němci. Teď část vašich obyvatel jezdí do Polska. Když se ale na situaci podíváte z pohledu celé Evropy, je důležité, že cena zahřívaného tabáku je nižší než u cigaret, a i to může dospělé kuřáky motivovat k přechodu na méně rizikové alternativy," říká Andolina.

Export klesá, import roste

Zmiňovaný výpadek Němců a částečně i Rakušanů na prodejích cigaretových výrobků v Česku a nárůst nákupní turistiky našinců do Polska detailně popisuje analýza poradenské společnosti KPMG. Jejím základem je jednotná metodika sběru prázdných krabiček v celé Evropě (v Česku se realizuje ve 35 městech) opakující se dvakrát ročně, z čehož analytici dokážou zjistit podíl cigaret a dalších tabákových výrobků v jednotlivých zemích i na celoevropské úrovni.

Náplně s příchutěmi do zařízení typu Iqos *(na snímku)*, které jsou v Česku nedostupné, v Polsku běžně seženete.

Z výsledků jednoznačně vyplývá, jak dramaticky klesl vývoz do Německa: ještě v roce 2019 se tam z Česka exportovalo 4,09 miliardy cigaret, loni to bylo jen 1,69 miliardy, tedy asi o 60 procent méně. Za pět let klesl celkový vývoz ze 4,81 miliardy cigaret na 1,89 miliardy. Tento údaj shodou okolností odpovídá objemu dovezených cigaret do Česka. Od roku 2019 se zvedl z 1,39 miliardy na 1,89 miliardy kusů. Zásadním podílem, který se stále zvyšuje, se na objemu importu podílejí cigarety z Polska. Ještě před pěti lety si Češi přivezli 200 milionů kusů, loni to byl téměř pětinásobek.

Podíl padělaných cigaret na českém trhu se za pět let zvýšil o polovinu, na 290 milionů kusů. Nicméně stále je to třetina objemu, který se doveze – legálně – z Polska. Celkově lze konstatovat, že téměř každá šestá cigareta, kterou loni Češi vykouřili, pocházela z dovozu. Cigarety dnes pořídíte stejně draho či levněji i v zemích na jihu kontinentu, jako jsou Itálie, Španělsko či Řecko.

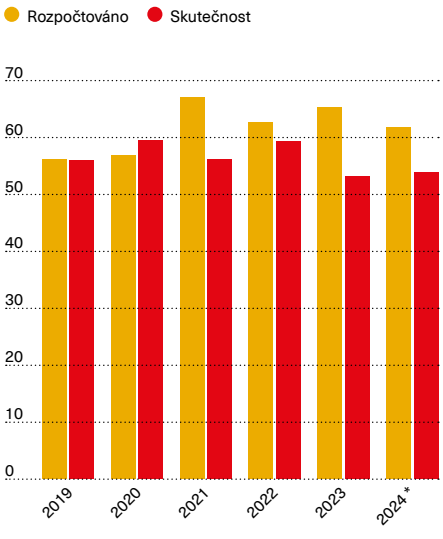
Z dat lze detailně vysledovat i podíl nedomácích cigaret v jednotlivých regionech. Z výsledků je zřejmé, že čím blíž je oblast k polským hranicím, tím vyšší je podíl zahraničních krabiček. Zatímco v Jihočeském kraji jsou to čtyři procenta, ve Středočeském kraji již 16 procent a v Libereckém či Moravskoslezském kraji 46 procent. Takřka každá druhá krabička, která byla vykouřena na Ostravsku či Liberecku, byla zdaněna jinde než v Česku.

Zvyšování daní vs. elasticita

Všechny popisované trendy mají poměrně zásadní dopad na státní rozpočet České republiky. Loni stát na spotřební dani z tabákových výrobků vybral 53,1 miliardy korun, v roce 2016 to bylo 54,4 miliardy. Jenže minimální sazba daně z jedné cigarety vzrostla za stejnou dobu z 2,52 na 3,52 koruny. Čtyřicetiprocentní nárůst sazby daně vyústil v mírný pokles celkového objemu vybraných peněz. Navzdory tomu, že úředníci ministerstva financí pro loňský rok předpokládali inkaso ze spotřební daně 65,2 miliardy korun.

V posledních pěti letech pouze jedinkrát – v „covidovém roce" 2020 – dokázal výběr spotřební daně z tabáku naplnit očekávání, jinak je realita nižší než plány (viz tabulka). Důvodů, proč nevycházejí prognózy, je vícero. Ekonomové ministerstva financí nedokážou dobře odhadnout elasticitu poptávky v souvislosti s opakovaným zvyšováním daní, dostupností alternativ či levných cigaret z dovozu. Svou roli hraje i silná politická objednávka, kdy příjmové položky rozpočtu jsou při jeho

Velké plány a nižší realita
(výběr spotřební daně z tabáku, v mld. Kč)

POZN.: * ÚDAJE ZA OBDOBÍ LEDEN AŽ LISTOPAD 2024
ZDROJ: MINISTERSTVO FINANCÍ

„Směrnici EK česká vláda implementovala dříve než jiné země a některé okolní státy z toho těží," říká Massimo Andolina, šéf společnosti Philip Morris pro Evropu.

tvorbě navýšeny nad reálné očekávání, a pak se prostě řekne ‚nepovedlo se'.

Minimální sazba spotřební daně z jedné cigarety je v Česku stanovena od roku 2004. Jen ve třech letech ze zmiňovaného období se nezvyšovala tabáková daň, naopak celkově vzrostla téměř čtyřnásobně: z 90 haléřů na 3,52 koruny za jednu cigaretu. „Vytrvalé zvyšování spotřební daně způsobuje propastný cenový rozdíl zejména vůči mnohem méně zdaněným cigaretám v Polsku. Češi tam jezdí nakupovat ve velkém a český rozpočet tak dlouhodobě inkasuje z daní mnohem méně, než odpovídá reálné spotřebě," dodává Lukáš Horák, výkonný ředitel České společnosti pro značkové výrobky (ČSZV).

Přestože daňový výběr neodpovídá očekáváním, stát svými kroky dál zdražuje kouření a užívání tabáku (bezdýmné produkty nehoří, proto se místo slovesa kouřit používá obrat užívat) tempem, jež nemá v regionu obdoby – za posledních pět let se daň zvýšila o 34 procent. A zavádí daně na nové alternativy, ať to je zahřívaný tabák, elektronické cigarety, nikotinové sáčky, či e-liquidy. „Dělá to na mě dojem, že ministerstvo financí vytrvalým zdražováním bez ohledu na fiskální důsledky upřednostňuje pouze zdravotní hledisko, snaží se nás cenou od nákupu odradit. Ale Češi si umějí cigarety pořídit jinde, takže cenový růst počty kuřáků nijak zásadně nesnižuje," soudí Štěpán Křeček, hlavní ekonom společnosti BH Securities, který upozorňuje, že výběr daně z tabákových výrobků se dostal za vrchol takzvané Lafferovy křivky, kdy celkové inkaso i při rostoucí sazbě daně klesá. ●

euro
Ve spolupráci s FINANCIAL TIMES

DÁREK

K ročnímu předplatnému balíček produktů Sonnentor v hodnotě 1 210 Kč

Roční předplatné za 2 190 Kč

Společnost Sonnentor jako průkopník ve výrobě kvalitních bioproduktů v oblasti bylin, čajů a koření je už více než 30 let přesvědčena o tom, že pouze udržitelné podnikání má budoucnost. Proto od samotného začátku podniká zodpovědně, s ohledem k životnímu prostředí a s respektem vůči svým dodavatelům, spolupracovníkům i zákazníkům. Svým přístupem se snaží inspirovat ostatní v tom, že podnikat se dá férově, transparentně a měnit tak svět k lepšímu. **www.sonnentor.cz**

SONNENTOR

V rámci předplatného také získáte přístup k premium článkům na **www.tydenikeuro.cz**

Vybírejte na www.send.cz/euro

Zvýšená inflace přináší politickou smůlu

Ve volbách v roce 2024 ztratily ve vyspělém světě podporu některé vládní strany, například britští konzervativci nebo v USA demokraté. A příští rok zřejmě přijde o moc německá SPD a česká ODS

Martin Pánek
panek@tydenikeuro.cz

Kdo může za vysokou inflaci v uplynulých letech? Zvýšená inflace zasáhla všechny ekonomiky, relativně méně však bohaté „západní“ a více postkomunistické „východní“ *(viz graf Kumulativní inflace před a po koronavirové pandemii)*. Existuje jednoduché vysvětlení, proč byla na Západě inflace nižší než na Východě? Ano, a nemusejí se ani zkoumat opatření pandemická nebo centrálních bank. Představme si, že všechny ekonomiky na světě zasáhne totožný nabídkový šok – zablokovaný dodavatelský řetězec a/nebo vyšší cena energií v důsledku ruské invaze na Ukrajinu. A představme si běžného Čecha a Švýcara.

Pokud Čechovi třeba zdraží energie o tři tisíce korun měsíčně, jde o výrazný zásah do jeho rozpočtu. Pokud Švýcarovi jedna položka rozpočtu zdraží o tři tisíce korun měsíčně, sotva si toho všimne. V jeho měsíčním rozpočtu je tento negativní šok relativně mnohem menší než v případě Čecha. Řečeno jinak, na Západě je všechno tak drahé, že zdražení jedné položky je zanedbatelné. To je pouze první aproximace nebo velmi zjednodušené vysvětlení inflačního problému, ale při pohledu na hrubá data funguje docela dobře. Na podrobnější vysvětlení s většími nuancemi se nyní píšou a pravděpodobně budou psát akademické práce ještě dlouho. Vždyť dodnes se píšou práce o velké hospodářské krizi ve třicátých letech 20. století.

Nezávislost centrálních bank

Po dlouhé historii velkých inflací vlády ve vyspělém světě v uplynulých desetiletích konečně dostaly inflaci pod kontrolu. Pak však přišla koronavirová pandemie a poté znovu inflace. Před zjištěním důvodu této zvýšené inflace, a to zejména v Česku, je třeba si zopakovat základy makroekonomie. Především, že inflace je všeobecné zvyšování cen v ekonomice, nikoli zvýšení ceny jednoho statku. Ceny statků se mění každý den vůči sobě, což je pro zákazníky reprezentováno změnou jejich ceny vyjádřené v korunách. Některé statky se dlouhodobě stávají dražšími (typicky služby) a jiné levnějšími (typicky spotřební elektronika). Zajímá nás tedy cenová hladina, nikoli jednotlivé ceny.

Cenová hladina je vážený průměr cen v ekonomice, a to spotřebitelských, sledujeme tedy pouze ceny těchto statků. Není tudíž pravda, že snížení cen lokomotiv vyváží zvýšení cen potravin. Ceny lokomotiv nevstupují do výpočtu Českého statistického úřadu, i když je spotřebitelská inflace ovlivňuje. Do výpočtu inflace však vstupují kromě cen věcí, jako jsou potraviny nebo oblečení, také třeba cena kadeřníka nebo kytary. Všechny věci však mají příslušnou váhu. I úředníci „ve slonovinové věži“ vědí, že si člověk nekupuje kytaru každý měsíc.

Důvody krátkodobé inflace mohou být různé – například zvýšení DPH či cel, zdražení ropy nebo plynu, neočekávaně vysoký státní deficit, popřípadě náhlá touha spotřebitelů utrácet. Všechny tyto jevy fungují i naopak – při opačném znaménku mohou způsobit neočekávaně nízkou inflaci, případně deflaci. Ekonomové se však domnívají, že z dlouhodobého hlediska má na cenovou hladinu hlavní vliv výše měnové zásoby, tedy objem peněz v ekonomice. Peníze přitom v moderní svobodné ekonomice nevytváří centrální banka, ale obchodní banky úvěry. Centrální banka má k dispozici nástroje, jak chování těchto bank nepřímo ovlivňovat, ale nenařizuje přímo, jak velký úvěr a komu smějí poskytnout.

Navíc je třeba si říct, proč je zodpovědnost na centrálních bankách, a nikoli na politicích. Jak už jsem řekl, období velké a dlouhé inflace nebývala ničím výjimečným. Historie lidstva od starověku by se také dala popsat jako historie inflací. Inflace sice nezpůsobila všechny dějinné zvraty, ale velkých událostí, v nichž vysoká inflace hrála zásadní vliv, bylo mnoho. Proto se prosadil přístup, že se měnová politika svěří nevolené a nezávislé centrální bance, ve které budou o řízení měnové politiky rozhodovat makroekonomové, jimž záleží více na profesní reputaci než na volebním výsledku, a proto nebudou používat měnově-politické nástroje, aby pomohli tomu či onomu politikovi nebo jeho politické straně. A tento přístup poměrně dobře fungoval a funguje. Čím více je centrální banka nezávislá na politické reprezentaci, tím nižší a méně volatilní je inflace v ekonomice, jak dokazují empirické ekonomické výzkumy.

K dlouhodobě nejlépe hodnoceným centrálním bankám se vedle amerického Fedu, Evropské centrální banky řadí i Česká národní banka. Možná to překvapuje, když inflace za uplynulé čtyři roky znehodnotila českou korunu o více než třetinu, ale to nás pálí dobré bydlo. V zemích, jako jsou Čína, Bělorusko, Kolumbie, Argentina nebo Írán, je

ILUSTRACE: Vojtěch Velecký

K dlouhodobě nejlépe hodnoceným centrálním bankám se vedle amerického Fedu, Evropské centrální banky řadí i Česká národní banka. Možná to překvapuje, když inflace za uplynulé čtyři roky znehodnotila českou korunu o více než třetinu.

dlouhodobě inflace výrazně nad tou naší a výjimkou nejsou měnové krize. (Proč má polský zlotý nebo bulharský lev akronym PLN, respektive BGN, a nikoli PLZ, respektive BGL? To „N“ znamená nový zlotý, respektive nový lev, protože ten předchozí v devadesátých letech zažil tak vysokou a ničivou inflaci, že musel být nahrazen novým.)

Příčiny

Podle indexu spotřebitelských cen (CPI) se dle Eurostatu cenová hladina od začátku roku 2020 do konce roku 2023 zvýšila v Česku o 40,1 procenta. Řečeno jinak, ceny většiny zboží a služeb, které si průměrný spotřebitel pořizoval, vzrostly během čtyř let o více než třetinu. Průměrná inflace v tomto období činila 11,9 procenta ročně. Česká národní banka ve své Zprávě o měnové politice z konce roku 2022 identifikovala dva hlavní rysy tohoto období. Prvním byla mimořádná intenzita růstu cen, která byla z hlediska uplynulých desetiletí výjimečná. Druhým bylo plošné zdražování, které zasáhlo široké spektrum položek ve spotřebním koši. Inflace tedy nebyla způsobena růstem cen několika specifických položek, ale šlo o celkový a rozsáhlý jev.

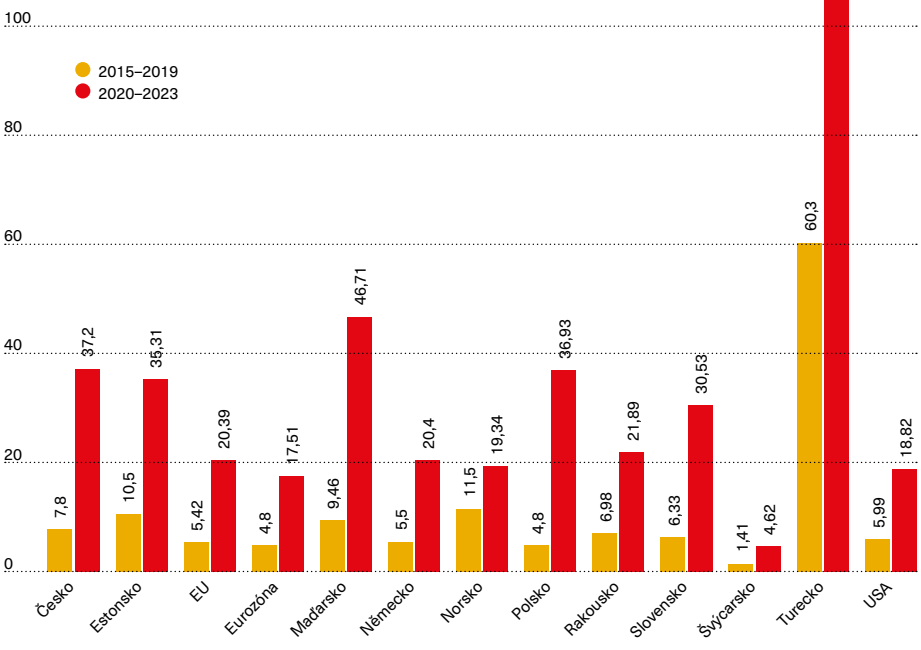
Země Visegrádské čtyřky (V4) patřily během poslední inflační vlny k těm, které vykazovaly nejvyšší inflaci v Evropské unii. Dle člena bankovní rady ČNB Tomáše Holuba může tento jev souviset s procesem reálné konvergence těchto ekonomik. Státy V4 sdílejí řadu rysů, které ovlivňují vývoj inflace. Patří mezi ně geografická blízkost Rusku, vyšší energetická náročnost, omezená konkurence na maloobchodních trzích a nižší výchozí úroveň HDP i cen. Česko, Slovensko a Maďarsko navíc patří mezi malé otevřené ekonomiky v porovnání s průměrem EU, což je činí zranitelnějšími vůči globálním šokům.

Podle nedávné studie ČNB hrály při růstu inflace v těchto zemích klíčovou roli zahraniční šoky, a to jak poptávkové, tak nabídkové, například zvýšená spotřeba po koronavirové pandemii. Během ní spotřebitelé našetřili více, než chtěli, a proto začali utrácet, jakmile se opatření uvolnila. Nebo na druhé straně narušení globálních dodavatelských řetězců a ruská invaze na Ukrajinu. Globální faktory tak výrazně přispěly k inflaci, zejména v letech 2021 až 2022. V Česku byl

>

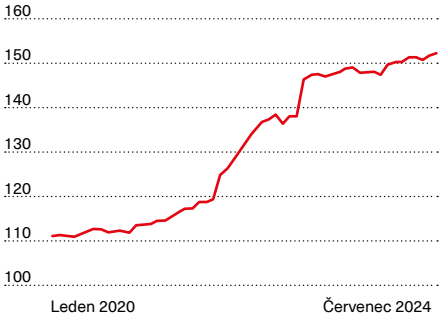
INZERCE v

Kumulativní inflace před a po koronavirové pandemii
(v %)

ZDROJ: EUROSTAT

Vývoj cenové hladiny v Česku
(v letech 2020–2024)

POZN.: HODNOTA 100 = CENOVÁ HLADINA ROKU 2015.
ZDROJ: ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, ARAD

prvotním impulzem růst jádrové inflace poháněný domácími poptávkovými faktory. Až v roce 2022 začaly mít významný vliv rostoucí ceny energií. Studie ČNB zároveň potvrzuje, že rozdíly v inflaci jednotlivých zemí lze vysvětlit především domácími faktory.

Výzkumy ČNB z roku 2022 ukazují, že od začátku roku 2020 do třetího čtvrtletí 2022 převažovaly v Česku poptávkové faktory ovlivňující jádrovou inflaci (dle ČNB jde o růst cen neregulovaných, nepotravinářských komodit, respektive o celkovou inflaci bez regulovaných cen, bez cen potravin a pohonných hmot, po očištění o primární dopady změn nepřímých daní.) Nicméně i nabídkové faktory hrály významnou roli. Tento kombinovaný vliv poptávky a nabídky pak vysvětluje charakter inflace v Česku i v dalších státech V4.

Mladý český ekonom Štěpán Drábek právě vydal knihu Pojednání o podstatě a původu inflace v ČR 2020–2023, v jejímž úvodu píše bývalý viceguvernér ČNB Mojmír Hampl: „Mohu říci, že jsem se z práce sám i poučil a dozvěděl se řadu věcí podaných novátorským a netuctovým stylem, a lze říci, že nejspíš žádné akademické pracoviště zatím nevydalo podobně zaměřenou studii periody vysoké inflace v Česku v posledních letech, jakou byl schopen sepsat tento mimořádně bystrý středoškolský student."

Drábek detailně rozebírá příčiny a důsledky inflace a dospívá k závěru: „Mimořádně vysoká míra inflace, jíž jsme byli v posledních několika letech svědky jak v Česku, tak i ve většině zemí vyspělého světa, měla původ jednak v nákladových šocích spojených s pandemií koronaviru, jednak ve výrazných poptávkových tlacích." Ačkoliv je velmi rozšířené přesvědčení, že za inflaci mohly nabídkové šoky, Drábek kontruje: „Nejvýznamnějšími silami poháněnými akcelerující inflaci v Česku byly právě poptávkové faktory, jakými byly nedostatečně restriktivní měnová politika centrální banky, příliš expanzivní fiskální politika vlády, napjatý trh práce, strmý růst peněžních agregátů, vysoký nárůst nominálního i reálného HDP."

Politické důsledky

ČNB zareagovala na růst inflace zvyšováním úrokových sazeb s cílem obnovit cenovou stabilitu. Podle analýzy ČNB z konce roku 2022 byla tato strategie vzhledem k významnému podílu poptávkových faktorů správná. Otázkou však zůstává, zda načasování a tempo zvyšování sazeb bylo dostatečně efektivní. Jiná studie ČNB uvádí, že „centrální banky se neuchýlily k dalšímu zpřísňování měnové politiky", které by prostřednictvím měnově-politických šoků mohlo inflaci více tlumit. Retrospektivní pohled naznačuje, že centrální banky reagovaly na růst inflace příliš pomalu a neadekvátně zvyšovaly úrokové sazby. Tento názor dnes potvrzují i někteří představitelé ČNB, kteří tehdy o měnové politice rozhodovali. Komické bylo zejména chování současného guvernéra ČNB Aleše Michla, který soustavně hlasoval pro zvyšování sazeb tak, jako by byl o jedno zasedání bankovní rady opožděn.

Je třeba také zmínit politické důsledky ekonomické situace. Hyperinflace, která svědčila zadlužené vládě, a ekonomická krize vynesly v Německu k moci Adolfa Hitlera a spustily druhou světovou válku. Často se uvádí, že takzvaná velká recese, která začala v roce 2009, vynesla k moci Donalda Trumpa v USA, Andreje Babiše u nás a zapříčinila odchod Velké Británie z EU. První česká recese ve druhé polovině devadesátých let ukončila vládnutí Václava Klause coby premiéra. Co tedy způsobila nejnovější pandemická recese a následná inflace? Vlády ve vyspělém světě jsou značně nepopulární. Ve volbách v roce 2024 ztratily podporu některé vládní strany, například britští konzervativci nebo v USA demokraté. A příští rok o moc s největší pravděpodobností přijde německá SPD a česká ODS.

Vlády nemají přímý vliv na inflaci, a pokud mají, hned několik opozičních stran začalo s veřejnými výdaji, které ji pomohly zvýšit. V USA byl celý rok 2020 prezidentem republikán Donald Trump, nikoli demokraté. V Česku byl Andrej Babiš u moci až do podzimu 2021. Možná, že nakonec bude lepší označit z politického hlediska toto období zvýšené inflace za období politické smůly, neboť u voleb drtí současné vládní strany bez ohledu na jejich podíl nebo pravo–levé zařazení. Ukazuje se, že stále platí volební strategie Jamese Carvilla, poradce bývalého prezidenta USA Billa Clintona: „Je to ekonomika, hlupáku!" ●

Armáda láká na jih Čech. I vyučeným dá náborák, přidá na dojíždění

Pokud máte zájem o práci u ozbrojených složek České republiky, ale lépe než ve škole vám to jde v praktickém životě, je pro vás armáda jasnou volbou. Vybrat si můžete třeba ze čtyř jihočeských vojenských útvarů, které od sebe dělí pár desítek kilometrů a nabízí volná místa, pro jejichž získání není nutná maturita.

Nejnižší armádní plat po dvou měsících základního výcviku je 32 941 korun čistého. To je jako kdyby vám v civilu nabídli přes 41 tisíc korun hrubého. Hned po vyučení, bez praxe. Všechny jihočeské útvary navíc mají vlastní ubytovnu a většina nabízí i náborový příspěvek 50 tisíc korun. A rozhodně se nebudete nudit osm hodin denně u monotónní práce.

Je to trojúhelník s vrcholy ve třech okresních městech – Strakonice, Tábor a Jindřichův Hradec. Uvnitř leží Bechyně. Čtyři významné vojenské útvary na území srovnatelném s dvojnásobkem rozlohy hlavního města. Vše v Jihočeském kraji.

Vzhledem k tomu, že armáda vojákům přispívá na každodenní dojíždění do práce (což u většiny civilních zaměstnavatelů nepřipadá v úvahu), jde o pracovní místa ideálně dostupná nejen pro Jihočechy, ale i pro uchazeče ze sousedních regionů. Tábor je v dojezdové vzdálenosti pro část Středočechů, do Jindřichova Hradec je to kousek z kraje Vysočina a Strakonice jsou jen pár kilometrů od hranic Plzeňského kraje.

Elitní 4. brigáda rychlého nasazení

V Táboře nabízí volná místa vyučeným zájemcům 42. mechanizovaný prapor. Náborový příspěvek 50 tisíc korun je tu automaticky pro každého. Útvar má vlastní ubytovnu a pro děti vojáků vlastní dětskou skupinu. V nabídce jsou pozice střelce mechanizovaného družstva, střelce nebo řidiče Panduru a další.

V Jindřichově Hradci je možné získat místo u 44. lehkého motorizovaného praporu. S náborovým příspěvkem je to stejné jako v Táboře a také tento útvar má vlastní ubytovnu. Mezi volnými místy je například operátor minometu, střelec nebo řidič bojového vozidla apod.

Tábor i Jindřichův Hradec jsou součástí elitní 4. brigády rychlého nasazení. Její vojáci vyjíždějí často na zahraniční mise, kde berou jednak více peněz, ale také získávají zkušenosti, které jim pak mohou pomoci k postupu v kariéře.

Raketáci a ženisté

Třetím jihočeským posádkovým městem jsou Strakonice, kde sídlí 25. protiletadlový raketový pluk. Náborový příspěvek je opět automaticky pro všechny nové vojáky, i tady má útvar ubytovnu. Pro zájemce o službu tady už řadu let pořádají akci Vojákem na zkoušku, kdy si uchazeči mohou vyzkoušet, co by je u útvaru čekalo. Volná jsou například místa operátora jednotky Spyder, strojníka jednotky Spyder a další technické pozice.

Lázeňské město Bechyně leží v okrese Tábor a je sídelním městem 15. ženijního pluku. Zdejší útvar má nejen ubytovnu, ale i vlastní dětskou skupinu a jazykovou třídu, v níž vojákům nabízí výuku angličtiny. V nabídce pozic je například operátor spojovacího družstva, ženista, řidič (s nárokem na náborový příspěvek) atd.

Kompletní nabídka na webu

Ke všem výše uvedeným výhodám mohou případní zájemci o službu počítat i s mnoha dalšími benefity, které platí pro všechny vojáky z povolání. Patří mezi ně třeba šest týdnů dovolené, marodění za plný plat, možnost sportovat v pracovní době a řada dalších. Jak přehled volných pozic u všech čtyř jihočeských útvarů, tak kompletní nabídku benefitů pro armádní profesionály, najdete na webu doarmady.cz.

autor: npor. Oldřich Tichý

Každý šampionát v jízdě na býku trvá déle než dvě hodiny a je plný nejen vzrušujících sportovních výkonů, ale i hudby, světelné show a půvabných hostesek. Jezdci musejí vydržet na býku předlouhých osm vteřin.

Nová sportovní vlna

V dříve okrajových sportech vznikají na celém světě soutěže, jimž televize a streamovací služby dávají stále více prostoru a investoři větší peníze

Pavel Hanslíček
hanslicek@tydenikeuro.cz

Fackovaná, jízda na býku či závody plachetnic ve stylu formule 1. Jen v USA vzniklo v uplynulých deseti letech přinejmenším 26 nových ligových soutěží. A platí to jak pro tradiční disciplíny, tak pro sporty, které dosud stály na okraji mediálního zájmu. Příkladem je zmíněná jízda na býku. Z podívané, která byla donedávna spíše součástí westernových show nebo amerických vesnických oslav, se stal skutečný sport. Asociace The Professional Bull Riders (PBR) sdružuje více než osm set jezdců z USA, Austrálie, Brazílie, Kanady, Mexika i dalších zemí, kteří jen v USA každoročně soupeří ve dvou stovkách závodů. A ty se nekonají někde na plácku za městem, ale ve špičkových arénách, jako jsou Barclays Centre v New Yorku či PPG Paints Arena v Pittsburghu, které hostí basketbalové zápasy a jejichž kapacita může dosáhnout i dvaceti tisíc diváků.

Každý závod v jízdě na býku trvá déle než dvě hodiny a je plný nejen vzrušujících sportovních výkonů, ale i hudby, světelné show a půvabných hostesek. Jezdci musejí vydržet na býku dlouhých osm vteřin. Ale místo aby soutěžili jen za sebe, pět kovbojů soupeří jako tým proti druhému týmu. Přitom jde o dechberoucí podívanou, v případě pádu se musí jezdec rychle odkulit pryč, aby od rozzuřeného býka nedostal kopytem.

Zajímavé jsou i odměny, nejúspěšnější jezdec organizace PBR James Burton Mauney si během kariéry přišel na více než 7,4 milionu dolarů. Tomu odpovídají i počty diváků a ocenění týmů. Více než milion diváků loni v průměru sledovalo každou soutěž PBR prostřednictvím televize nebo streamovacích služeb, další tisíce přímo na stadionech. To se propisuje i do cen licencí. Prvních osm týmů za ni zaplatilo tři miliony dolarů, ale nové dva, které se do soutěží PBR zapojily letos, již 23 milionů dolarů (550 milionů korun).

Výnosné házení kukuřicí

Rychlý růst PBR není osamělý. Další nové týmové soutěže v uplynulých deseti letech vznikly v dříve rekreačních sportech, jako je cornhole, což je prý nejpopulárnější volnočasová hra v USA.

Ta je dlouho velmi oblíbená na rodinných či školních oslavách, a i proto má jednoduchá pravidla. Hráči házejí sáčky naplněné kukuřicí na hrací desku. Pokud sáček dopadne na desku, dostanou jeden bod, trefí-li otvor v ní, pak tři. Ač se to zdá banální, naposledy vysílaná soutěž Championship of Bags přilákala na televizní stanici ESPN2 více než tři sta tisíc diváků. Mimochodem odměna za vítězství byla solidních 50 tisíc dolarů.

I proto profesionální asociace tohoto sportu American Cornhole League (ACL) sdružuje více než 150 tisíc hráčů a uspořádá přes 25 tisíc soutěžních utkání ročně. V nejvyšší lize přitom soutěží 16 týmů z celých USA. A to nemá být konec, ACL plánuje dramatický růst. „Do pěti let chceme mít půl milionu aktivních hráčů. Také podporujeme etablování našeho sportu v 50 zemích, aby se v roce 2032 dostal na olympiádu. A není to nereálné. Od roku 2019 jsme zaznamenali nárůst aktivních hráčů o 50 procent, televizních přenosů o více než sto procent a zobrazení na sociálních sítích o 450 procent a zčtyřnásobení prize money," říká Trey Ryder, ředitel marketingu ACL.

Ještě rychleji roste jiný americký rekreační sport – pickleball. Ten se hraje s raketou (paddlem) a míčkem s dírami. Je to spojení tenisu, stolního tenisu a badmintonu. Počet jeho hráčů se jen v USA od roku 2020 zvýšil téměř o 224 procent a loni přesáhl 48 milionů osob. V zemi existuje aktuálně více než 50 tisíc kurtů (jen loni se do výstavby nových investovalo přes 300 milionů dolarů) a v minulém roce se v tomto sportu uskutečnily téměř dvě stovky turnajů a hrají se už i dvě týmové soutěže. Trh s potřebami pro tento sport loni dle webu market.us činil 1,5 miliardy dolarů a v příštích letech se očekávají 4,4 miliardy, roční tempo růstu více než 11 procent. Pickleball expanduje i do zahraničí – loni na podzim se uskutečnil první turnaj v Austrálii a nová liga v tomto sportu má odstartovat v Indii v sezoně 2025/2026.

Klíčová je rychlost

Další sporty se snaží zaujmout značně upravenými soutěžemi. Závody plachetnic nejsou nic nového, ale soutěž SailGP upoutala světovou pozornost. Jde o mezinárodní jachtařskou soutěž, v níž týmy používají vysoce výkonné katamarány s označením F50 a soupeří v několika velkých cenách po celém světě. Že jde o atraktivní podívanou, potvrzují jak místa závodů, tak sponzoři, například třináct míst po celém světě včetně Dubaje, Abú Zabí, Rio de Janeira, Sydney, Ženevy či New Yorku. Hvězdní jsou i sponzoři, například výrobce hodinek Rolex, arabský investiční fond Mubadala, aerolinky Emirates či americká IT společnost Oracle, jejíž hlavní akcionář Larry Ellison je i zakladatelem SailGP.

Soutěž roste před očima. Zatímco prvního ročníku v roce 2019 se zúčastnilo šest týmů, v tom probíhajícím soupeří již dvanáct. Ještě rychleji rostou odměny pro vítěze (aktuálně sedm milionů dolarů) a zejména počet diváků sledujících tuto show. Poslední ročník zhlédlo naživo více než dvě stě tisíc platících návštěvníků, v televizi dalších 193 milionů diváků (meziročně plus 48 procent) a počet zhlédnutí videí z těchto závodů na sociálních sítích se meziročně dokonce zpětinásobil na 1,4 miliardy.

To vše není zadarmo. Jeden ultramoderní katamarán o váze 2,4 tuny přijde na

>

FOTO: Shutterstock

pět milionů dolarů. Díky speciální konstrukci, která dokáže zvednout člun nad hladinu, se sníží tření a katamarány jsou schopné dosáhnout rychlosti až sto kilometrů za hodinu. K tomu značně pomáhají i plachty o výšce 24 až 29 metrů.

„Jde hlavně o to udělat lepší závod a ještě zábavnější podívanou. To je úplně nová dimenze. Když se lodě dostaly z vody a začaly jet tak rychle, myslím, že to vyvolalo zájem mnohem širší skupiny lidí," řekl CNN Russell Coutts, šéf SailGP, pětinásobný vítěz Amerického poháru, několikanásobný mistr světa a zlatý medailista z olympijských her v roce 1984.

A zájem lidí znamená i peníze. Zatímco v prvním ročníku se pohybovala cena týmu mezi pěti až deseti miliony dolarů, nyní si zájemce o tým soutěže SailGP musí připravit minimálně 40 milionů dolarů. A může to být ještě víc, když loni v prosinci skupina investorů získala americký tým soutěže, dle webu Sports Business Journal zaplatila 80 milionů dolarů.

Výnosné fackovačky
(soutěž PowerSlap)

Zdánlivě triviální zábava – fackovaná – prodávaná šéfem závodů UFC Danou Whitem jako PowerSlap vstoupila letos již do třetího ročníku. Její finále se má uskutečnit v nevadském resortu The Fontainebleau Las Vegas. Princip je jednoduchý. Hodem mince se určí, který ze dvou soutěžících fackuje první, a poté má jeho soupeř minutu na oklepání a vrácení úderu. Souboje, které neskončí knokautem a projdou třemi koly, rozhodují rozhodčí hodnotící účinnost pohlavků a reakci a dobu zotavení fackovaných. Závodníci inkasují mezi dvěma a deseti tisíci dolarů za zápas, podle toho, jak jsou úspěšní. Sice jim dle lékařů hrozí dokonce mozkové trauma, ale diváci si show oblíbili. Jen na YouTube má soutěž přes tři miliony sledujících a na síti TikTok dokonce přes pět milionů, tedy celou třetinu zmíněné veleúspěšné série zápasů ve smíšených bojových uměních UFC.

Zrychlený focus i s karetními esy

Vlna nových sportovních soutěží i z dříve okrajových sportů se neodehrává jen v USA. Jde o celosvětový fenomén, s výjimkou Číny, kde se profesionální sport v uplynulých letech potýkal s velkým korupčním skandálem, který otřásá fotbalem. Například předloni vznikla ve Španělsku Kings League (Královská liga), která je verzí malé kopané, kdy na každé straně hraje sedm fotbalistů. Menší je nejen hřiště, ale i kratší doba, po kterou se hraje. Dva poločasy po 20 minutách mají přispět k tomu, aby hra byla mnohem rychlejší a napínavější. „Tradiční fotbal je už zastaralý. Abychom zaujali mladé, musíme pro ně vymyslet kratší a zábavnější formát. Už nevydrží sledovat 90 minut," prohlásil prezident soutěže Gerard Piqué, donedávna špičkový hráč fotbalového klubu FC Barcelona.

Kratší doba hry není jediná odlišnost. Fanoušky kopané šokuje již začátek zápasu. Míč se umístí ve středovém kruhu a po úvodním hvizdu se hráči rozběhnou od vlastní branky a soupeří, kdo se k míči dostane první. Další zajímavostí jsou pokutové kopy, které jsou vlastně „hokejovým nájezdem". Hráč s míčem nabíhá na brankáře ze středového kruhu a má pět vteřin na zakončení.

Největší odlišností jsou bonusové karty, které trenéři týmů mohou využít v průběhu utkání. Každý tým disponuje ale jen jednou za celý zápas. Na výběr ale mají opravdové lahůdky – od čtyřminutové přesilovky přes minutový zákaz používání rukou pro brankáře až po zdvojnásobení bodů za vstřelený gól v průběhu čtyř minut.

A tento pestrý mix táhne. Již během prvního loni proběhnuvšího ročníku se podařilo vyprodat stadiony špičkových klubů Atletico Madrid (kapacita přes 70 tisíc diváků) a zejména Camp Nou, domovský stánek FC Barcelona. Tam na finále přišlo 92 tisíc diváků a další více než dva miliony zápas sledovaly na platformách Twitch, YouTube a Tiktok. I proto koncept expanduje – letos se uskutečnil první ročník v Latinské Americe, kde se mezi soutěžícími objevil i tým z USA, brzy se začne hrát v Itálii a v roce 2026 je v plánu expanze do Asie. Na tuto expanzi se letos v květnu podařilo Piquému vybrat od investorů více než 60 milionů eur (čili 1,5 miliardy korun).

Asie v tomto trendu nezůstává pozadu. Ve Spojených arabských emirátech, jejichž cílem je, aby sport do roku 2031 tvořil 0,5 procenta jejich HDP, právě vzniká nový baseballový tým. Saúdskoarabský fond Public Investment

V mezinárodní jachtařské soutěži SailGP, která upoutala světovou pozornost, týmy používají vysoce výkonné katamarány s označením F50 a soupeří v několika velkých cenách po celém světě.

Fund zase přišel s golfovým projektem LIV Golf League (pro představu, v prvním ročníku získali účastníci odměny za 225 milionů dolarů); dále země připravuje novou profesionální boxerskou ligu se dvěma stovkami boxerů v tuctu váhových kategorií a investicí „pouhých" dvou miliard dolarů. Mimořádně aktivní je i Indie. Vznikly zde nové týmové soutěže v badmintonu, volejbalu, kriketu, kabaddi (indický týmový kontaktní sport), kho kho (tradiční hra se štítky) a v tenisu stolním i na kurtu.

Zajímavě rostoucí trhy a ceny

Investoři těmto novým ligám fandí. Týmů v tradičně mediálně protežovaných sportech je totiž omezený počet a jsou drahé, navíc jejich ceny značně vzrostly, zejména poté, co do jejich nákupů v uplynulých letech začaly investovat firmy soukromého kapitálu a suverénní fondy. Začínající ligy jsou mnohem levnější, ale stále umožňují jejich vlastníkům získávat zajímavé ekonomické

Plachetnice v globálním rozletu
(SailGP, sezona 2024/2025)

	Absolutně (USD)	Meziroční nárůst (%)
Celková odměna	7 mil.	+47
Počet televizních diváků	193 mil.	+48
Počet fanoušků na sociálních sítích	3,45 mil.	+127
Počet zhlédnutí videí na sociálních sítích	1,40 mld.	+649

ZDROJ: SAILGP

FOTO: Shutterstock

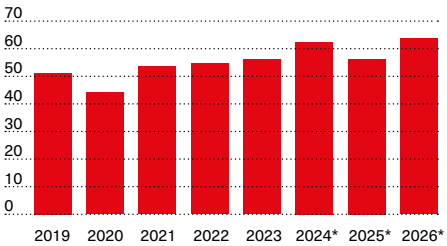
zhodnocení i prestiž. Profesionální baseballový klub stojí asi stokrát víc než tým závodící v jízdě na býku, ale špičkové akce PBR dosahují srovnatelných počtů diváků jako mnohá baseballové utkání, tvrdí Marc Lasry z Avenue Capital, hedgeového fondu, který vlastní New York Mavericks soutěžící v PBR, ale investoval i do SailGP a pickleballu. „Je zde velký prostor pro růst ceny," tvrdí Lasry. Rychle rostoucí ceny mediálních práv nových sportovních soutěží zároveň zvyšují cenu týmů, které se jich účastní, což zase podporuje rozvoj těchto nových lig.

Zásadním bodem pro růst cen mediálních sportovních práv byl nástup velkých streamovacích služeb, jako jsou Amazon Prime Video, Apple TV+ či Netflix. Předtím musely ligy soutěžit o omezený vysílací čas; nyní existuje prostor pro všechny a pro všechno. Vizuálně poutavé akce s rychlým tempem, jako jsou jízda na býku, SailGP nebo Kings League, jsou navíc vhodné pro distribuci přes sociální média. „Nemyslím si, že by se to stalo před dvaceti lety bez pokroku v technologiích šíření. Prostě je zde mnohem více sledujících," říká Mike Keenan, výkonný ředitel poradenské společnosti PwC pro oblast sportu. Rozvoji nových sportovních soutěží pomáhá i to, že sportovní nadšenci jsou pravděpodobně největšími fanoušky živé zábavy.

Další významnou vzpruhou pro svět nových sportovních lig a disciplín je intenzivní fanouškovská kultura, která zachvátila svět zábavy. Sportovkyně, jako jsou americká fotbalistka Megan Rapinoeová či basketbalistka Caitlin Clarková, jsou v tom nejlepším slova smyslu celebrity, které pomáhají přitáhnout pozornost a kapitál pro ženský sport. To posílilo zavedené ligy ženského sportu a vedlo k vytvoření nových ve volejbalu a hokeji. Chuť sledovat sport je tak silná, že diváci požadují pořady o sportovcích, i když zrovna nezávodí. Streamovací služba Netflix natočila šestidílný dokument o týmu v jízdě na býku v soutěži PBR a Amazon přišel dokonce s osmidílnou sérií. Že je o takové téma mezi diváky zájem, potvrzuje i fakt, že Netflix brzy uvede další dokument o závodech v jízdě na býku. To ale neznamená, že zlatý věk pro ligy zajistí skvělé zhodnocení každému investorovi.

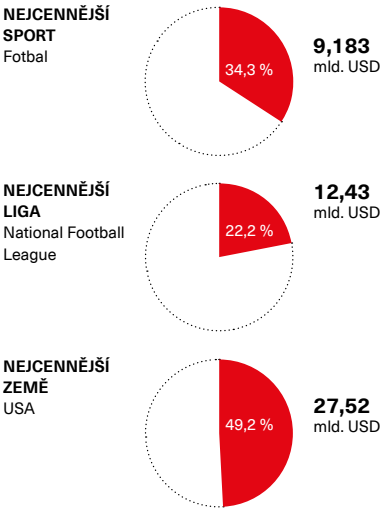
„Historicky to řada nových soutěží ani týmů nezvládne," varuje Scott Rosner, který na Kolumbijské univerzitě přednáší o sportovních soutěžích. Je příliš brzy na to říct, zda budou sportovní experimenty, jaké připravuje například Saúdská Arábie, úspěšné. Když se v roce 2021 pokusila americká banka JP Morgan vytvořit evropskou fotbalovou superligu, její nápad se poté, co se týmy a fanoušci vzbouřili, zhroutil během několika dnů. Několik nových amerických soutěží, včetně ligy amerického fotbalu United Football, je restartem neúspěšných podniků a může se stát, že stejně jako jejich předchůdci rychle skončí. To předvedla i soutěž Arena Football v halovém americkém fotbalu, ve které se odehrál jediný ročník, a začátkem září všech osm týmů ohlásilo odchod, aby založily novou ligu. Vyhrát zápas nebo medaili je na sportovcích. Ale o tom, zda nová liga vyhraje, nebo prohraje, nakonec rozhodne podpora a zájem fanoušků. ●

Trh, jímž protékají desítky miliard
(mld. USD, světový trh s mediálními právy na sport)

POZN.: VÝZNAMNÝ NÁRŮST V ROCE 2024 SOUVISÍ S LETNÍ OLYMPIÁDOU V PAŘÍŽI A MISTROVSTVÍM EVROPY VE FOTBALE; * ODHAD
ZDROJ: SPORTBUSINESS' GLOBAL MEDIA REPORT 2023

Fotbal, americká NFL a USA vládnou
(podíl na světovém trhu s mediálními právy na sport)

POZN: NATIONAL FOOTBALL LEAGUE – PROFESIONÁLNÍ LIGA AMERICKÉHO FOTBALU
ZDROJ: SPORTBUSINESS' GLOBAL MEDIA REPORT 2023

INZERCE

euro Peugeot

Nový Peugeot 3008: na zimu připraven

Atraktivní SUV fastback Peugeot E-3008 je pro zimu jako dělaný a za jeho volantem budete toto nevlídné roční období milovat i vy. Jakmile se uvelebíte do jeho ergonomického masážního a vyhřívaného sedadla, uchopíte kompaktní vyhřívaný volant potažený jemnou kůží a ponoříte se do ultramoderního prostředí panoramatického i-Cockpitu, poznáte nefalšovanou radost z řízení. Pocit tepelného komfortu zvyšují i příjemné hřejivé materiály a teplé odstíny ambientního osvětlení. Peugeot 3008 díky svému SUV charakteru zvládá i náročnější terény. Na zasněžených či namrzlých cestách vás bezpečně podrží systém Advanced Grip Control s funkcí Hill Assist Descent Control. Milovníci dobrodružství pak mohou sáhnout po čtyřkolce. Nabídka pohonů zahrnuje plně elektrické varianty s dojezdem až sedm set kilometrů a hybridní verzi, která se obejde bez dobíjení, a přitom dokáže velmi efektivně šetřit palivo. ●

Cena od 749 tisíc korun plus pětiletá záruka.
Operativní leasing od 9 880 korun včetně DPH za měsíc.

V USA lovil teroristy, v Česku nabízí bezpečnostní služby

Špičkový vyšetřovatel FBI ve výslužbě Paul Haertel v Česku startuje bezpečnostní byznys. Úřady a instituce má připravit na kritické situace

Někdejší vysoký činitel FBI Paul Haertel bude pro společnost Sihaso posilou, která jejím bezpečnostním službám dodá mezinárodní zkušenosti. Nedávno hovořil v pražském institutu CEVRO.

Ondřej Koutník
koutník@tydenikeuro.cz

Takovou vyšetřovatelskou a detektivní „šajbu“ česká podnikatelská branže nepamatuje. Paul Haertel strávil 29 let u FBI, když službu letos v dubnu zakončil v pozici zástupce ředitele FBI pro zvláštní operace. Teď se spojil s bývalými českými elitními vyšetřovateli, aby zde založili firmu a prorazili v oblasti přípravy bezpečnostních balíčků pro instituce, úřady, ale i soukromé korporace. O takové služby roste zájem mimo jiné po vražedném útoku na pražské Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, od nějž je to právě rok.

Haertlovou klíčovou spojkou v Česku je někdejší příslušník protimafiánského útvaru Tomáš Sochr, který týdeníku Euro přiblížil detaily jejich podnikatelské mise. „Společnost, kterou jsme pojmenovali Sihaso, vzniká na základě vyhodnocených požadavků trhu na komplexní řešení bezpečnosti ve státním i soukromém sektoru. Předně bych chtěl podtrhnout, že vycházíme ze zkušeností všech členů našeho týmu, kteří se oblasti bezpečnosti věnují již desítky let, a to jak v soukromém, tak ve státním sektoru. Náš celkový byznys plán je postaven na využití a nabídce zkušeností zástupců nové společnosti, které chceme sdružit do komplexního balíku bezpečnostních služeb,“ řekl Sochr týdeníku Euro.

Jak přesně by takový bezpečnostní balíček měl vypadat? „Na začátku půjde o vstupní bezpečnostní audit, následovat budou návrhy efektivních bezpečnostních řešení až po dlouhodobou správu a řízení rizik našich klientů,“ popsal Sochr.

Firma by měla zahájit činnost na začátku příštího roku. „V rámci příprav je i vznik nového dohledového centra, které bude integrovat bezpečnostní technologie klienta na jedno bezpečné a spolehlivé obslužné místo. Součástí komplexní nabídky služeb bude i celkové navržení a nastavení kyberbezpečnosti pro klienta, které budeme řešit ve spolupráci s partnerským profesionálním dodavatelem těchto služeb,“ vysvětluje někdejší protimafiánský vyšetřovatel.

V souvislosti s rozvojem moderních technologií je podle Tomáše Sochra třeba být ve střehu. „V dnešní době existuje na trhu již spousta subjektů, které si tuto potřebu uvědomují a vědí, že z hlediska bezpečnostní prevence ve státních složkách oporu z mnoha důvodů nenaleznou,“ dodal.

Pro firmu bude Paul Haertel posilou, která jejím bezpečnostním službám dodá mezinárodní zkušenosti. Haertel v FBI mimo jiné zodpovídal za vedení skupiny CIRG (Critical Incident Response Group) zabývající se reakcí na kritické incidenty. Před svým působením v FBI byl členem vojenského útvaru speciálních sil amerického námořnictva Navy Seals. S týdeníkem Euro hovořil o tom, jaké jsou jeho vazby k Česku a proč si myslí, že nový projekt může na trhu prorazit. V interview analyzuje i geopolitické konflikty ve světě, které mají potenciál přerůst v globální spor.

FOTO: Petra Hajská

► Máte za sebou dlouhou kariéru v FBI a rovněž v diplomacii. Co vás přivedlo do České republiky?
Byla to dlouhá a naplňující kariéra. Kolegové, se kterými jsem pracoval v době, kdy jsem žil v Praze, mě požádali, abych jim přijel pomoct s novým projektem týkajícím se posílení bezpečnosti.

► Chystáte se tu podnikat v oblasti bezpečnosti, o co přesně půjde?
Obecně a stručně řečeno: půjde o podnikatelskou činnost, která pojímá správu celé, možná lépe řečeno ucelené bezpečnostní politiky pro klienta.

► Proč si myslíte, že můžete v této oblasti trhu uspět?
Moji kolegové Tomáš Sochr a Jiří Simon provedli průzkum trhu na téma bezpečnost z pohledu lídrů české komunity. Na základě tohoto přehledu se zdá, že služby, které navrhujeme, budou velmi žádané. Bezpečnost zahrnuje velké množství otázek.

Bezpečnostní prostředí se navíc rychle mění na základě mnoha faktorů. V nedávné minulosti jste zažili masové, náhodné události a předpokládám, že se objeví rovněž problémy a hrozby ze strany ekonomické špionáže.

► Čím je to tady z vašeho pohledu zajímavé pro podnikání v bezpečnostních službách? Jakou roli hraje loňský teroristický útok na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy ve vnímání bezpečnosti v Česku?
Bezpečnostní profil České republiky stále poznávám, takže nemohu stoprocentně tvrdit, že události, které se staly v loňském roce, byly jediným hnacím motorem pro změnu myšlení vedoucích představitelů. Na základě práce, kterou jsem během své kariéry vykonával, ale mohu říct, že pokaždé, když dojde k nějaké takové události, je důležité provést revizi a přehodnotit postoje s cílem zavést takové strategie, jež pomohou minimalizovat opakování stejného typu událostí.

Co se týče důvodu mého návratu do Česka – líbilo se nám tu s rodinou. Potkali jsme mnoho dobrých lidí a naučili se, viděli a zažili spoustu věcí. Pokud něco z mých zkušeností a zázemí může pomoct při ochraně místních obyvatel, rád nabídnu své služby.

V nedávné minulosti jste zažili masové, náhodné události a předpokládám, že se objeví rovněž problémy a hrozby ze strany ekonomické špionáže.

>

INZERCE

INZERCE v

Vyšetřovatel Paul Haertel velel i zásahové jednotce FBI. Takto vypadal cvičný zásah elitního týmu FBI SWAT z amerického Charlotte v Severní Karolíně roku 2019.

► Do Česka vás přivedl bývalý elitní vyšetřovatel Tomáš Sochr. Kdy jste se seznámili?
S Tomášem Sochrem v roce 2010, když jsem přijel do Prahy jako právní atašé. Během pěti let, kdy jsem v Praze působil, jsme spolupracovali na řadě velmi zajímavých případů. Stejně tak s Jiřím Simonem, jehož jsem potkal ve stejnou dobu a který společně s Tomášem s plánovaným projektem přišel.

► V letech 2009 až 2015 jste působil jako styčný důstojník FBI na americkém velvyslanectví v Praze. Pozoroval jste v té době vliv ruského režimu na českou politiku? Zajímalo se americké velvyslanectví o dění na Pražském hradě, kterému v té době vládl proruský prezident Miloš Zeman?
Práce, kterou jsem zde vykonával, mě utvrdila v přesvědčení, že nejlepší způsob vyšetřování trestných činů a ochrany veřejnosti je spolupráce s partnery. I když se naše procedury mohou lišit, touha pomáhat druhým a zkušenosti, které se při tom naučíme, nás činí lepšími v naší práci. Moje pražská mise zahrnovala přímou spolupráci s příslušnými orgány na konkrétních záležitostech společného zájmu. Nejsem schopen komentovat práci prováděnou mimo tuto specifickou oblast.

► Jaké zkušenosti a aktivity během své kariéry, které byly pro vaše plánované podnikání v Česku nejpřínosnější, byste vyzdvihl?
Zasahoval jsem u mnoha krizových situací a zároveň jsem vyšetřoval řadu teroristických případů a násilných trestných činů. Poslední tři roky své kariéry, než jsem v dubnu odešel do důchodu, jsem byl zástupcem ředitele FBI pro reakci na kritické incidenty (CIRG). V této pozici jsem dohlížel na výcvik a nasazení prostředků po celém světě. Tyto prostředky zahrnovaly taktické operátory, vyjednavače, pyrotechniky a další skupiny, které byly využívány k posílení bezpečnosti a vyšetřování. Měl jsem rovněž štěstí, že jsem mohl dohlížet na program analýzy chování a jednotku krizového řízení. Ta byla zodpovědná za vytvoření komunikačního zázemí na jakémkoli místě na světě, kde byla komunikace kritická. Věřím, že tohle všechno, stejně jako moje kariéra vyšetřovatele, může být užitečné.

Nejlepší způsob vyšetřování trestných činů a ochrany veřejnosti je spolupráce s partnery.

► Sloužil jste i u Navy Seals a byl velitelem speciální jednotky SWAT. Můžete jmenovat nějaké klíčové případy, které jste řešil a na které jste hrdý?
Jako aktivní účastník jsem při mnoha operacích takzvaně procházel dveřmi, což byly běžné případy drogové kriminality v kopcích a údolích východního Kentucky. Byl jsem jedním z prvních, kteří reagovali na bombový útok na americké velvyslanectví v tanzanském Dar es Salaamu, kde jsem prováděl prohlídky, abych se ujistil, že se tam nenachází žádné další výbušné zařízení, pracoval jsem na nalezení částí pro laboratoř, aby mohla zařízení rekonstruovat, a prováděl jsem sledování. Podílel jsem se také na pátrání po uprchlíkovi zodpovědném za několik bombových útoků v Atlantě během olympijských her.

► Bezpečnostní situace ve světě je stále dynamičtější a horší, ať už jde o válku na Ukrajině a na Blízkém východě, napětí panuje také mezi Čínou a Tchaj-wanem. Který konflikt je podle vás pro geopolitickou situaci ve světě klíčový, případně kterého konfliktu se nejvíce obáváte? Stojí svět na prahu globální války?
Hlavní obavy, které mám v souvislosti se současnými konflikty, se týkají toho, jaké nástroje, taktiky a způsoby myšlení vyvíjejí strany konfliktu a jak se tyto problémy projeví v budoucnu. Mnoho tisíc nových bojovníků se učí válečnému řemeslu, na bojišti se zdokonalují zbraně, vyvíjejí se nové technologie a v některých případech se indoktrinuje nová generace rekrutů v nenávisti k druhým.

Řeknu to ještě jinak. Podle mého názoru není nutně znepokojující současný problém, ale to, jaké budoucí problémy z těchto konfliktů vyplynou. Kde se budou používat nové nebezpečné technologie, kdy se využije internet k propagaci falešných narativů v podobě čím dál sofistikovanějších dezinformací, jaké možnosti budou mít tito zkušení bojovníci ke své „práci“ a jak se s těmito problémy vypořádají naše služby.

► Co tedy navrhujete?
Musíme být připraveni pracovat a důvěřovat našim partnerům. Zaujal mě citát amerického prezidenta Jimmyho Cartera, který kdysi prohlásil: „Válka může být někdy nutné zlo. Ale bez ohledu na to, jak je nezbytná, je vždy zlem, nikdy dobrem. Pouto naší společné lidskosti je silnější než rozdělování našimi strachy a předsudky.“ Osobně doufám, že se vyhneme skutečné globální válce. ●

FOTO: Wikimedia

Cévka v centru globálních ambicí

Česká společnost Riocath přichází s revolučním katetrem, který eliminuje infekce spojené s katetrizací a mění pravidla v medicíně. Patentovaná technologie už sbírá kladné ohlasy lékařů a pacientů

Nepříjemnosti spojené s katetrizací trápí miliony pacientů po celém světě. Bolest, riziko mechanického poškození a infekce byly dosud považované za nutné zlo této procedury. Česká společnost Riocath však přichází s revolučním řešením, které by mohlo tyto problémy odstranit. Autoeverzibilní katetr, vynález Miroslava Svobody, nabízí unikátní konstrukci inspirovanou přírodou, která minimalizuje zdravotní rizika a zlepšuje komfort pacientů.

Cévka se vyznačuje dvojitou konstrukcí. Vnitřní vrstva katetru se při zavádění rozbaluje směrem ven, čímž zcela eliminuje kontakt s bakteriemi na povrchu močové trubice. Tímto postupem se zabrání přenosu bakterií do močového měchýře. Jak vysvětluje Jan Neumann z Fakultní nemocnice Motol, první klinické testy prokazují jeho výjimečnost. „Žádní pacienti, které jsme dosud cévkovali, neměli infekční komplikace. Bolestivost zavádění je minimální, a to i u opakovaných zákroků," uvádí.

Bolest, riziko mechanického poškození a infekce byly dosud považované za nutné zlo spojené s katetrizací. Česká firma Riocath přichází s revolučním řešením, které by mohlo tyto problémy odstranit. Miroslav Svoboda vynalezl autoeverzibilní katetr, unikátní konstrukci inspirovanou přírodou, jež minimalizuje zdravotní rizika a zlepšuje komfort pacientů.

Velké plány

Společnost Riocath má velké plány. Patent na katetr je již chráněn ve více než 50 zemích včetně USA, Evropy a Japonska. Firma věří, že její inovace může ovládnout až třetinu světového trhu s katetry, jehož roční obrat se odhaduje na 5,4 miliardy dolarů. Na podporu tohoto cíle se rozhodla oslovit investory a nabídla k prodeji 360 akcií, což představuje dvanáct procent jejího základního kapitálu. Cena jedné akcie je stanovena na tři miliony korun, celková hodnota nabízeného podílu tak přesahuje miliardu.

Získané prostředky mají být využity především na rozšíření výrobních kapacit.

„Rádi bychom koupili jednu nebo dvě plastikářské firmy, které již prosperují. S naší technologií budou vydělávat ještě více," vysvětluje Miroslav Svoboda. Firma zároveň připravuje spuštění plně automatizované výrobní linky, která umožní produkci až patnáct tisíc katetrů měsíčně, s možností rychlého navýšení na sto tisíc. Katetr si již našel cestu na česká odborná pracoviště, kde se používá zejména u pacientů s poraněním míchy, kteří jsou na cévkování závislí. Právě ti patří k nejohroženějším infekcemi spojenými s katetrizací. „Z našich zkušeností jde o katetr nové generace, který zcela nahradí dosud používané cévky," potvrzuje Neumann.

Záchrana životů

Infekce spojené s katetrizací jsou celosvětově zásadním problémem. V USA způsobují ročně více než dva miliony návštěv pohotovosti a stovky tisíc hospitalizací, což zdravotní systém zatěžuje náklady v řádu miliard dolarů. Podle odborníků by nový český katetr mohl tuto zátěž výrazně snížit. V globálním měřítku představuje nejen přínos pro pacienty, ale i významné úspory pro zdravotnické systémy. „Riocath je unikátní objev, který má potenciál změnit zaběhané standardy ve zdravotnictví," říká Zdeněk Hostomský, zástupce ředitele Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd ČR.

Tato česká inovace, chráněná robustním licenčním systémem, se může stát příkladem moderního zdravotnického zařízení, které najde uplatnění po celém světě. S globálními ambicemi a pozitivními reakcemi odborníků i pacientů se zdá, že Riocath směřuje k úspěchu. Pokud se naplní odhady a společnost získá plánovaný podíl na trhu, čeká ji zisk přesahující tři sta milionů dolarů ročně. Tento český vynález tak není jen medicínskou inovací, ale také ekonomickou příležitostí, která může změnit pravidla hry v oboru zdravotnických pomůcek. ●

FOTO: Miroslav Haluda, Riocath

Hrdinové i opozdilci

Pro firmy přestává být udržitelnost jen marketingový tah. Brzdí je však byrokracie i finanční zátěž

Blahoslav Hruška
hruska@tydenikeuro.cz

Vysoké ceny energií, majitel, který chce ukázat vlídnější tvář, ale i snadnější přístup k úvěrům, lepší pozice na trhu nebo nové služby zákazníkům. Důvodů, proč firmy přecházejí na podnikání podle principů udržitelnosti, je více. Malé a střední firmy v Evropě však mají jedno společné. V posledních třech letech se otevírají nůžky mezi těmi, pro něž je udržitelnost nejen marketingová strategie, ale i reálná cesta ke konkurenční výhodě, a těmi, které udržitelné principy nijak zavádět nehodlají nebo nerozumějí tomu, proč by to pro ně mělo být výhodné.

Zjistila to studie White Paper, jejímž základem je šetření Generali a její mezinárodní soutěže SME EnterPRIZE, které tato italská pojišťovna loni již potřetí v řadě provedla spolu s Fakultou managementu Bocconiho univerzity.

Výzkumníci ve studii analyzovali odpovědi od 1 240 dotázaných malých a středních firem z devíti evropských zemí, a to včetně Česka.

Důraz na společnosti, které zaměstnávají do 250 lidí, je záměrný. Právě malé a střední firmy jsou totiž motorem evropské ekonomiky. Společně představují více než polovinu evropského HDP a v celé Evropské unii zaměstnávají na 90 milionů lidí. Jejich zájem na zavádění environmentálních a udržitelných principů podnikání (ESG) je tak klíčový.

Studie Generali SME EnterPRIZE tyto firmy rozdělila do čtyř kategorií podle ochoty a rychlosti v implementaci udržitelných strategií: od hrdinů přes snaživé a nerozhodnuté až po opozdilce. Ve skupině společností, které nějaká udržitelná opatření již zavedly nebo se chystají brzy zavést, bylo loni 44 procent firem. Potěšitelné je, že se číslo zvyšuje – za poslední dva roky dokonce na dvojnásobek. Ovšem roste také podíl váhavců: každá třetí firma nic takového neplánuje.

Pragmatičtí Češi

Z devítky zemí Česko poněkud vyčnívá, ale nikoli v dobrém smyslu. Skoro polovina firem u nás totiž váhá, zda jim pravidla ESG vůbec k něčemu budou.

Společnost Green-Future.cz se zaměřuje na rozvoj technologie termochemické recyklace plastů.

A 35 procent těch firem, které již pravidla udržitelnosti používají nebo zahájily jejich zavádění, navíc uvažují mnohem pragmatičtěji a méně globálně než malé a střední společnosti z ostatních zemí. Hlavním důvodem pro ctění pravidel environmentální a sociální zodpovědnosti jsou pro ně vysoké ceny energií, vědomí odpovědnosti naopak ustupuje do pozadí. Čeští respondenti také častěji

Firma Refork má patentovanou technologii pro výrobu jednorázových příborů a brček.

zmiňují i konkrétní překážky. Například regulace a byrokracii jmenovalo za podstatnou potíž na cestě k udržitelnému byznysu 58 procent z nich. Více než polovina oslovených pak kritizovala rovněž nedostatečnou podporu ze strany státu a chybějící legislativu. Zároveň ovšem platí, že samotné téma udržitelného podnikání české firmy z průzkumu Generali SME EnterPRIZE nijak neodmítají: stejně jako jinde v Evropě věří, že jim principy ESG pomohou zlepšit vztah se zákazníky, upevnit pozici na trhu nebo vyvinout nový produkt.

K podobnému rozporu mezi obecnou přijatelností přístupu a slabou odezvou v praxi došla před třemi lety také studie týmu Michala Plačka z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy (FSV UK), jež se zaměřila na vyžadování a podporu ekologických principů udržitelnosti ze strany těch, kteří ročně rozhodují o zakázkách v objemu asi bilionu korun. A těmi jsou města a obce. Zatímco třeba v Dánsku, Belgii nebo Irsku je jedna desetina z celkového objemu veřejných

Startup IONT tech vyvíjí vlastní design nabíjecích stanic pro elektromobily.

zakázek rozdělena podle kritérií udržitelnosti, v Česku je tento poměr pod pěti procenty. V drtivé většině možným kritériím dominuje cena. Za důvod výzkumníci považují nedostatek zkušeností a kapacit a zvýšenou byrokracii („zelené“ tendry jsou náročnější), ale také „všudypřítomnou averzi českých politiků a úředníků k riziku“.

I v případě municipalit nicméně platí, že je pro ně téma udržitelnosti v zásadě lákavé. Více než 70 procent úředníků by samo dalo přednost ekologickým kritériím, kdyby to bylo jen na nich.

„Na jedné straně má mnoho zadavatelů veřejných zakázek motivaci, která formuje jejich pozitivní postoj. Ale také si bolestně uvědomují administrativní rizika a komplikace spojené se svědomitým prováděním udržitelných veřejných zakázek a snaží se jim předcházet,“ konstatuje studie FSV UK. Téměř stejná slova by přitom mohla platit také pro české malé a střední firmy.

Hrdinové udržitelnosti

Jednou z cest, jak podnítit zájem o udržitelnost, je cílená podpora firem, které se o ni ve svém podnikání snaží. Pomáhají v tom unijní fondy. V rámci loni spuštěné výzvy z Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK) je možné získat celkem 3,7 miliardy korun na podporu oběhového hospodářství nebo úspory obnovitelných zdrojů. Udržitelné principy podnikání podporují také někteří velcí hráči na trhu, kteří sami chtějí jít příkladem a pamatují na malé a střední firmy. Udržitelnost cíleně propaguje například Generali Česká pojišťovna, která v Česku letos zorganizovala v pořadí 4. ročník soutěže SME EnterPRIZE. Klání je otevřené také mikrospolečnostem do devíti zaměstnanců, zúčastnit se ho mohou od loňska navíc startupy nebo živnostníci.

Letošní výherci dobře ilustrují, jak široké a pestré jsou nástroje udržitelného podnikání, jež sahají od úspor zdrojů po recyklaci surovin až k prvkům oběhového hospodářství. V kategorii malých a středních podniků bodovala společnost Green-Future.cz, která se zaměřuje na rozvoj unikátní technologie termochemické recyklace plastů. Z odpadu produkuje takzvanou zelenou ropu, ze které se opět vyrábí plast. Druhé místo obsadila firma Refork se svou patentovanou technologií pro výrobu jednorázových příborů a nápojových brček: samozřejmě z čistě přírodních materiálů. Trojlístek SME doplnila vůbec poprvé také společnost, která se zabývá službami. Oceněna byla Ameba Production, jež pořádá jeden z největších hudebních festivalů u nás, Rock for People. Pořadatelé se snaží o snižování své uhlíkové stopy, o zavádění principů cirkulární ekonomiky, propagují také bezmasou a rostlinnou stravu a šetření vodou.

Za startupy vyhrála letošní ročník SME EnterPRIZE Biouhlírna, která podle britské technologie vyrábí z rostlinného odpadu takzvaný biouhel, jenž může sloužit jako hnojivo, ale lze ho přidávat také do betonu nebo polymerů. Letos poprvé se udělovala i cena studentů. A překvapivě hned dva startupy získaly stejný počet hlasů: IONT tech se svým vlastním designem nabíjecích stanic a Nextdrop, startup, který se zaměřuje na digitalizaci vodního hospodářství. Každý z oceněných tak přichází s přínosným a někdy i překvapivým řešením, jak se dá postavit podnikání na udržitelných principech. „Na soutěži mě každým rokem velmi mile překvapí, s jakými inovativními nápady soutěžící přichází a jak zajímavé příběhy za nimi stojí,“ říká Roman Juráš, předseda představenstva a generální ředitel Generali České pojišťovny.

Ocenění si z porovnávání chytrých nápadů v rámci SME EnterPRIZE odnesou finanční odměnu, i když ta je jen částí podpory, kterou mohou získat. Soutěž totiž probíhá v dalších devíti zemích Evropy, kde skupina Generali působí. Velké mezinárodní finále, kde každou zemi reprezentuje jedna z trojice firem oceněných v národním kole soutěže v kategorii malých a středních podniků, se pak koná v Bruselu.

Soutěžící tak mohou kromě finanční odměny získat potřebné kontakty a mediální podporu, nasbírat zkušenosti a navázat nové obchodní kontakty. Navíc jim skupina Generali udělí čestný titul „Hrdinové udržitelnosti“. V Česku ho v minulosti získaly Biopekárna Zemanka nebo jihočeská ekologická farma Sady sv. Prokopa, která navíc zaměstnává sociálně znevýhodněné pracovníky. „Odměnu ze soutěže SME EnterPRIZE jsme použili na zařízení naší nové prodejny v Českých Budějovicích,“ popisuje Zdenka Burešová z farmy Sady sv. Prokopa.

Další startup Biouhlírna vyrábí podle britské technologie z rostlinného odpadu takzvaný biouhel, který může sloužit jako hnojivo.

A co si od soutěže slibuje Generali Česká pojišťovna? Pro pořadatele to není jen vybírání chytrých nápadů, ale také způsob, jak pomáhat v oblasti, na niž má dlouholeté know-how: ve snižování rizik. „Nejen tady v Česku jsme svědky řady extrémních klimatických jevů, z nichž pramení řada neblahých ekologických a společenských jevů. A jsou to právě pojišťovny, které pomáhají podnikatelům a firmám unést tato rizika a následky,“ dodává Roman Juráš. ●

„Přelomem byly letošní zářijové povodně a záplavy. Pojišťovny vyčíslily škody dohromady na 16,3 miliardy korun, z toho téměř šest miliard korun připadá na Generali Českou pojišťovnu," říká Roman Juráš.

Digitalizace je fajn, empatii ale nenahradí

S dramatickým příchodem zářijových povodní jsme měli jasno – chceme poskytnout klientům rychlou a účinnou pomoc. A to se nám povedlo, říká šéf Generali České pojišťovny Roman Juráš

Blahoslav Hruška
hruska@tydenikeuro.cz

► **Letošní rok byl ve znamení klimatických extrémů: nejdříve jarní mrazy, pak padaly teplotní rekordy, v září přišly povodně. Nakolik se to projeví v hospodaření pojišťovny?**
Určitě to byl rok plný mimořádných škod a pojistných událostí. Za těch pět let, kdy stojím v čele Generali České pojišťovny, pro mě osobně nejnáročnější. K těm klimatickým jevům, které jmenujete, bych přidal ještě hodně lokálních bouřek, vichřic či krupobití v průběhu léta, kdy jsme řešili hned několik kalamit. Velkým přelomem byly samozřejmě zářijové povodně a záplavy, které byly z hlediska výše škod třetí největší škodní událostí v novodobé historii Česka. Pojišťovny vyčíslily škody dohromady na 16,3 miliardy korun, z toho téměř šest miliard korun připadá na Generali Českou pojišťovnu.

Pro nás je nejdůležitější, že přes 90 procent nahlášených událostí, kterých bylo dohromady přes 35 tisíc, máme vyřízeno. S dramatickým příchodem letošních zářijových povodní jsme měli jasno – chceme poskytnout klientům rychlou a účinnou pomoc. A to se nám povedlo.

► **Nakolik vám při likvidaci pojistných událostí pomohla digitalizace?**
Oproti rokům 1997 a 2002, které byly také ve znamení katastrofálních povodní, nastal v digitalizaci výrazný posun. Devět z deseti škod, zvláště jde o rodinné domy a domácnosti, jsme byli schopni vyřídit v online režimu – zejména díky webovému hlášení, naší klientské zóně a mobilní aplikaci, která je intuitivní a navede vás, kde a co máte vyfotit a zdokumentovat. Před dvaceti třiceti lety pochopitelně nic takového nebylo. Digitalizace ukázala, že jak nám, tak klientům dokáže šetřit čas a celý proces od nahlášení až po výplatu škod zrychluje. Zbylá desetina škodních událostí se týká firem a obcí, kde je likvidace škod ze své podstaty, a především i kvůli jejich rozsahu náročnější a musí ji provádět naši specialisté přímo na místě.

► **V bankách a pojišťovnictví je obecně tlak na vyšší digitalizaci a méně fyzického kontaktu s klientem, ale lidé, kterým voda vezme dům, ocení pomoc na místě, a to i od pojišťovny. Nejsou to protichůdná přání?**
Nemyslím si to. V případě zejména retailových klientek a klientů je digitální cesta dnes již opravdu jednodušší a celý proces zrychluje, což je pro ně v takové situaci klíčové. Když vám voda vyplaví firmu a napáchá rozsáhlejší škody nebo si zkrátka nevíte rady, pak jsme samozřejmě k dispozici v terénu. Generali Česká pojišťovna si zakládá na tom, že máme nejhustší síť zastoupení na trhu, což se nám osvědčilo nejen v době covidu-19, ale právě i při řešení škod po extrémních klimatických jevech. Máme krizové scénáře pro kalamitní stavy, víme, jak se při náročných událostech má chovat likvidace, call centrum, jak pobočky, co mají na starost obchodníci. Na mapě Česka nejsou bílá místa, kde bychom neměli zastoupení.

Naší výhodou jsou sehrané týmy likvidace, které jsme schopni do pár hodin mobilizovat, sdílet a přesouvat podle potřeby v rámci Česka. V době záplav naši mobilní technici v terénu dokázali prohlédnout pět set škod denně! Nejen oni, ale i likvidátoři a všichni, kdo se podíleli na řešení škod, pracovali řadu týdnů i o víkendech. A chtěl bych zdůraznit, že nejde jen o technickou, ale i psychickou podporu. Plně si uvědomujeme, v jaké situaci klienti jsou a že je pro ně důležitá nejen technická a administrativní pomoc, ale i ujištění, že se o ně pojišťovna dokáže postarat. My jsme celoživotní partneři našich klientů a chceme být v klíčových situacích s nimi, být jim nablízku. V případě zářijových povodní jsme v nejvíce postižených lokalitách postavili téměř okamžitě mobilní stany, kde jsme poskytovali poradenství a registrovali škody. Klienti tento přístup skutečně ocenili.

Myslím, že v sehranosti a připravenosti na krizový scénář jsme výjimeční i v rámci celé pojišťovací skupiny Generali. Ne ve všech zemích, kde Generali působí, taková součinnost v případě pojišťoven funguje a inspirací by mohl být právě náš český model. Přesněji řečeno česko-slovenský, protože před dvěma roky jsme pod hlavičkou Generali České pojišťovny oba trhy opět sloučili v jeden.

► **Odrazí se zkušenosti ze záplav, ale i lokálních bouří nebo vichřic nějak na vašem produktovém portfoliu?**
V prvé řadě se odrazí na chování klientů. Po každé takové mimořádné klimatické události se klienti, ať už soukromé osoby, nebo podnikatelé, sami ozývají a zajímají

>

INZERCE v

se, zda mají adekvátně pojištěný svůj majetek, roste i počet nově uzavřených či aktualizovaných pojištění. Co se týče velké vody, u majetkového pojištění se řídíme podle povodňových zón. V té čtvrté, nejrizikovější, se pojištění řeší případ od případu, a to i v závislosti na tom, zda klient učiní preventivní kroky, aby dokázal případně snížit výši škody.

Kromě klimatických jevů jsou tu také nové trendy, které samozřejmě sledujeme a upravujeme podle nich nabídku našeho pojištění. Podnikání stavíme na tom, že jsme extrémně proklientsky orientovaní, což znamená, že si všímáme, co občané nebo firmy využívají, a dokážeme to zahrnout do našeho portfolia v zajímavých souvislostech. Týká se to třeba elektromobility, umíme pojistit zelené střechy a fasády nebo solární elektrárny na střechách domů či firemních hal. Stejně jako umíme pojistit vůbec to nejširší portfolio zařízení na alternativní výrobu energie.

Specifickým segmentem je pak zemědělské pojištění, v němž obsluhujeme 70 procent českého trhu. Tam si nejrůznější klimatické jevy žádají i nové uvažování o struktuře a složení pojištění. Kdybych měl dát příklad: v Česku například neexistuje pojištění pro případ sucha. A myslím, že je na pořadu dne o takovém produktu uvažovat. Stejně tak musíme vytvářet produkty, které budou podporovat udržitelné podnikání a snižování uhlíkové stopy. Naším úkolem je v zelené transformaci firmám i podnikatelům pomáhat a motivovat je, a to nejen zemědělce.

► Zmínil jste, že pojištění může ovlivnit i prevence ze strany klienta. Jak důležitá jsou pro vás preventivní opatření, která mohou udělat obce, kraje nebo stát? Třeba budování přehrad, poldrů, meandrů…

Taková opatření významným způsobem snižují rizika vzniku škod. Stát nebo veřejná správa by je ale neměly dělat kvůli nám, ale kvůli občanům, protože jsou to právě oni, kdo případné následky pocítí. Samozřejmě plánování protipovodňových opatření sledujeme, poukazujeme na to, dáváme k dispozici naše know-how a zkušenosti za dlouhá desetiletí.

Generali Česká pojišťovna cíleně propaguje udržitelnost. Letos v Česku zorganizovala v pořadí 4. ročník soutěže SME EnterPRIZE pro firmy a jejich ESG projekty.

Roman Juráš (54)

- Vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Bratislavě.
- Ve skupině Generali pracuje od roku 1996, kdy byl zodpovědný za start dceřiné společnosti Generali na Slovensku. V roce 2007 se stal generálním ředitelem pojišťovny Generali tamtéž.
- Později byl šéfem bankopojištění v Generali Versicherung ve Vídni a opět top manažerem slovenské Generali.
- Od září 2019 vedl Českou pojišťovnu. Po jejím sloučení s pojišťovnou Generali se stal generálním ředitelem a předsedou představenstva nástupnické Generali České pojišťovny.

Financování klimatických opatření v krajině je záležitostí státu nebo veřejné sféry. Pojišťovny mohou být jedněmi z mnoha subjektů ze soukromého sektoru, které tuto problematiku podpoří vlastními cestami.

► Po každé takto rozsáhlé živelní události zůstanou také velké objemy nasbíraných dat. Využíváte je nějak, pracujete s nimi i zpětně?

V rámci skupiny Generali funguje Data Office, který má právě správu a další využití dat na starost, a to i ve smyslu propojování s jinými databázemi. Určitě jsou pro nás naše interní data důležitá pro cenotvorbu a vyladění portfolia služeb, pomáhají ale vytvořit i produkty, které mohou sdílet všichni ostatní. Jako členové České asociace pojišťoven jsme se například s Fakultou stavební ČVUT podíleli na metodologii výpočtu tržního standardu při stanovení správné pojistné částky u nemovitostí. Výsledkem je veřejně dostupná kalkulačka orientační pojistné hodnoty nemovitostí.

► Trendem nejen v pojišťovnictví je také rychlý nástup umělé inteligence. Využíváte ji nějak třeba pro přesnou predikci počasí?

Pro nás zůstává standardem pro předpovídání škod geoprostorový model Intermap, který se stále vylepšuje a má v sobě moduly umělé inteligence. Také skupina Generali vyvíjí vlastní produkty s využitím AI: sem patří třeba software pro predikci vichřic, který plánujeme využívat i v Česku. Umělá inteligence je každopádně budoucností naší branže: ať už jde o zpřesňování předpovědí v čase i prostoru, nebo schopnosti a ochotu pojišťoven krýt rizika. Pomůže nám vytvářet přesnější modely a předvídat situace, které se z dnešního pohledu mohou jevit jako nečekané nebo nahodilé.

Pokud zůstaneme jen u klimatických modelů, pak je jasné, že se každým rokem vylepšují a precizují. Letošní povodně toho byly důkazem: již několik dnů předem se objevilo varování v médiích i pro jednotlivé dílčí lokality, které se nakonec ukázalo jako velmi přesné.

► Umělá inteligence dnes umí v bankách částečně nahradit i bankéře na telefonu a nabídnout nové produkty. Dokážete si představit éru, kdy do celého procesu uzavírání pojistky nebude člověk vůbec vstupovat?

Nemyslím si, že by taková éra v pojišťovnictví nastala. V případě jednoduchého pojištění domácnosti nebo majetku tu je určitě prostor pro automatizaci. Řada pojištění je nicméně natolik sofistikovaných a komplexních, že je budou nadále posuzovat specialisté, kteří mají odhad, zkušenosti a dokážou naplno využívat naše globální know-how.

Digitalizace je fajn, umělá inteligence nám v lecčems může pomoct, ale lidský úsudek a někdy i dávku empatie zkrátka nenahradí. V Generali České pojišťovně usilujeme o to, abychom obojí měli perfektně vybalancované. ●

euro

Čtete
nás již
26
LET

#chcivedetvic

www.tydenikeuro.cz

Maria, italského instalatéra s knírem, i jeho bratra Luigiho dobře znají děti i jejich rodiče, protože si s nimi kdysi také hráli. Nintendo sází na nostalgii, ale i na inovace.

Jak Nintendo válcuje svět

Japonská firma Nintendo se stala synonymem pro videohry. Co dělá z této značky tak unikátního hráče na trhu, že její konzole a hry patří k nejžádanějším vánočním dárkům?

Michael Durčák
durcak@tydenikeuro.cz

Nintendo má jedinečnou schopnost přetvářet jednoduché herní koncepty do nových podob, aniž by ztrácelo kouzlo, které hráče oslovilo před desítkami let. Ikonické postavy jako Mario nebo Luigi stále lákají hráče všech věkových kategorií, a to nejen díky nostalgii, ale i díky inovacím. Tento přístup se dokonale projevuje i na její aktuální vlajkové lodi – konzoli Nintendo Switch.

Switch, který se na trhu objevil v roce 2017, je dnes jednou z nejprodávanějších konzolí všech dob s celkovými prodeji 143,42 milionu kusů po celém světě. Tento úspěch potvrzuje, že firma dokáže přizpůsobit své produkty širokému publiku, ať už jde o rodinné hráče, nebo o veterány, kteří s Nintendem vyrostli.

Konzole Nintendo Switch, kterou vlastní i sám autor tohoto článku, umožňuje hraní jak na televizi doma, tak i na cestách – stačí ji jednoduše vyndat z dokovací stanice a hrát jako na přenosné konzoli. Tento koncept „dva v jednom“ z ní udělal hit. Navíc se Switch prodává v několika variantách: kromě základního modelu je zde vylepšený Switch OLED, jenž nabízí kvalitnější obraz, a lehčí verze Switch Lite určená čistě pro přenosné hraní.

Díky tomu si hráči mohou vybrat variantu, která jim nejlépe vyhovuje. Letos Nintendo prodalo dalších 2,1 milionu Switch konzolí celosvětově, z toho 410 tisíc v Evropě. Přes výraznou konkurenci zůstává Nintendo Switch atraktivní díky neustálé nabídce nových her, které oslovují hráče všech věkových skupin.

Mimochodem: Nintendo pravidelně vydává hry, jež povzbuzují rodinnou a přátelskou zábavu, a letošní Vánoce nejsou výjimkou. Hitem sezony je Super Mario Party Jamboree, největší hra z Mario Party série, která nabízí přes 110 miniher a sedm herních desek.

Druhou novinkou je Mario & Luigi: Brothership, RPG hra zasazená do prostředí tropického ostrova, která staví na spolupráci mezi bratry Mariem a Luigim. Hráči se zde mohou ponořit do dobrodružství plného hádanek a soubojů s ikonickými postavami jako princezna Peach a Bowser. Hra je proto ideální pro dvojice hráčů a představuje způsob, jak zábavně trávit vánoční svátky spolu s přáteli nebo rodinou.

Popkulturní fenomén

Nintendo však nesází pouze na hry a konzole. V posledních letech se značka rozšiřuje i mimo herní trh. Na jaře 2023 měl obrovský úspěch film The Super Mario Bros. Movie, který přivedl Maria na filmová plátna a oslovil novou generaci diváků. Nintendo také otevřelo zábavní parky Super Nintendo World v Japonsku a ve Spojených státech, kde návštěvníci mohou zažít herní svět na vlastní kůži. Nintendo však nedávno zašlo ještě o krok dále, když v japonském Kjótu otevřelo své první muzeum, které ukazuje historii firmy od jejího vzniku v roce 1889, kdy se soustředilo na herní karty Hanafuda, až po přechod do plně digitální éry, jenž je ilustrován na řadě herních konzolí zhruba v posledních čtyřiceti letech. Tyto kroky posilují pozici Nintenda coby popkulturního fenoménu a dávají mu potenciál růstu v dalších odvětvích zábavního průmyslu, podobně jako to dělá Disney.

Nintendo je navíc úspěšné i v digitálním byznysu, přestože zaznamenalo pokles digitálních prodejů o 32,6 procenta oproti předchozímu roku. Digitální obsah, především stahovatelné verze her

143,42

Switch, který se na trhu objevil v roce 2017, je jednou z nejprodávanějších konzolí všech dob s celkovými prodeji 143,42 milionu kusů.

a speciální balíčky, tvoří stále významnou část tržeb firmy. Nintendo za první čtvrtletí fiskálního roku 2024/2025 dosáhlo rekordních tržeb ve výši 246,6 miliardy jenů (39 miliard korun).

Firma je kromě toho známá svou „family-friendly“ filozofií, kdy jsou hry navrhovány tak, aby byly zábavné pro všechny věkové skupiny. To je důvod, proč se staly herní tituly jako Mario Kart nebo Super Mario Party oblíbenou součástí vánočních svátků. Tyto hry vytvářejí zábavné prostředí, kde mohou hrát společně jak děti, tak i dospělí. Na rozdíl od konkurence, která často cílí na náročné hráče, se Nintendo zaměřuje na „modrý oceán“ strategií – tedy na co nejširší publikum, od příležitostných hráčů po celé rodiny.

Od konkurence se odlišuje i v důrazu na technickou kvalitu. Hry od Nintenda jsou proslulé svou stabilitou a technickou bezchybností, což zajišťuje, že se hráči nemusejí obávat problémů s hraním. Díky tomu si užijí společné chvíle bez technických komplikací, což přispívá k vánoční pohodě a radosti z hraní.

Kam kráčíš, Mario?

Nintendo ví, že moderní trh je stále náročnější a vyžaduje více než jen skvělé hry. Proto firma stále výrazněji expanduje i mimo videoherní průmysl. Mario, nejsilnější značka Nintenda, se v budoucnu objeví v dalších produktech a projektech. V březnu vyšla hra Princess Peach: Showtime!, v níž může vůbec poprvé princezna Peach vystupovat v hlavní roli – opět důkaz toho, že Nintendo posouvá své tradiční postavy novými směry.

Další generace herních konzolí je již na obzoru, ale Switch éra byla pro Nintendo nesmírně úspěšná a pomohla firmě upevnit si pozici na trhu. Ať už se Nintendo rozhodne v budoucnu vydat jakoukoli konzoli, lze očekávat, že se bude opírat o svůj silný základ – kombinaci nostalgie, rodinné zábavy a inovací, které baví každou generaci. To se ostatně očekává i od nástupce konzole Nintendo Switch, který by měl dorazit na trh někdy v průběhu roku 2025.

I díky tomu se Nintendo stalo symbolem pro sváteční radost a společné zážitky, které sdílejí rodiny a přátelé po celém světě. Když se o Vánocích sejde rodina u Switch konzole a zahraje si Super Mario Party nebo nové RPG dobrodružství s Mariem a Luigim, vzniká kouzlo propojující generace. Japonský gigant svou schopností vybalancovat tradici s inovacemi nejenže přitahuje nové hráče, ale také vyvolává nostalgii u těch, kteří si pamatují první dobrodružství Maria na televizních obrazovkách.

Nintendo je dnes víc než jen herní společnost – je to kulturní fenomén, který přináší zábavu i rodinnou pohodu. A díky své schopnosti oslovit různé věkové kategorie se tato značka stala nedílnou součástí vánočních tradic, což potvrzují i miliony prodaných konzolí a nesčetné úsměvy, které po celém světě rozdává. ●

Nintendo nesází pouze na hry a konzole. Loni měl obrovský úspěch film The Super Mario Bros. Movie, firma také otevřela zábavní parky Super Nintendo World v Japonsku a v USA.

Právo v roce 2025

Příští rok přinese řadu zásadních novinek, které budou mít dopad na podnikatelské prostředí

Jaroslav Kramer
obsahový garant, Euro Lawyers

První leden bývá v oblasti práva spojen s řadou legislativních novinek. Jinak tomu nebude v roce 2025. Nové úpravy se dočká například daň z přidané hodnoty (DPH), řada ustanovení pracovního práva nebo soutěžní zákon. V příštím roce by se pak měla vyjasnit také pravidla kybernetické bezpečnosti.

DPH – jaké čekat novinky

Rok 2025 přinese podle Davida Krcha, daňového partnera v advokátní kanceláři Havel & Partners, pro podnikatele nejvýznamnější změny v daních z přidané hodnoty za poslední roky. „Zasáhnou nejen plátce DPH, ale i firmy, které teprve plátci budou. Kvůli novele bude třeba pečlivěji sledovat obraty, závazky po splatnosti i lhůty pro uplatnění nároků na odpočet. Změny se budou týkat všech subjektů a jejich účinnost nastane 1. ledna, u některých bodů pak od 1. července," přibližuje Krch. Mezi pět nejdůležitějších změn v DPH patří zejména změna dosavadní praxe počítání obratu pro registraci.

„Bude zaveden režim pro malé podniky. Podnikatelé, kteří nejsou plátci, budou nově sledovat dva obraty – dva a 2,5365 milionu korun," popisuje David Krch. Další změnou je, že plátce bude mít povinnost vrátit odpočet DPH, pokud neuhradí svůj závazek ve lhůtě šesti měsíců ode dne splatnosti. Nově se také bude krátit lhůta pro uplatnění odpočtu ze současných tří let až na dva roky.

„Lhůta pro opravu základu daně a výše daně se naopak prodlužuje ze tří na sedm let. Od 1. července 2025 se pak výrazně změní uplatňování DPH u nemovitostí, dojde k upřesnění definice stavebního pozemku, změní se podmínky pro zdanění dodání dokončené stavby, sníží se hranice pro posuzování takzvané podstatné změny stavby a další," uzavírá Krch.

Pracovní právo: více flexibility

Stejně jako každý rok, ani v tom příštím se změny nevyhnou pracovnímu právu. Jak přibližuje advokát Michal Sniehotta z kanceláře Sniehotta & Vajda Legal, zákoník práce čeká v roce 2025 flexibilní novela, jejíž účinnost je sice plánována hned na 1. ledna, ale lze předpokládat, že konečná podoba novely se ještě změní a účinnost se posune.

„Účelem novely je zejména zvýšit pružnost pracovněprávních vztahů zaměstnanců i zaměstnavatelů. Mezi hlavní navrhované změny zákoníku práce patří počátek běhu výpovědní doby, která by měla začít od doručení výpovědi. V některých případech dochází ke zkrácení výpovědní doby, sloučení vybraných výpovědních důvodů, prodloužení zkušební doby, širší možnost vyplácení mezd v jiné měně. Změny také umožní práce mladistvým mladším 14 let po dobu hlavních prázdnin za určitých podmínek a přináší také další digitalizace doručování zaměstnancům," popisuje Sniehotta s tím, že zásadní pozitivní změnou pro pracující rodiče bude garance pracovního místa během rodičovské dovolené, prodloužení možnosti řetězení smluv na dobu určitou či zavedení přivýdělku při rodičovské dovolené. „Novela míří správným směrem, ale zásadní změnu na pracovním trhu patrně nepřinese," myslí si Sniehotta.

Advokát Ondřej Chlada, vedoucí pracovněprávní praxe v kanceláři DLA Piper, dodává, že od 1. ledna bude nově také umožněno samorozvrhování pracovní doby, a to nejen v případech práce na dálku, ale i pokud zaměstnanci pracují na pracovišti zaměstnavatele.

„To bude možné využít u zaměstnanců v pracovním poměru i u zaměstnanců pracujících na dohody. Aby bylo možné této nové možnosti využít, musí zaměstnanec a zaměstnavatel uzavřít písemnou dohodu. Zaměstnavatel určí vyrovnávací období, ve kterém zaměstnanec musí v průměru odpracovat stanovenou týdenní pracovní dobu, a určit takzvaný

fiktivní rozvrh pracovní doby, který se použije třeba v případě nemoci zaměstnance," popisuje Chlad.

Přestože tato nová možnost podle Chlada přinese velkou flexibilitu, stále bude potřeba pracovní dobu řádně evidovat, což bude vyžadovat aktivní spolupráci zaměstnance. „Nadále bude platit základní omezení, že délka jedné směny nesmí přesáhnout 12 hodin. Zaměstnavatel by měl pamatovat i na to,

ILUSTRACE: Vojtěch Veleký

že za práci v noci a o víkendech zaměstnanci náleží příplatky," doplňuje.

Podle Vladimíry Knoblochové, vedoucí partnerky v kanceláři DBK Partners, pracovněprávní změny jdou spíše pozitivním směrem. „Jsou to ale v zásadě kosmetické změny. Zaměstnanecký poměr v Česku je velmi drahý – z nákladů 85 tisíc je čistá mzda kolem 50 tisíc, stát si tedy bere přes čtyřicet procent. Je také velmi neflexibilní. Ukončit pracovní poměr je obtížné a nákladné. Nástroje, které zaměstnance chrání, jsou důvodem, proč je řada firem raději ani nenabere a preferuje jiné způsoby, jak nakupovat práci. Výpověď bez udání důvodu, o které se v souvislosti s novelou hovořilo, to mohla změnit, nicméně chyběla politická odvaha," říká Knoblochová s tím, že pracovní trh trpí přílišnou ochranou slabší strany, která snižuje nabídku a vede k hledání jiných forem právního vztahu.

Inspekce práce i s nahrávkami

Nejde ale jen o zmiňovanou flexinovelu. Příští rok přinese v pracovním právu mimo jiné novou pravomoc pro inspekci práce, kterou v těchto dnech ještě projednává Senát. „Zda se legislativní proces stihne dokončit včas, aby mohla novela nabýt účinnosti již k 1. lednu, je otázka. To, že přinese důležité změny do roku 2025, je ale skoro jisté. Novela obsahuje nejen změny v zákoně o zaměstnanosti, ale novelizuje také zákon o inspekci práce, které dává novou důležitou pravomoc," říká Lucie Kalašová, partnerka v advokátní kanceláři bpv Braun Partners.

Inspektoři budou moci při provádění kontroly nebo v rámci úkonů předcházejících kontrole pořizovat zvukové, obrazové a zvukově-obrazové záznamy, a to dokonce bez vědomí kontrolovaných osob, pokud nelze účelu kontroly dosáhnout jinak. „Oblastní inspektorát práce tak bude moci snadněji získávat důkazy zejména o nejzávažnější pracovněprávních přestupcích, jako je umožnění a výkon nelegální práce a umožnění zastřeného zprostředkování zaměstnávání, u nichž pořízení spolehlivých důkazů o faktickém stavu na pracovišti hrají zásadní roli," zmiňuje Kalašová.

ÚOHS asi s větší pravomocí

Také další z chystaných novinek je ve stadiu projednávání. „Jde o nový zákon, který by měl významně zasáhnout do soutěžního zákona a posílit pravomoci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Nejdůležitější z nově navrhovaných pravomocí je možnost ukládat společnostem povinnosti, aniž by se dopustily protisoutěžního jednání," přibližuje Robert Neruda, partner v kanceláři Havel & Partners. Jde podle něj například o povinnost poskytnout konkurentům přístup k datům nebo infrastruktuře, povinnost uzavřít určité smlouvy nebo zveřejnit určité informace, pokud ÚOHS v rámci sektorového šetření zjistí narušenou hospodářskou soutěž na daném trhu.

„Další novinkou má být zavedení ‚call-in' modelu při kontrole fúzí. Tedy přestože spojující se podniky nedosáhnou obratu zakládajícího povinnost oznámit fúzi, stačí, že překročí nižší prahové hodnoty, a ÚOHS se může rozhodnout takovou fúzi přezkoumat, a to až do šesti měsíců po uskutečnění fúze," zmiňuje Neruda další navrhovanou změnu.

V neposlední řadě by podle něj novela, pokud bude přijata, měla zavést osobní odpovědnost manažerů za uzavření protisoutěžní dohody, paralelně k odpovědnosti společností. „Bude jim hrozit pokuta až do deseti milionů korun a zákaz činnosti až na pět let," dodává.

Kyberbezpečnost dle eurosměrnice

Příští rok by se také měla doladit nová pravidla kybernetické bezpečnosti, která přinesla evropská směrnice NIS2. Ta mění rozsah povinností a okruh povinných subjektů a její transpozice do českého práva má několik měsíců zpoždění. „Tuzemské organizace se tak budou řídit povinnostmi stanovenými v novém zákonu o kybernetické bezpečnosti až s jeho účinností pravděpodobně v první polovině roku 2025," říká Dalibor Kovář, partner v kanceláři Havel & Partners, s tím, že přímý dopad bude mít nový zákon zejména na společnosti, které splňují zároveň dvě kritéria. Jsou střední či velké, tedy mají více než padesát zaměstnanců nebo roční obrat nad deset milionů eur, a současně působí v odvětví, jako jsou energetika, doprava, digitální infrastruktura, zdravotnictví, IT služby, poštovní služby či výroba.

„Očekává se, že nové povinnosti se budou týkat více než osmi tisíc společností. Novinkou je i důraz na zodpovědnost vrcholného managementu za zavedení kybernetických bezpečnostních opatření v regulovaných organizacích," vypočítává Kovář. Tyto firmy budou po účinnosti nového zákona muset provést registraci na portálu Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB), a to do 60 dní od naplnění podmínek. „Po doručení rozhodnutí o registraci bude mít poskytovatel regulované služby roční lhůtu na zavedení bezpečnostních opatření," uzavírá Kovář. ●

Lídři měsíce

Jan Klouda
Po dvaceti letech v telekomunikacích přešel dosavadní viceprezident pro právní záležitosti a korporátní bezpečnost ve společnosti Vodafone do firmy Tesco, a to na mezinárodní pozici Legal, Compliance & Corporate security director. Povede týmy v Česku, na Slovensku, v Maďarsku a Polsku. Bude také členem vedení společnosti Tesco Central Europe a právního týmu skupiny Tesco Group.

Květa Vojtová
Přidává se k seniornímu vedení skupiny CPI Property Group na pozici group head of M&A and Transaction Legal. Oceňovaná právnička přináší téměř třicetileté zkušenosti s řízením složitých transakcí, včetně fúzí a akvizic (M&A) a leasingových transakcí. Doposud působila v CTP Invest jako group head of M&A and Transaction Legal a vedla zahraniční právní týmy v několika jurisdikcích.

Magda Olyšarová
Globální advokátní kancelář White & Case oznámila povýšení 22 právníků na pozici lokálního partnera a 27 právníků na pozici counsel. V pražské kanceláři se povýšení týká tří právníků na pozici lokální partner, Magdy Olyšarové, Tadeáše Matyse a Jana Vaculy. ●

FT
FINANCIAL TIMES

Supersilným větrníkářům slábne vítr

Dánský Ørsted, největší provozovatel offshore větrných elektráren na světě, byl dáván za vzor ekologické transformace ropných a plynárenských gigantů. Jeho nedávné potíže však naznačují, že proměna energetiky je mnohem složitější

Rachel Millardová, Malcolm Moore

Ørsted

Když se dánská energetická společnost Ørsted, specializující se na obnovitelné zdroje, snažila po nepříznivém roce napravit svoji reputaci, dostala se do hledáčku konkurenta z druhého břehu Severního moře.

Po několika měsících tichého skupování jejích akcií norský státní ropný a plynárenský gigant Equinor v říjnu oznámil, že vlastní desetiprocentní podíl, a přislíbil svou „podporu“.

Takový postup není na evropském, vysoce konkurenčním trhu s energiemi nijak neobvyklý. V určitém smyslu šlo o vyjádření důvěry Ørstedu, jehož hodnota v důsledku chybných kroků managementu a obtížné ekonomické situace od roku 2021 spadla o sedmdesát procent. A Equinoru to umožnilo relativně levně pokračovat v dekarbonizaci, v níž pokročila do té doby jen pomalu.

Zajímavé na celém případu však je, že část Ørstedu, největšího světového provozovatele offshore větrných elektráren z hlediska provozní kapacity, jenž se stal hrdým symbolem přechodu Dánska na nízkouhlíkovou energetiku, kupuje norský konkurent, který je stále silně navázán na fosilní paliva – loni směřoval do obnovitelných zdrojů a zachycování uhlíku jen dvacet procent investic.

Od vrtařů po ekopionýry

Proměna Ørstedu za uplynulých patnáct let – z provozovatele vrtů na fosilní paliva v průkopníka v oblasti obnovitelných zdrojů energie – je odrazem pozoruhodného vývoje, jímž prochází celý energetický sektor v rámci celosvětového úsilí o dekarbonizaci. Ukazuje rovněž, že snaha o rychlý růst s cílem splnit klimatické závazky naráží na ekonomické, politické a praktické mantinely. Firma se začala potýkat s rostoucími náklady a musela vzdát nebo i pozastavit významné projekty, a to nejen v oblasti offshore větrné energie, ale také v segmentu vodíku a zelených paliv.

Podobně na tom je řada dalších evropských podniků, neboť skončila éra velmi levných půjček, investiční boom ESG je na ústupu a snaha o „čistou energii“ se zadrhla ve frontě na připojení obnovitelných zdrojů k elektrické síti. Investoři poukazují, že obnovitelná energie stále drží správný kurz. Loni přibylo přibližně 565 gigawattů nových elektráren na obnovitelné zdroje, což je nejrychlejší tempo za posledních dvacet let – a to hlavně díky obrovskému rozmachu solární energetiky v Číně. Sektor je navíc čím dál více nákladově konkurenceschopný. Pokud jde o specializaci Ørstedu, tedy offshore větrné elektrárny, klesly podle nejnovějších údajů agentury Bloomberg NEF celosvětové průměrné náklady ze 137 dolarů za megawatthodinu v roce 2018 na nynějších 81 dolarů. Pro srovnání: u uhelných elektráren je to 72 dolarů za megawatthodinu a u plynových elektráren 83 dolarů, což ještě před několika lety byly nemyslitelné hodnoty.

„Dříve byl růst obnovitelných zdrojů založen na klimatických cílech, nyní je za tím velmi silná ekonomická logika,“ říká bývalý náměstek ředitele Ørstedu Martin Neubert, nynější investiční ředitel skupiny pro obnovitelné zdroje u gigantu Copenhagen Infrastructure Partners.

Cena akcií Ørstedu se od roku 2021 propadla

Údaje v dánských korunách, jedna DKK = 3,36 Kč

ZDROJ: LSEG

Trumpem vzedmutý vítr

Přesto se akcie Ørstedu po znovuzvolení Donalda Trumpa minulý měsíc znovu propadly. Americké volby způsobily v energetickém průmyslu další zemětřesení a odklon od fosilních paliv se najednou zdá být méně jistý; alespoň v nejbližší době. Nastupující americký prezident, který označil změnu klimatu za „podfuk“, se zavázal stopnout klíčové ekologické dotace z končící Bidenovy éry a odstoupit od Pařížské dohody. Pohrozil také, že „hned první den“ zruší projekty na stavbu offshore větrných elektráren a zavede nová cla, která zvýší náklady na zelené technologie.

Analytici zatím čekají, zda své sliby (či hrozby) naplní, ale už teď je jasné, že cesta k zelené energii bude klikatá a mnohem krkolomnější, než mnozí doufali. „Máme čím dál větší obavy, že náš plán na dosažení čisté nuly neuskutečníme,“ uvedla v nedávné zprávě výzkumná poradenská společnost Thunder Said Energy a poukázala na problém omezené ochoty platit za dekarbonizaci, roztříštěnou globální politiku a pomalý pokrok ve vývoji zachycování uhlíku.

Kořeny transformace samotného Ørstedu sahají do doby příprav mezinárodní konference OSN o změně klimatu v Kodani roku 2009. Národní energetická společnost se tehdy jmenovala Dong Energy a její ropné a plynové vrty a uhelné elektrárny se podílely na celkových dánských emisích CO_2 přibližně jednou třetinou. Někdejší vysoký úředník dánského ministerstva financí Anders Eldrup, který byl v té době generálním ředitelem společnosti Ørsted, z konference odcházel plný nadšení. Ještě před jejím začátkem oznámil ambiciózní plán, podle něhož má společnost do roku 2040 vyrábět 85 procent elektřiny a tepla z obnovitelných zdrojů, zatímco tehdy to bylo jen patnáct procent. Přestože někteří členové představenstva vyjadřovali pochybnosti, Eldrup dával najevo odhodlanost: „Byla to správná věc a také dobrý obchod,“ říká dodnes.

Díky státní podpoře, prudkosti větru v Severním moři i skutečnosti, že poblíž sídlí výrobci turbín Siemens Energy a Vestas, se rodící se odvětví offshore větrné energie ukázalo jako dobrá byznysová sázka. Ørsted brzy tlačil celý „větrníkářský“ sektor kupředu a budoval stále větší farmy – například v únoru 2019

Větrná farma Block Island je první komerční offshore větrnou farmou v USA. Akcie Ørstedu se minulý měsíc propadly poté, co byl Donald Trump znovu zvolen americkým prezidentem. K obnovitelným zdrojům se totiž staví kriticky.

spustil farmu Hornsea 1 u pobřeží hrabství Yorkshire, která jako první na světě přesáhla svou kapacitou jeden gigawatt.

„V té době nebyla tak velká konkurence, výkupní tarify (dotace) byly dostatečně vysoké a Ørsted byl první," dodává Anders Eldrup. Bohatnoucí firma také přestavěla některé uhelné elektrárny na spalování biomasy – hlavně dřevní štěpky a pelet. Ačkoli toto palivo řada ekologů neschvaluje, v Dánsku a dalších zemích se považuje za uhlíkově neutrální, pakliže pochází z udržitelných zdrojů.

Mads Nipper, generální ředitel dánské společnosti Ørsted, tvrdí, že navzdory několika obtížným rokům se vyhlídky offshore větrné energie výrazně nezměnily.

FOTO: BalticWind.eu / Julia Nikhinsonová/AP

Síla nad mořem krocená

Výkonný ředitel Jonathan Cole z konkurenční společnosti Corio Generation, jíž vlastní australský fond Macquarie, říká, že dánská firma byla inovativní i z jiného hlediska: toho finančního. „Byli jedním z prvních velkých průmyslových hráčů v oblasti veřejných služeb, kteří přišli na způsob, jak spolupracovat s institucionálním kapitálem a už od počátku jej zapojit do projektu," líčí Cole.

Za deset let do roku 2018 investoval Ørsted spolu s partnery do zelené energie 165 miliard dánských korun (asi 555 miliard korun českých). Mads Nipper, nynější CEO Ørstedu, říká, že firma byla do jisté míry „jako Tesla v oblasti offshore větrné energie; dokázala, že lze dosáhnout škálovatelnosti, kterou nikdo nepovažoval za možnou". Roku 2017, tedy rok poté, co dánská společnost vstoupila na kodaňskou burzu, prodala za více než jednu miliardu dolarů (23,9 miliardy korun) své aktivity v oblasti těžby ropy a plynu chemickému impériu Ineos. Byla také překřtěna na počest dánského fyzika 19. století Hanse Christiana Ørsteda, objevitele elektromagnetismu (mimochodem žaloba jeho potomků, kteří se proti tomu ohradili, skončila až u dánského Nejvyššího soudu).

V roce 2018 oznámila, že její výroba elektřiny je ze 75 procent ekologická, čímž výrazně překonala svůj cíl. Emise na kilowatthodinu se za pouhé čtyři roky snížily o 64 procent. Takový výkon korespondoval s obrovským nárůstem kapacity obnovitelné elektřiny, k čemuž přispěly velmi nízké úrokové sazby. V letech 2010 až 2020 bylo celosvětově vybudováno 644 GW – což je dostatek energie pro zásobování stovek milionů domácností. Podle Mezinárodní agentury pro obnovitelnou energii (IRENA) mezitím výrobní náklady klesly díky technologiím o 48 až 85 procent.

Koncem roku 2020 dosáhla hodnota Ørstedu 51 miliard liber (úctyhodného 1,55 bilionu korun), což je více než hodnota firmy BP, oproti níž přitom vyrábí jen zlomek energie. Tahle jízda však netrvala dlouho. Po pandemii vyskočily úrokové sazby, dodavatelské řetězce se napnuly k prasknutí a investoři se začali poohlížet po vyšších výnosech jinde, a tak se Ørsted i další společnosti dostaly pod čím dál větší tlak. K zajištění financování řada z nich zafixovala ceny elektřiny. To byl problém zejména v USA, kde Ørsted přecenil schopnost vyjednat u vlády daňové úlevy. Když firma v srpnu 2023 oznámila, že jednání nepostupují dobře, dostali investoři strach.

>

Doba, kdy se obrátil vítr

Počátkem listopadu loňského roku pak Ørsted ohlásil, že vzdává dva velké projekty offshore větrných elektráren v americkém New Jersey, což snížilo jeho hodnotu přibližně o čtyři miliardy dolarů (95,5 miliardy korun) a jeho akcie se propadly téměř o třetinu! Následujících dvanáct měsíců nebylo věru jednoduchých. Společnost oznámila odchod finančního a provozního ředitele, pozastavení vyplácení dividend, snížení svého cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie na 35 až 38 gigawattů do roku 2030 (z původní vize padesáti GW) a zrušení až 800 pracovních míst.

Stáhla se také z trhů s offshore větrnou energií v Norsku, Španělsku a Portugalsku. „Byl to *annus horribilis*, strašný rok," říká hlavní akciový analytik Tancrede Fulop z Morningstaru. Manažeři firmy ovšem trvají na tom, že jeden špatný rok pro společnost nepředstavuje dlouhodobou krizi – ceny elektřiny se zvedly, aby pokryly vyšší náklady na projekty, a dodavatelské řetězce na mnoha trzích se přizpůsobily. Analytici však dodávají, že Ørsted není jediným energetickým podnikem, který se potýká s problémy, a že celé odvětví je vlastně křehčí, než by se na první pohled zdálo. „V závislosti na způsobu měření je čistá energie pětkrát až desetkrát citlivější na změny úrokových sazeb (než fosilní paliva)," poznamenává kupříkladu vedoucí oddělení klimatických řešení Nick Stansbury ze společnosti Legal & General Investment Management.

Letošní cíle pro nové projekty v oblasti obnovitelné elektřiny už snížily i evropské energetické společnosti Statkraft a EDP. Šéfka prvně jmenované firmy Birgitte Vartdalová přitom jako důvod zmiňovala „náročné" podmínky na trhu. Další developeři offshore větrných elektráren jako Equinor a Vattenfall rovněž ustoupili od plánů na další expanzi. Náklady sice klesly, ale Stansbury si klade otázku, na jak dlouho: „Další zlepšení bude možná mnohem menší, než se dříve myslelo."

Německý energetický gigant RWE před měsícem uvedl, že napřesrok vynaloží na ekologické projekty méně peněz než letos a místo toho odkoupí vlastní akcie v hodnotě 1,5 miliardy eur (37,6 miliardy korun). Proč? Společnost jako důvody zmiňovala rizika pro offshore větrné elektrárny v USA spojená s Trumpovými hrozbami a také zpoždění rozvoje evropského zeleného vodíkového průmyslu, který je velkým potenciálním spotřebitelem elektřiny z obnovitelných zdrojů.

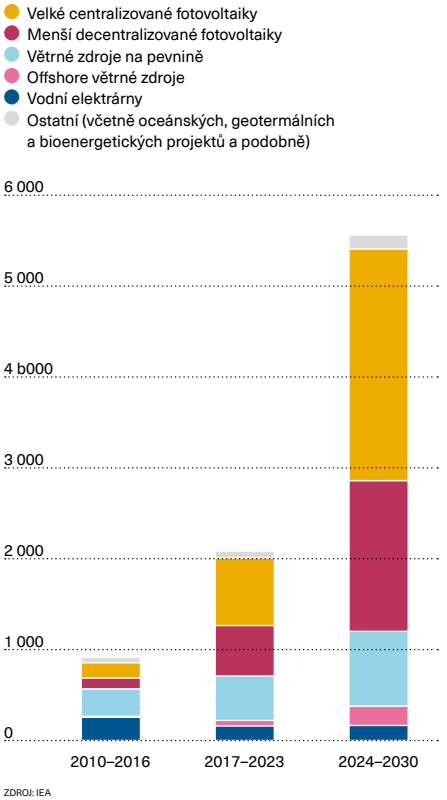
Evropská unie pro výrobu a využití vodíku zavedla ambiciózní, smělé cíle. Odvětví však brzdí vysoké náklady a nedostatečná infrastruktura – a také omezená poptávka. Investoři pak mluví o překážkách, kterým čelí méně vyspělé technologie. „Nyní se nacházíme ve velmi odlišném ekonomickém prostředí," míní Ralph Ibendahl, globální vedoucí oddělení transformace energetiky v mezinárodní společnosti RBC Capital Markets. „Prostě je k dispozici méně kapitálu," akcentuje.

Transformace na křižovatce

Analytici společnosti Jefferies tvrdí, že energetická transformace se nachází v „nové rozhodující fázi", a v nedávné zprávě vyloženě píší: „Makroekonomické podmínky se výrazně změnily, technologie a obchodní modely dosahují zlomových bodů, některé již začínají nabývat

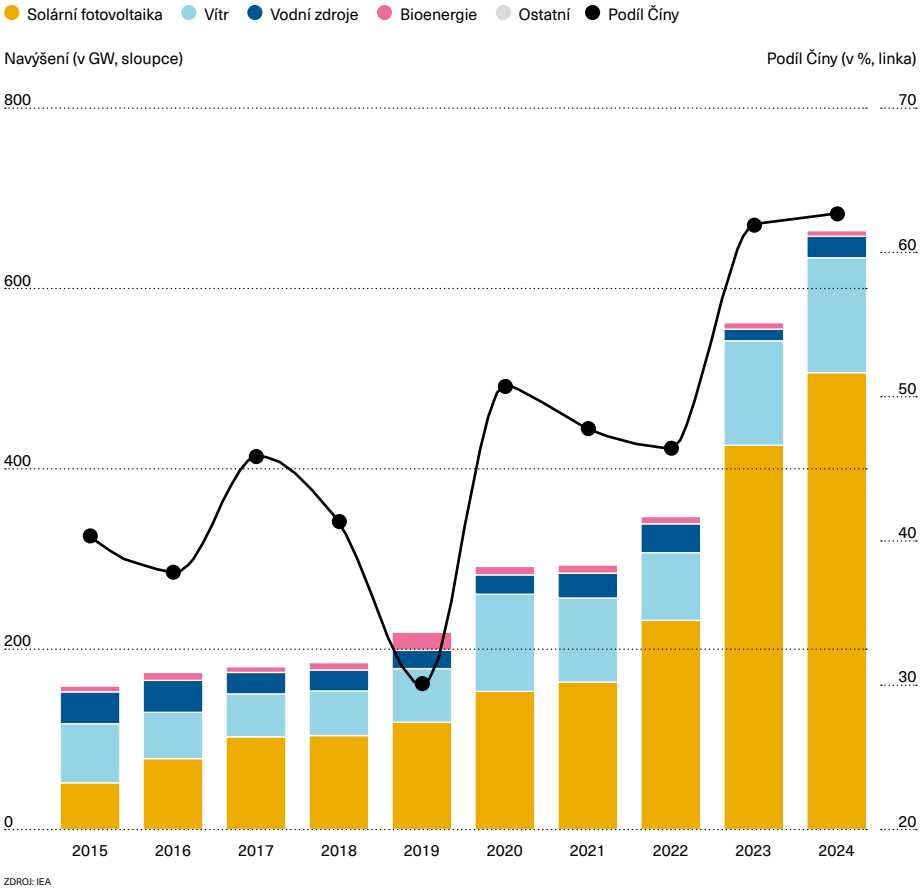
Fotovoltaická technologie má v letech 2024 až 2030 táhnout růst kapacity obnovitelné energie

Dodatečné gigawatty

ZDROJ: IEA

Čína se dnes už podílí na 63 procentech navýšení světové obnovitelné elektrické kapacity

ZDROJ: IEA

skutečné velikosti a významu, zatímco jiné zažijí falešné začátky."

Tento posun dává příležitost těm, kdo si mohou dovolit dlouhodobě plánovat, jako je například společnost Masdar, jež nedávno skoupila evropské větrné a solární farmy a do roku 2030 hodlá vybudovat portfolio o výkonu 100 GW, dvojnásobek původního cíle Ørstedu. Nicolai Tangen, výkonný ředitel norského státního investičního fondu, který je třetím největším akcionářem Ørstedu, říká, že „odpor vůči ESG" způsobuje úbytek konkurentů pro projekty obnovitelných zdrojů, což ale nabízí atraktivní možnosti pro investory: „Vidíme velké příležitosti."

Proti tomu všemu samozřejmě stojí realita globálního oteplování. Navzdory prudkému nárůstu kapacity výroby energie z obnovitelných zdrojů v průběhu roku 2023 vzrostla také poptávka po energii a emise dosáhly rekordní výše 37,4 miliardy tun. V globálním energetickém mixu se podíl fosilních paliv za poslední dvě desetiletí nijak zvlášť nesnížil, a ta tak stále tvoří více než osmdesát procent veškeré spotřeby energie.

Po více než šedesátiprocentním růstu z roku 2023 očekává Mezinárodní energetická agentura (IEA), že letos dojde k dvacetiprocentnímu růstu energie z obnovitelných zdrojů. IEA zvýšila svá očekávání ohledně kapacity obnovitelných zdrojů do konce desetiletí na 9 765 GW – tento údaj však ani náhodou nedosahuje cíle 11 tisíc GW stanoveného na klimatickém summitu COP28 minulý rok. Agentura proto varuje, že tempo stále není dostatečně rychlé. Její analytici v říjnu uvedli, že k dosažení čistých nulových emisí je zapotřebí, aby čistá energie rostla „v Číně 1,5krát rychleji, dále 1,9krát rychleji ve vyspělých ekonomikách a třikrát rychleji v ostatních rozvíjejících se tržních a rozvojových ekonomikách".

Kingsmill Bond z think-tanku RMI však vyjadřuje optimismus a poukazuje na růst solární energie, baterií i elektromobilů a na nákladovou konkurenceschopnost. „Zavádění čistých technologií a investice do nich se nadále pohybují po křivce adopce nových technologií a do roku 2030 budou dominovat výdajům," tvrdí. Podle listopadového průzkumu Centra pro výzkum energetiky a čistého ovzduší (CREA) vyjadřuje stále větší část odborníků optimismus, že emise v Číně dosáhly nebo příští rok dosáhnou vrcholu. To by znamenalo významný zlom. „Dveře jsou otevřené," dodává Bond a pokračuje, že „otázkou nyní je, zda bude politika brzdit ekonomické síly".

Kapsle bateriového úložiště v projektu Eleven Mile Solar Center Ørstedu v arizonském Coolidge. Dánská energetická společnost bude ve druhém Trumpově funkčním období vystavena politické turbulenci patrně méně než jiní konkurenti.

Nadějné zítřky a zodpovědnost

Ørsted se snaží obnovit svoji důvěryhodnost a zaměřuje se na splnění sníženého cíle 35 až 38 GW kapacity obnovitelných zdrojů do roku 2030. Přibližně tři pětiny z toho budou pocházet z offshore větrných elektráren, zbytek z větrných a solárních elektráren na pevnině. Plánuje také rozsáhlé investice do baterií pro ukládání elektřiny z větrných farem. Do konce desetiletí se pokusí získat přibližně 115 miliard dánských korun (387 miliard korun) prodejem podílů ve větrných elektrárnách a dalších aktivech. Minulý měsíc prodal podíl 12,45 procenta ve čtyřech větrných farmách ve Velké Británii kanadskému infrastrukturnímu gigantu Brookfield, za což získal zhruba 1,75 miliardy liber, tedy 53,3 miliardy českých korun. Další zkouškou bude příští rok prodej podílu v obří offshore farmě Hornsea 3, jež se nachází u pobřeží hrabství Yorkshire, za 8,5 miliardy liber (259 miliard korun). „Mají plán, jak se z toho dostat," říká vedoucí oddělení veřejných služeb Deepa Venkateswaran ze společnosti Bernstein. „Teď ho ještě musí realizovat," dodává věcně.

Generální ředitel Ørstedu Nipper je optimistou. Tvrdí, že „extrémní" okolnosti posledních několika let se už normalizují. „Je to obtížnější než před osmi nebo deseti lety? Rozhodně ano," hodnotí prostředí pro offshore větrnou energii. „Ale jsou to úplně jiné podmínky? To nikoli!"

Společnost Ørsted, která již vzdala dva velké projekty v USA, ale získala povolení pro další, je – možná paradoxně – méně vystavena politické turbulenci v případě druhého Trumpova funkčního období než jiní konkurenti. Jak velký dopad bude mít nástup Trumpa a navrhovaného ministra energetiky, těžařského šéfa Chrise Wrighta, se teprve uvidí. Během Trumpova prvního prezidentství obnovitelné zdroje energie rostly a republikánské státy čerpaly výhody ze zákona o snižování inflace, který se teď má zrušit. Plány na zvýšení cel na dovoz by však mohly zvýšit náklady v USA.

Mezitím producenti ropy a zemního plynu díky vysokým cenám fosilních paliv přehodnocují své pozice a společnosti Shell či BP brzdí plány na diverzifikaci směrem od fosilních paliv. Někteří aktivisté je za to kritizují, ale řada akcionářů se na ně dívá s větším pochopením. „Ještě před časem panoval názor, že (cesta společnosti Ørsted) je příkladem pro všechny další ropné korporace," říká ředitelka pro udržitelnost Nazmeera Moola ze společnosti Ninety One, ale „stále více docházíme k závěru, že je to naivní očekávání – jedná se o zásadně odlišné podniky".

Někdejší boss Eldrup přesto trvá na tom, že cesta Ørstedu byla navzdory problémům správná. „Svět se mění a vy musíte změnit obchodní model. Často se setkáváme s tím, že to firmy udělají příliš pozdě. Nám se podařilo získat náskok," tvrdí. A bývalý náměstek Neubert souhlasí, že obnovitelné zdroje jsou stále tou správnou cestou: „Je mnohem lacinější svět zachránit než ho zničit." ●

< Terakotová busta, takzvaný kouros, z antického Kypru o výšce 19,5 centimetru, jež měla zajímavou cestu do Corethovy kolekce (pochází z 6. až 5. století před naším letopočtem).

< Zpodobnění strašlivého božstva Mahákála, které se vyskytuje jak v hinduismu, tak v buddhismu (Tibet, blíže nedatováno).

v Kamenný idol z oblasti dnešního západního Mexika, výška 9,6 centimetrů. Pochází zřejmě již z 1. tisíciletí před Kristem.

> Gandhara, buddhistický motiv z území dnešního Afghánistánu, který vznikl patrně ve 4. až 5. století, takže ještě nese drobné vlivy širší helénistické kultury (19 × 14 centimetrů).

FOTO: Museum Humanum

< Stéla s hinduistickou bohyní Párvatí o rozměrech 71 × 38 centimetrů. Datována je do 10. až 12. století.

> Kapala, tantrická umrlčí lebka z Tibetu zdobená stříbrem a drahými kameny (výška 16 centimetrů, asi 19. století).

Okouzlení u Slavonic

Vyprávění privátního sběratele z Rakouska Petera Coretha, jenž kousíček za českými hranicemi nabízí pohled do světa a jeho smyslu. Jak se z antikvární lampičky může stát antický poklad? A které kosti propustí celníci do země snáze – sloní, či lidské?

< Vnitřek mísy gravírované súrami z Koránu (v průměru má reálně 15,5 centimetrů), která vznikla v 19. století v tehdejší Osmanské říši.

>

Martin Rychlík
rychlik@tydenikeuro.cz

Fratres je víska na samém severu Rakouska, v okrese Waidhofen an der Thaya. Leží pouhé tři kilometry od malebných Slavonic. A právě v česko-rakouském pohraničí zbudoval sběratel Peter Coreth v roce 1997 pozoruhodné místo, které zve k návštěvě i studiu kultur. Jen kousek od tamní kapličky, v rozlehlém místním statku, vzniklo privátní Museum Humanum, jež obsahuje na šest tisícovek uměleckých či rituálních artefaktů z Evropy, Asie či Afriky. „Nikdy jsem nebyl nadšený z rigidního dělení na epochy a kulturní oblasti, jak bylo od 19. století běžné. Konvenční muzea jsou často didakticky přetížená a způsob, jakým jsou jejich předměty prezentovány, brání tomu, abyste si k nim vytvořili smyslný vztah," říká Coreth, jenž ve Fratres kdysi přivítal prezidenta Václava Havla nebo Karla Schwarzenberga.

► Před třiceti lety jste otevřel Museum Humanum. Co vás k tomu vedlo?
Desítky let jsem hledal muzeum, které by prezentovalo své exponáty podle motivů, témat a rituálních analogií. Protože jsem takové muzeum nikde nenašel, uvědomil jsem si, že ho musím založit sám.

Šlo mi o muzeum, které by obsáhlo velký oblouk vývoje umění od magické představivosti lovců doby kamenné přes kulturní fáze utvářené mýty a náboženstvími až po antropocentrismus, lidskou sebestřednost dnešní doby.

► To byla idea. Jak to začalo reálně, skutečným budováním?
V roce 1990 se objevil podnět, abych to udělal: moje tehdejší přítelkyně mě totiž vyhodila z našeho společného mnichovského bytu a artefakty z mé sbírky, které byly uloženy ve skladu a spíži, skončily na ulici. Konečně jsem musel vytvořit trvalý „domov" pro svoji sbírku, která byla roztroušena na tolika místech!

Koupil jsem tedy zchátralý statek v Rakousku u českých hranic. A po letech rekonstrukce, v květnu 1997, se podařilo otevřít Museum Humanum s odvážnou, dosti experimentální koncepcí. Abych nedal expertům příliš prostoru k útokům, nazval jsem ho zpočátku „antropologickým capricciem", rozmarnou mozaikou. Ve skutečnosti vděčím vědcům z řady oborů za podporu a povzbuzení; kritika mi pomohla koncepci ucelit.

► Jak dlouho sbíráte exotické artefakty? A proč?
Když jsem v sedmdesátých letech 20. století v Londýně začínal sbírat, procházel jsem životní krizí. Po pěti letech práce zahraničně-politického redaktora v Salzburger Nachrichten jsem uvízl na místě. Tehdy jsem si uvědomil, že se ke svému starému životu už nevrátím. Týdny jsem bloudil po muzeích a hledal orientaci, směr. Na trzích jsem za poslední úspory kupoval předměty, které mě mátly: kultovní figurky, sošky zvířat, rituální výbavu, amulety... Zaujal mě pomyslný dialog s lidmi, kteří například na neolitickou hliněnou nádobu vyryli zvláštní vzor. Hledal jsem most v čase k těmto raným hrnčířům, chtěl jsem rozplétat společné nitky, které nás spojovaly po tisíce let. Cítil jsem úlevu někoho, kdo se přestal snažit „něčím stát". Být cizincem v nekonečném městě, ve světě vůbec, pro mě bylo bolestné. Bylo mi sedmadvacet, byl jsem nezaměstnaný a bez zdravotního pojištění, ale zvláštním způsobem na sebe hrdý: byl jsem hrdý, že se mi podařilo dostat se z takové situace. A začal jsem sbírat!

► Jakými cestami se věci dostávaly do vašich sbírek? Jaká byla ta převažující?
Něco jako „jeden způsob" asi neexistuje. Půl století jsem sbíral všemi směry a napříč kulturami a epochami v Evropě, Africe i Americe. A to nejen v aukčních domech; na to jsem neměl dost peněz. Takže jsem se přehraboval i na bleších trzích a prohrabával krabice od banánů na půdách. Šance na objevy bývá největší tam, kde prodávajícím chybí znalosti... To mi připomíná, jak jsem – ještě za komunistické éry – vylovil z kontejneru na budapešťském bleším trhu Nagykörösi pár čínských bronzových váz s krásnými dračími ornamenty. Prodejce vázy nedbale hodil na váhu a naúčtoval mi cenu materiálu! Dodnes se rovněž těším z koptské kostěné lžičky ze 4. nebo 5. století, která byla ve státním obchodě se starožitnostmi v Budapešti falešně označena coby „lidové umění 19. století". Dokonce jsem si tuhle raritu mohl legálně odnést.

Je to opravdové zadostiučinění, když se vám podaří vrátit artefakt, který byl dlouho nepochopen a špatně ošetřován, do kultivovaného kontextu, kde může opět hlásat své poselství – a působit na člověka. Bohužel ne vždy se to podaří.

► Když jsme spolu procházeli vaši kolekci, upozornil jste mě na jeden antický artefakt, který byl omylem nabízen jako „lampička". Jak je to vůbec možné? Jak to bylo?
Ano, je to tak. Jde o terakotovou hlavu bojovníka, kouros, asi ze 6. až 5. století před naším letopočtem, který je též příkladem úspěšné záchranné akce *(spokojeně se usměje)*. Mandlové oči, ten archaický úsměv! Kdysi jsme s mojí Francescou hledali světlo do koupelny. A tenhle kouros ležel na pracovním stole za prodejní částí jednoho mnichovského obchodu

Přestože jsou si hodně podobní, muž vlevo (Reinhold Messner) zdolával hlavně vysokohorské štíty, kdežto doktor Peter Coreth *(vpravo)* se už více než půlstoletí noří do hlubin a tajů lidské tvořivosti.

se světly a měl být záhy proměněn v lampu… Kromě kabeláže to působilo hodně autenticky. Ta aura!

► Co jste dělal?
Druhý den jsem se tam vrátil, ale obchod byl zavřený. Kvůli dovolené. Teprve na třetí pokus jsem se k němu dostal – a už byl o pravosti téměř přesvědčen. Teď šlo o to, jak snížit prodejní cenu. Oprostil jsem se od stínidla i elektrické výbavy a koupil sošnou hlavu za 700 západních marek. Načež jsem ji vzal do muzejní glyptotéky, kde odstranili sádrový kryt a instalovali nový podstavec. Pak nás poslali do Bádenského státního muzea v Karlsruhe… Když nám nabídli koňak, věděli jsme, že předmět je pravý. V roce 1993 byl opublikován v knize Leventisovy nadace v Nikósii. Od té doby mi byly nabízeny pětimístné částky, ale kouros jsem si nechal, protože je to vynikající ukázka kyperského archaického období.

► Vzpomenete i další kuriózní způsoby, jak jste pořídil exponáty?
Třeba tibetský taneční kostým, který se skládá ze zástěry, pektorálu, šperků na ruce a nohy a koruny, jsem koupil před čtyřiceti lety od německého etnologa. Je to nádherná kolekce sestávající z více než tisíce kostěných korálků, malých zvonečků a horských křišťálů. Tak kvalitní řezbu kostěných destiček jsem už nikdy neviděl! Na nákup jsem si musel půjčit. Ale nezapomenutelný byl přechod státní hranice: celníci mě vyvedli z vlaku, protože si mysleli, že kosti jsou ze slonoviny, a obvinili mě z porušení zákonů na ochranu zvířat. Na základě ilustrací v knížkách, které jsem měl s sebou, jsem jim potvrdil, že nejde o slonovinu, ale o lidské kosti, neboť zvířecí jsou v tantrickém buddhismu považovány za rituálně nevhodné. Lidé naštěstí nebyli na seznamu ohrožených druhů *(směje se)*. Mohl jsem jet dalším vlakem.

► Kolik předmětů vaše sbírka nyní obsahuje?
Včetně depozitárních fondů a předmětů zapůjčených do jiných muzeí je jich kolem šesti tisíc, ale nepočítal jsem je přesně. Až bude dokončena inventarizace, budu moci uvést přesnější cifru.

► Dá se říci, který předmět je nejvzácnější? A který je „nejcennější“ pro vás?
Ne. Existuje však jeden nález, který je pro mě jako žádný jiný, protože jsem jeho zkoumáním strávil mnoho let a hodně jsem se přiučil. Je to jediný barevný návrh Federica Barocciho pro jeho světoznámý oltářní obraz *Depositione dalla Croce* v katedrále v italské Perugii. Když jsem obraz poprvé viděl v jednopokojovém bytě starší paní, nebylo to patrné: chyběl podpis, detaily, na díle bylo cosi nedokončeného. Přitom kompozice měla obrovskou sílu a zobrazení Krista prozrazovalo nejvyšší stupeň mistrovství. Muselo tedy jít o pracovní skicu, takzvané bozzetto. Poté, co jsem riskl koupi dosud zcela záhadného díla, začal výzkum, k němuž se mi podařilo přemluvit historika umění žijícího ve Florencii. Stopa pak vedla do Perugie. O dva roky později se v bulletinu Institutu dějin umění ve Florencii objevila dlouhá zpráva o tomto

Museum Humanum

Soukromá sbírka o zhruba šesti tisících exponátů z celého světa našla domov jen tři kilometry od Slavonic v Podyjí. Corethova kolece nabízí „umělecké motivy v kulturním srovnávání“, které jsou rozděleny do pětice tematických a výstavních arkád: Přežití, Mytická matrix, Přeměna významu, Nárok na moc, Antropocentrismus.

FOTO: Museum Humanum

>

INZERCE v

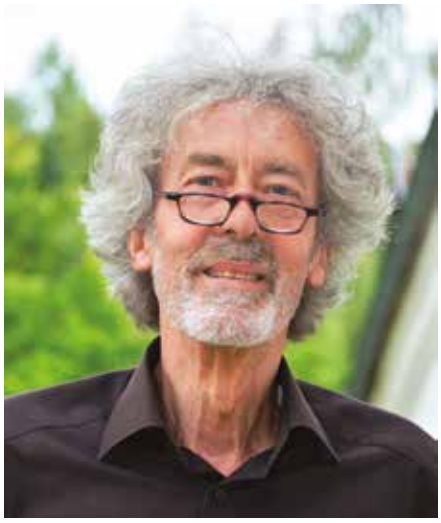
obrazu; trvalo ještě další tři roky, než bylo dílo, nyní již skutečně připisované Federicu Baroccimu, zařazeno do reprezentativního lexikonu Thieme-Becker.

► Mělo to ohlas?
Barocciho oltářní obraz je považován za jedno z prvních barokních děl v dějinách umění, ale je zajímavé, že jeho výtvarné řešení je stále zřetelně manýristické. Srovnání posléze umožnilo poprvé nahlédnout do motivů, které malíře vedly k vytvoření tohoto nového stylu. Zprávu o uměleckém nálezu přinesla většina zpravodajských agentur a pronikla do světových médií – bylo to mé největší umělecké dobrodružství. Zodpovědnost za obraz na mě stále doléhá.

► Způsob vystavení artefaktů ve Fratres je originální: nedělíte areály, epochy, styly. Co vás inspirovalo, abyste předměty prezentoval spíše jako celá témata?
Nikdy jsem nebyl nadšený z rigidního dělení na epochy a kulturní oblasti. Konvenční muzea jsou často didakticky přetížená a způsob, jakým jsou předměty prezentovány, brání tomu, abyste si k nim vytvořili smysluplný vztah. Nejde mi ani tak o lepší pochopení jednotlivých kultur jako spíše o ilustraci obecné lidské představivosti a zkušenosti při hledání smyslu.

► Co nám „vaše“ dějiny umění vyprávějí?
Na počátku bylo umění aktem magického působení ve službách přežití. Bylo životní nutností, takříkajíc „aplikovanou metafyzikou“. Používalo se tam, kde technické úsilí nestačilo. I v pozdějších epochách bylo umění vždy přenosem smyslu. Když se mění pohled na svět, mění se i formální jazyk umění. Žádná forma není náhodná. Otázky stylu jsou vždy otázkami významu, které často odrážejí otázky moci. Velké změny paradigmat se projevují až v transkulturním srovnání: Proč se kultovní obraz najednou mění v obraz zbožný? Nebo obraz boha v obraz panovníka? Co stojí za těmito proměnami? Když umění přestává být čitelné, jeho poselství přestává být rozpoznatelné – ztrácí svoji původní a aktuální funkci. Stává se něčím kulinářským, jen jakýmsi „lechtadlem“ pro chuťové buňky, a vlastně zbytečným.

► Jak obtížné je provozovat soukromé muzeum v Rakousku?
Hlavní bolestí je údržba budov. Museum Humanum nemá žádné jisté základní finance. Na každou opravu střechy, na každé rozšíření, každé zlepšení si musí

Peter Coreth

- Původně novinář a dnes sběratel, jenž ve Fratres roku 1997 zbudoval Museum Humanum.
- Sbírání etnografických, cizokrajných či uměleckých artefaktů se věnuje od roku 1960.
- Související sdružení Kulturbrücke uspořádalo na česko-rakouských hranicích přes sto akcí.
- Muzeum, výstavy či další mítinky navštívili držitelé Nobelových cen, umělci či státníci.
- Obdržel řadu cen: Comenius-Medaille (2004) či Prix Jeanne de Ferrette (2010).

nejprve vydělat. Neznám jediné muzeum mimo centra, které by si své náklady pokrylo. Přestože máme – jak veřejná sféra ráda zdůrazňuje – důležité vzdělávací poslání pro společnost, musíme si ho financovat sami. A infrastruktura v severním příhraničním regionu Waldviertel je katastrofální.

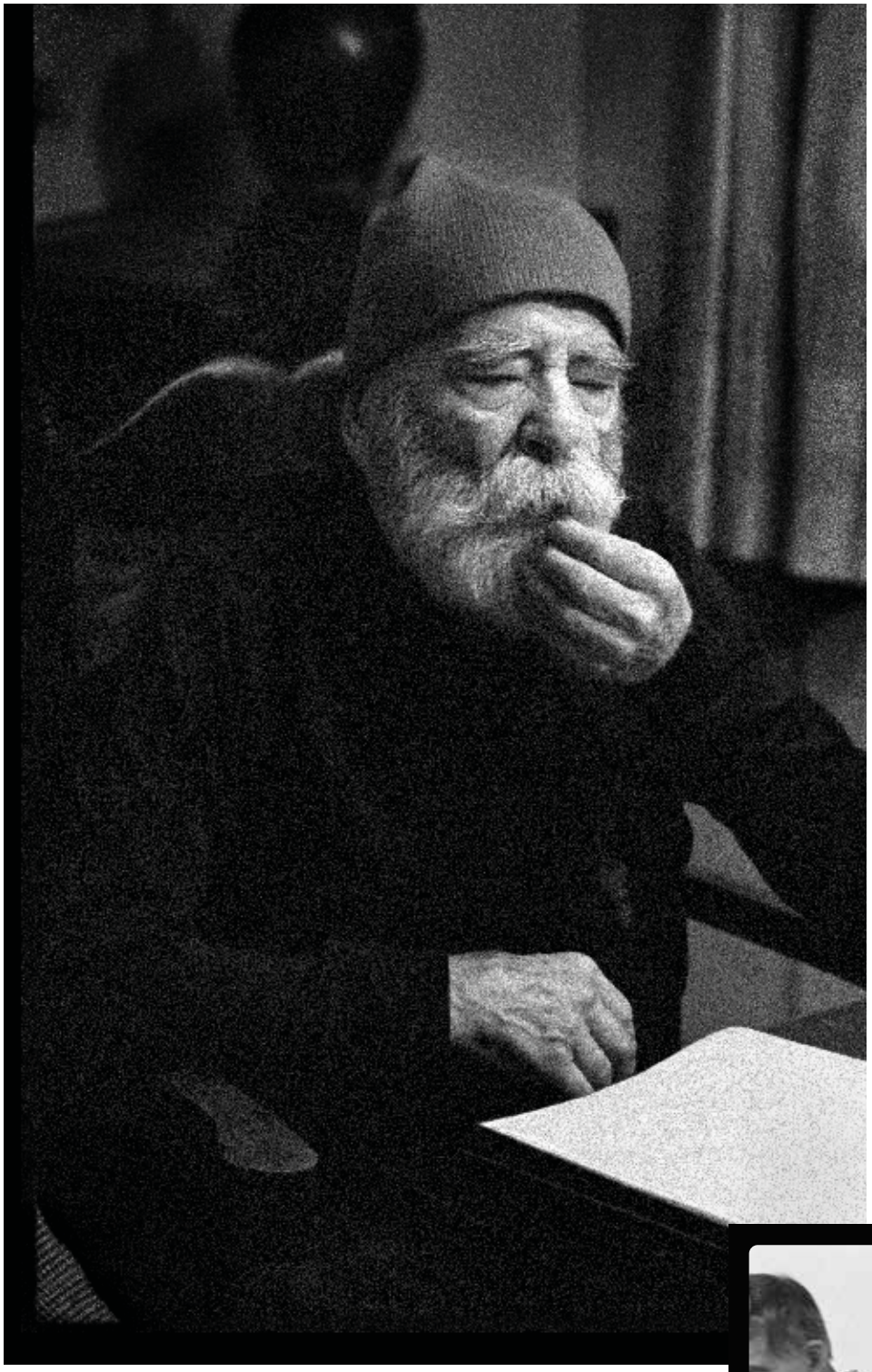
► Jaká klientela vás převážně navštěvuje? Jsou to spíše Rakušané, nebo Češi?
Stále jsou to hlavně Rakušané, ale těší nás výrazný nárůst českých návštěvníků. Mnozí o nás již slyšeli, přicházejí ze zvědavosti. Muzeum slouží i jako think-tank a referenční rámec pro kulturní práci zaměřenou na otázky budoucnosti. Pohled za hranice je pro nás důležitý.

► Vím, že jste osobně znal českého exministra Karla Schwarzenberga, jenž loni ve Vídni zemřel. Kteří významní nebo slavní lidé už navštívili vaše muzeum?
Musím zmínit, že Museum Humanum je jen jedním z pilířů aktivit. Kulturní most Fratres, který jsme s přáteli založili, provozuje již třicet let fórum pro transkulturní a interdisciplinární dialog. Léto co léto se tu setkávají osobnosti ze všech oblastí veřejného života se sousedy a místními zájemci, aby diskutovali o otázkách z oblasti umění, věd a společnosti. K nejvýznamnějším návštěvníkům a podporovatelům od roku 1995 patřili Václav Havel, Karel Schwarzenberg, Jiří Gruša a Pavel Kohout, kteří nám poskytli velkou podporu, stejně jako vídeňští kardinálové Franz König a Christoph Schönborn. Návštěvou nás poctili čeští spisovatelé, jako jsou Eva Kantůrková, Jiří Kratochvíl, Daniela Hodrová, Pavel Kolmačka, Petr Borkovec či Jaroslav Rudiš. Podařilo se nám přivést i několik výtvarných umělců ze skupiny 12/15, mezi nimi Ivana Kafku, Tomáše Švédu, Ivana Ouhela či Olbrama Zoubka. Ve foyer se konaly tři koncerty Vladimíra Merty s Janou Lewitovou při ohni a svíčkách. Byly to kouzelné chvíle, jež zůstanou v paměti, neboť psaly začátky nového středoevropského sousedství.

► Získal jste řadu ocenění včetně rakouské státní ceny. Které vyzdvihnete?
Snad cenu v celoevropské soutěži *Prix Jeanne de Ferrette* v roce 2010. Na slavnostním předávání v Bádensku-Württembersku se sešly osobnosti z poloviny Evropy: Académie Française, Wessenbergovy společnosti, projev přednesl i premiér. Bylo to téměř neskutečné, připadal jsem si jako podvodník, který se tam vplížil *(směje se)*. Po ceremoniálu mi švýcarský exministr zahraničí, jenž se svojí občanskou iniciativou obsadil třetí místo, řekl: „Prohra s vámi není ostuda.“ Pro mne je však důležitá i honorovaná cena, abych se držel nad vodou.

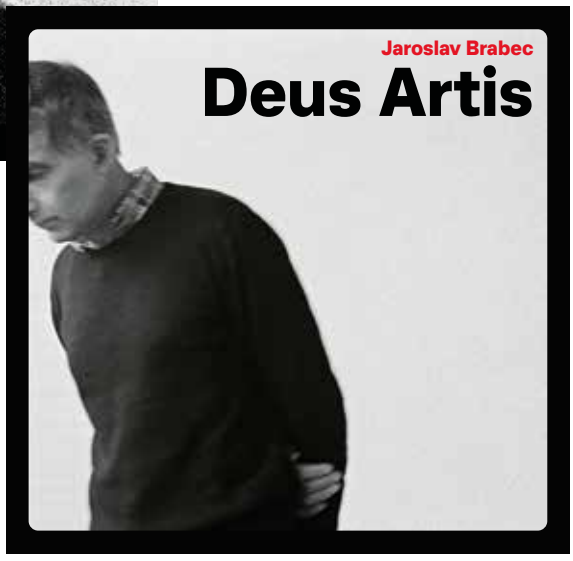
► Co vzkážete těm, kteří by chtěli muzeum navštívit? Co mají očekávat?
V našem Museu Humanum se můžete seznámit se základními rysy kulturních dějin lidstva. Najdete zde různé představy o vesmíru a jeho silách, o zrození, smrti, lásce, moci nebo hrdinství zdokumentované v přehledu, který zdůrazňuje to, co mají společné, a také to, co je podstatné: univerzální otázku smyslu. Procházka pěti muzejními arkádami změní váš pohled na lidi a na jejich konstanty. Učiňte vlastní objevy. Riskujte srovnání. Nechte se dojmout a okouzlit vzácnými příklady lidského směřování a umu: získejte zážitek, jenž vás přiměje k zamyšlení, protože vás zároveň přivede k setkání se základními otázkami vašeho života. ●

FOTO: Museum Humanum

Kniha Deus Artis na více než 500 stranách představuje fascinující svět uměleckých osobností očima kameramana a režiséra Jaroslava Brabce. Intimní pohledy do ateliérů a tváří českých i světových umělců doplňují osobní texty, které odhalují nejen osobnosti portrétovaných, ale i samotného autora. Tato jedinečná publikace portrétů a příběhů je nepostradatelným kouskem ve sbírce všech milovníků umění.

Mezi portrétovanými jsou dnes již klasici české výtvarné scény jako například Václav Boštík, Jan Zrzavý, Jiří Kolář, Alena Kučerová, Zdeněk Sýkora, Magdalena Jetelová, Adriena Šimotová nebo Karel Malich, Milan Grygar, Stanislav Kolíbal nebo Kamil Lhoták. Zastoupeni jsou ale i nejvýznamnější současní čeští tvůrci: Eva Koťátková, Krištof Kintera, Jaroslav Róna, Josef Koudelka a mnoho dalších. Nechybí ani hvězdy světového uměleckého světa jako například Ai Weiwei, Georg Baselitz, Yoko Ono, Gerhard Richter. V knize najdeme také fotografie ze setkání s hudebními skladateli, například s Philipem Glassem a Krzysztofem Pendereckim, nebo se spisovateli: Pavlem Kohoutem, Arnoštem Lustigem, Lenkou Reinerovou a mnoha dalšími.

Deus Artis
Umělci očima umělce
Nová kniha Jaroslava Brabce
128 umělců / 500+ stran

Objednávky › **deusartis.cz**

Mariáš kapitalismu a demokracie

Proslulý komentátor FT Martin Wolf hledá cesty, jak zabránit rozpadu starého politicko-ekonomického řádu

Petr Fischer
fischer@tydenikeuro.cz

Martin Wolf, komentátor listu Financial Times, je legendou ekonomické žurnalistiky. Jeho analýzy po desetiletí pomáhají k orientaci všem, kdo chtějí rozumět modernímu světu, v němž se ekonomika stala centrem všeho. Proto se také od 80. let mluví o „zkreslení ekonomismu“, které Česko naplno zažilo až po pádu komunismu v 90. letech.

Přesto se ještě v této době mělo za to, že kapitalismu sice sluší velká svoboda a deregulace, ale bez svázanosti demokratickými pravidly se snadno utrhne ze řetězu. Dodnes je například většina ekonomů wolfovského střihu přesvědčena, že divoké rozdělení státního majetku, které často probíhalo na hraně zákona, bylo zapříčiněno záměrným rozevřením právního pole a že právě toto pro mnohé nespravedlivé založení majetkových poměrů v zemi je pravou příčinou dnešní rostoucí české nedůvěry v liberálně demokratický systém.

Martin Wolf se problému spojení kapitalismu s liberální demokracií věnuje ve své shrnující životní knize nazvané příznačně *Krize demokratického kapitalismu*. Proč krize, to asi při pohledu na dnešní rozháranou politiku a ekonomické války není třeba vysvětlovat. Wolf si přesto dává tu práci, aby podrobně popsal genezi současného napětí mezi kapitalismem a liberální demokracií a důvody příklonu k jiným formám organizace společnosti, ať už je to orbánovská iliberální demokracie, trumpovský vůdcovský stát jako vláda bohatých, tedy plutokracie, nebo kapitalismus ve službách čínské komunistické autokracie.

Spojení kapitalismu a liberální demokracie jistě není ideální, ale všechna dostupná data, jimiž Wolf prošpikovává svou knihu, jasně dokládají, že je to užitečný sňatek z rozumu. Přináší prosperitu, snižuje chudobu, modernizuje společnost a posiluje svobodu.

Platilo to alespoň v posledních 150 letech a podle Wolfa není důvod, proč by to mělo být jinak. Jen je podle něho potřeba od pojmenování příčin přejít k obnovení manželství demokracie a kapitalismu a oživit model, jenž v posledních desetiletích možná až příliš snadno oslaboval svou vazbu. Knihu *Krize demokratického kapitalismu* lze číst jako manželskou terapii, která však jako každý manželský vztah vyžaduje vzájemnou vstřícnost partnerů. Je třeba najít novou rovnováhu mezi zájmy podnikání a demokratickou svobodou.

„Legitimita každého systému se odvíjí od jeho výkonu,“ píše Wolf. „Systém, který lidem nepřináší, co chtějí, nakonec ztratí důvěru obyvatelstva.“

To se podle autora děje právě dnes, kdy lidé mají stále častěji pocit, že od demokracie nedostávají to, co chtějí. „V jakou budoucnost mohou oni a jejich děti doufat a jak jsou ceněni společností, k níž náleží?“ To jsou otázky, na nichž se láme důvěra v systém. Lidé přitom očekávají přinejmenším mezigenerační zlepšení životní úrovně, píše Wolf a „kdo v tom neuspěje, selhal“.

Martin Wolf (78)

- Renomovaný britský novinář, dlouholetý šéfkomentátor listu Financial Times.
- V roce 2000 obdržel za svoji práci britský řád, konkrétně Commander of the British Empire (CBE).
- Ekonomii vystudoval v Oxfordu (1971), načež zamířil do Světové banky.
- Po manažerských funkcích v Londýně nastoupil v roce 1987 do redakce FT.
- Je autorem řady knih, z nichž některé vyšly i v češtině: vedle té nové i práce *Posuny a otřesy* (2016).

Krize a čínská vlna

Americký politický myslitel Michael Sandel ve své knize *Tyranie zásluh: Kam se podělo obecné dobro?* dochází při studiu rozpadu Ameriky k podobnému závěru jako Wolf. Dá se shrnout jednoduše: Americký sen o tom, jak se vlastní prací člověk vypracuje k bohatství, jako lepidlo a motor společnosti už nefunguje. Ukazuje se, že bohatství na výkonu úplně nezáleží, systém meritokracie nahrazuje plutokracie, nadvláda mimořádně bohatých, kteří sice mluví o demokracii, ve skutečnosti se jim demokratická kontrola ale moc nehodí, neboť i své bohatství často udržují problémovým způsobem.

„Schopnost a ochota oligarchií vytvářet a udržovat efektivní politické koalice a přitom tolerovat skutečnou demokracii, je v této knize klíčovým motivem,“ píše dále Wolf, přičemž právě tato tolerance začíná být dnes problém, a hrozí tak

rozpad manželství liberální demokracie a kapitalismu.

Ten může mít dvě verze: „Státní kontrola nad ekonomikou a kapitalistická kontrola nad státem“. Zatímco velké vlády minulosti jsou stále ještě slučitelné s kapitalismem, libertariánská verze kapitalismu ne, tvrdí autor: „Lidé, kteří ji požadují, musejí otevřeně přiznat, že se jim demokracie s všeobecným volebním právem příčí.“ Jednu z příčin neustálého návratu této halucinace o čistém kapitalismu vidí Martin Wolf v popularitě teorie Miltona Friedmana, z níž vychází omezené pojetí firmy jako nástroje k maximalizaci zisku. „To může vést k chování, které hraničí se sociopatií,“ varuje Wolf.

Ztráta důvěry v demokratický kapitalismus a jeho schopnost dodat voličům prosperitu, po níž touží, souvisí i s vývojem globálního trhu. Wolf zachycuje dopady globální finanční krize před šestnácti lety, která otřásla jistotou Američanů i občanů jiných zemí, kteří přišli o stabilní práci. Rozvolněný systém a globální konkurence levné pracovní síly prekarizovaly miliony lidí. Pár desítek vyvolených vystřelily k nebi bohatství.

Tak velké rozdíly mezi nejbohatšími a střední třídou ještě nikdy v dějinách neexistovaly, což samo o sobě stačí k tomu, aby sociální soudržnost dlouhodobě oslabila. „Proč ti, kdo volili Obamu, najednou hlasovali pro Trumpa?“ ptá se Wolf a vyvrací jeden velký omyl, „že rozhodují ti, kteří jsou ochotni změnit názor, ne lidé na okraji“.

Prudký nárůst čínské konkurence změnil poměry světového obchodu a otevřel kacířskou otázku, proč to neděláme jako moderní Čína? Stojí nám všechna ta sociální a jiná práva za to, když nejsme schopni zhodnocovat své předchozí bohatství a ztrácíme geopolitickou moc?

Wolf připomíná, že „podíl Číny na globálním HDP stoupl ze dvou procent v roce 1990 na šestnáct procent v roce 2019“, což zcela změnilo světové hospodářství a politiku. Podle ekonomických studií tato čínská vlna jenom v USA připravila o práci tři miliony lidí. Trumpova protekcionistická politika má právě tento základ, připomíná Wolf, jen by se celý problém podle něho měl řešit jinak než globální válkou celních tarifů, jak navrhuje nově zvolený americký prezident.

Na vztahu se musí pracovat

„Liberální demokracii a globální kapitalismus je opět nutné zachránit společně,“ je přesvědčen doyen světové ekonomické žurnalistiky, a to mimo jiné proto, že bychom se jinak snadno mohli dostat do situace, kdy bude i demokracie na prodej. Druhá polovina knihy je proto věnována cestám, kterými se v této obnově dá jít. Wolf je stará škola, vychází z aristotelské politické filozofie, v níž je střední stav tmelem společnosti, což se v poválečném období druhé poloviny 20. století osvědčovalo prakticky po celém Západě. Ekonomická krize v letech 2008 až 2010 se však dotkla i střední třídy, která se drolí stejně jako nejnižší vrstvy ohrožené levnou pracovní silou v zahraničí. Obnova střední vrstvy předpokládá něco jako sociálnětržní systém německého typu, podle Wolfa se musíme vrátit k filozofovi vědy Karlu Popperovi a jeho „postupnému sociálnímu inženýrství“. Jak říkají psychologové o manželství (zde demokracie a kapitalismu): „Na vztahu se musí pracovat…“

Problém je v tom, že ani německý model už v nové globální situaci nefunguje (jak často v Euru píšeme), a i proto se německá demokracie potýká se svou stabilitou, kterou narušují extrémní pravicoví i levicoví kritici, toužící po novém státním socialistickém kapitalismu. Přesto je Wolfův popis nápravy v podobě nového údělu inspirující, přinejmenším v tom, jak mimořádně obtížná záchrana tohoto manželství to bude. I proto, že vztahy v něm začínají být povážlivě nevyvážené.

Kapitalismus vyhrál, protože zůstal sám, nastiňuje Martin Wolf. Nikdo na světě dnes neuvažuje o tom, že by si vymyslel nějaký jiný výkonnější systém hospodářství, jen ho chce různě politicky svazovat. Demokracii naopak vážně svírá chiméra silného vůdce, který (nejen v Americe) přitahuje nejvíce mladé muže a velmi majetné lidi. Konzervativní revoluce je stále ještě na vzestupu, kapitalistická kontrola nad státem není už sci-fi. „Schází-li důvěra v revoluci pokroku,“ píše Wolf, což je zjevně případ naší současnosti, „nastupuje politika reakční nostalgie.“

Moderní demokracie – a v tom má Wolf pravdu – ale vždy stála na rozumu, opřena o informovaného voliče, který před emocemi dává přednost argumentům. Je-li toto dnes nenávratně pryč, nemá šanci ani Wolfova vize obnovy manželství kapitalismu a demokracie. Jakkoli bytostný pesimista, přesto Wolf dál věří klasickému politicko-ekonomickému rozumu, a dovolí si dokonce provokativně souhlasit s bývalým socialistickým (!) premiérem Francie Lionelem Jospinem – „říkám ano tržní ekonomice, ne tržní společnosti“. Program je to zajímavý, teď ještě jestli bude někoho zajímat. ●

Martin Wolf

Krize demokratického kapitalismu. Proč se rozpadá pouto mezi demokracií a kapitalismem

Přeložil Martin Pokorný
Prostor, Praha 2024,
504 stran

V čem jsou USA opravdu výjimečné

FINANCIAL TIMES

Jsou americké patologické jevy nezbytnou cenou za ekonomickou dynamiku? Tak se ptá komentátor FT, jehož knihu jsme recenzovali

Martin Wolf

Jsou tou nejlepší zemí a zároveň tou nejhorší zemí, minimálně mezi těmi vysokopříjmovými. Spojené státy americké vynikají prosperitou, ale i brutalitou. Takto je osobně vnímám už od doby, kdy jsem je v roce 1966 navštívil a pak tam celá sedmdesátá léta 20. století žil.

Trvající prosperita USA je ohromující. Několik západních zemí sice má ještě vyšší reálné příjmy na osobu, třeba Švýcarsko, ale reálný HDP na osobu ve větších zemích s vysokými příjmy je pod průměrem Ameriky. Tyto státy navíc v uplynulých desetiletích dále zaostávají. Roku 2023 činil německý reálný HDP na osobu 84 procent americké úrovně, zatímco v roce 2000 to bylo 92 procent. Ve Velké Británii činil 73 procent úrovně USA, kam poklesl z 82 procent. Ten relativně vyšší výkon je pozoruhodný, uvážíme-li, jak velké a rozmanité Spojené státy jsou, nebo pokud očekáváme, že chudší země je budou spíše dohánět, nikoliv relativně zaostávat.

Země, kde bují nápady...

Není překvapivé, že hospodářství USA je také mnohem inovativnější než jiné velké ekonomiky s vysokými příjmy.

Stačí se podívat na přední americké podniky, jež jsou nejen mnohem hodnotnější než ty evropské, ale také mnohem více ponořené v digitální ekonomice, jak upozornil Mario Draghi ve své nedávné (kritické) zprávě o konkurenceschopnosti EU. Andrew McAfee z MIT zdůrazňuje, že „USA mají velkou a pestrou skupinu hodnotných mladých firem, jež začínaly od nuly. Evropská unie takové prostě nemá. Americká vrstva nových firem v hodnotě nejméně deseti miliard dolarů má dohromady hodnotu téměř 30 bilionů dolarů, což je sedmdesátkrát víc než ekvivalent EU.“

USA jsou tedy ekonomickou velmocí, a to do té míry, že trvale vykazují velký deficit na svém kapitálovém účtu. Donald Trump sice protestuje, přesto se jedná o silný hlas důvěry. Jak je tedy možné, že takový ekonomický zázrak je zároveň „tou nejhorší zemí“?

Inu, míra vražd 6,8 na 100 tisíc obyvatel v roce 2021 byla téměř šestkrát vyšší než ve Velké Británii a třicetkrát vyšší než v Japonsku! A nejnovější podíl vězeňské populace v USA činil 541 osob na 100 tisíc obyvatel, přičemž za mřížemi bylo celkem přes 1,8 milionu lidí, zatímco v Anglii a Walesu to bylo 139 osob na 100 tisíc obyvatel, v Německu 68 osob a v Japonsku pouhých 33 osob. Podíl vězeňské populace v USA tak byl pátý nejvyšší na světě, hned za Salvadorem, Kubou, Rwandou a Turkmenistánem... Neuvěřitelné je, že byl víc než čtyřikrát vyšší než v totalitní Číně.

Podle údajů americké nadace Commonwealth Fund připadalo v USA na 100 tisíc živě narozených dětí devatenáct úmrtí matek, zatímco ve Velké Británii to bylo 5,5, v Německu 3,5 a ve Švýcarsku jen 1,2 úmrtí. U černošských žen se úmrtnost blížila padesáti na 100 tisíc narozených dětí. Dětská úmrtnost je též relativně vysoká: podle Světové banky byla v roce 2022 úmrtnost dětí do pěti let v USA 6,3 na tisíc živě narozených dětí, zatímco v Británii 4,1, v Německu 3,6 a Japonsku 2,3.

... i země, kde se dřív umírá

Nejvýmluvnějším ukazatelem blahobytu obyvatelstva je střední délka života. Ve Spojených státech se letos předpokládá naděje dožití 79,5 roku souhrnně pro obě pohlaví. To je řadí až na 48. místo na světě. V Číně se předpokládá téměř stejně vysoká délka života, a to 78 let. Kdežto ve Velké Británii a Německu je střední délka života 81,5 roku, ve Francii 83,5 roku, v Itálii 83,9 roku a ve specifickém Japonsku dokonce 84,9 roku. Přesto Spojené státy vydávají na zdravotnictví v poměru k HDP mnohem více než kterákoli jiná země.

Svědčí to o velkém plýtvání, ačkoli nízká americká naděje dožití má řadu dalších vysvětlení. Jaký smysl tedy má vysoký HDP Ameriky, když se na zdravotnictví

ILUSTRACE: James Ferguson

vydává přibližně 17 procent, a přitom se dosahuje tak špatných výsledků? A obecněji, jaký smysl má prosperita USA v kombinaci s tak výraznými ukazateli nízkého blahobytu? Tyto výsledky jsou důsledkem značné nerovnosti, špatných osobních rozhodnutí a bláznivého sociálního systému. V oběhu je údajně asi 400 milionů zbraní. To je přeci šílené.

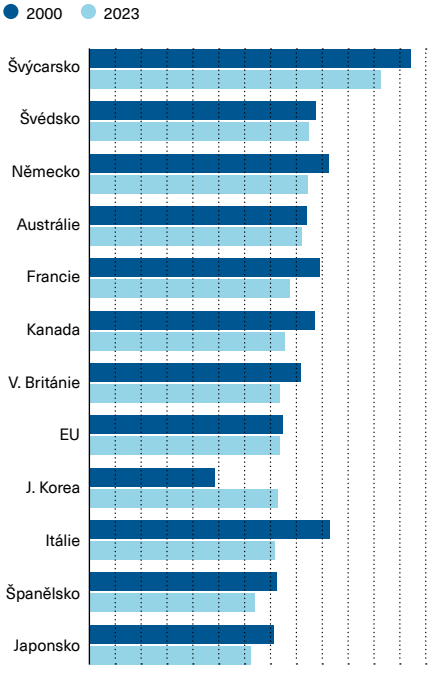
Otázkou pro Neameričany, zejména pak Evropany, tedy je, zda jsou takové patologické jevy nutnou cenou za ekonomickou dynamiku. Z logiky věci není jasné, proč by se inovativní ekonomika nemohla spojit s harmoničtější a zdravější společností. Situace v Dánsku by tomu nasvědčovala. Lze doufat, že vysvětlením je rozsah amerického trhu, jeho relativně mírná regulace, kvalita vědy a přitažlivost pro vysoce kvalitní přistěhovalce. Ale je tu i obava, že technologicky dynamická společnost, o kterou Draghi a další Evropané nyní vyloženě usilují, by mohla vyžadovat drsný individualismus amerického stylu. A to není právě nejlákavější možnost.

S tím souvisí i otázka, zda relativně vysoká nerovnost v USA a nejistota těch, kdo se nacházejí ve spodní a střední části příjmového žebříčku, nevyhnutelně nevede k tomu, co jsem v roce 2006 nazval „plutopopulismem“: k politickému sňatku ultrabohatých, kteří usilují o deregulaci a nízké daně, s nejistou a rozzlobenou střední a nižší střední vrstvou hledající ty, na něž by svedla vinu za to, že se jí nedaří. Pokud by tomu tak bylo, pak to, co dalo USA nebývalou dynamiku – přinejmenším v dnešní éře deindustrializace a neomezeného financování –, vedlo i k Trumpově vzestupu a tedy k posunu k nové a nebezpečné demagogické autokracii.

A to vyvolává tu nejzajímavější otázku: může trumpismus pohřbít zlatý důl americké ekonomiky? USA přece přivedl k prosperitě a moci právní stát, politická stabilita, pocit národní soudržnosti, svoboda projevu a vědecký pokrok. Nehrozí tedy, že vyzbrojení justice, nepřátelství vůči vědě, snaha omezit kritická média a obecněji zjevná lhostejnost k mnoha ústavním normám, kterou projevuje i sám zvolený prezident Trump, tento křehký úspěch podkopá? Americká státnost je i se všemi chybami a nedostatky možná nejvýraznějším úspěchem světových dějin. Je možné, že se její silné stránky nyní spojují s jejími slabinami, aby tento odkaz zvrátily?

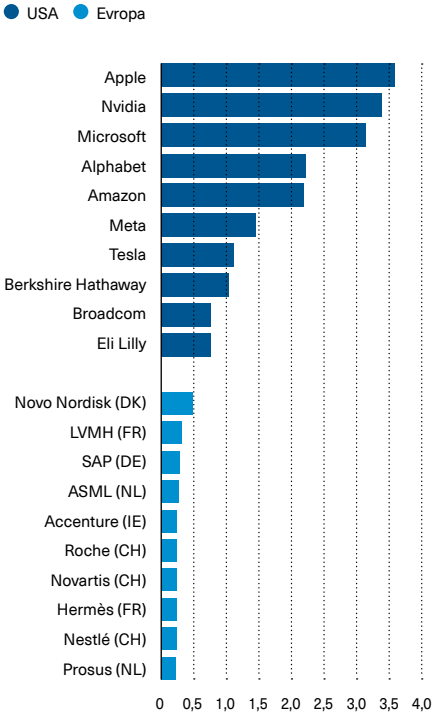
Mario Draghi měl ve svém reportu pravdu: musíme se toho od Ameriky hodně učit. Ale ti, kdo ctí ideály demokracie a vlády práva, se dnes musejí o Spojené státy americké také bát. ●

Spojené státy jsou mimořádně bohaté a budou i nadále
Reálný HDP na osobu, v porovnání s USA (v % americké úrovně)

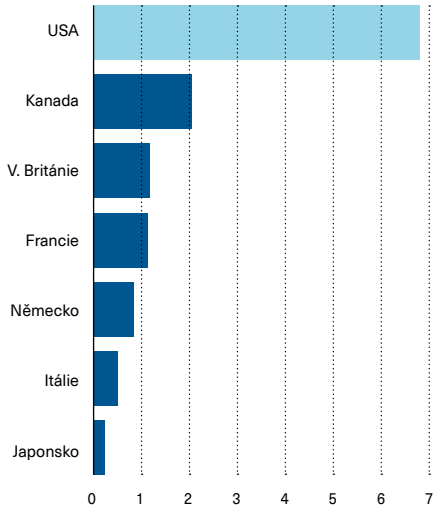
ZDROJ: MMF, VYJÁDŘENO V PARITĚ KUPNÍ SÍLY

Přední americké firmy jsou mnohem větší a inovativnější než evropské protějšky
10 největších firem v USA a Evropě podle tržní hodnoty (v bil. USD)

ZDROJ: LSEG, TRŽNÍ HODNOTA K 29. LISTOPADU 2024

Vraždy jsou v USA mnohem častější než v jiných vysokopříjmových zemích
Počet vražd na 100 tisíc obyvatel (rok 2021)

ZDROJ: STATISTA

Z USA se čím dál více stává plutokracie
Podíl čistého osobního jmění (v %), srovnání nejbohatšího 1 % a spodních 50 % populace

ZDROJ: WORLD INEQUALITY DATABASE

Křišťálová krása pro milovníky pálenky

Limitovaná edice slivovice uložená v ručně foukané karafě inspirované tvarem švestky je oslavou 130 let destilatérského umění značky Rudolf Jelínek

Michael Durčák
durcak@tydenikeuro.cz

Když se propojí tradice s inovací a precizním řemeslem, vznikají příběhy, jež přetrvávají. Takovým příběhem je limitovaná edice slivovice Rudolf Jelínek, která vznikla k oslavě 130. výročí značky. Ve spolupráci s nejstarší nepřetržitě fungující sklárnou na Moravě – Květná 1794 – a renomovaným designérem Lukášem Jabůrkem přinesla na svět sběratelský skvost, který spojuje historii, umění a eleganci.

Edice čítá pouhých sto ručně číslovaných setů, což z ní činí opravdu zajímavou limitku. Karafa a sklenice inspirované tvarem švestky propojují české sklářství s výrobou skvělé pálenky. „Chtěl jsem vytvořit karafu, která nejen reprezentuje značku Rudolf Jelínek, ale také odráží podstatu její slivovice. Tvar švestky a hluboké broušené olivy dodávají celé kolekci příběh, hloubku a eleganci," popisuje obchodní ředitel společnosti Miroslav Motyčka.

Vybraná slivovice dozrávala v dubových sudech dlouhých deset let, čímž získala jedinečný chuťový profil. Dominují tóny povidel a medu s jemným dřevitým závěrem. „Slivovice má v sobě historii a sílu, kterou jsem chtěl zvýraznit i v každém detailu karafy," vysvětluje designér Jabůrek, jehož návrh je důkazem propojení tradice a moderního designu.

Symbolické spojení

Spolupráce se sklárnou Květná 1794 je symbolickým spojením dvou špiček své branže. Sklárna založená před 230 lety svým uměním proslavila české sklo po celém světě. Broušené olivy, zlacené monogramy i unikátní diamantová zátka jsou důkazem dokonalého řemeslného zpracování a hlubokého respektu k tradici.

Limitovaná edice Rudolf Jelínek je nejen oslavou českého sklářského a destilatérského řemesla, ale také výjimečným estetickým a smyslovým zážitkem. „Snažil jsem se, aby každá lahev nejen vyprávěla příběh, ale aby byla radostí pro všechny smysly. To je kouzlo kombinace designu a řemesla," popisuje Jabůrek.

Karafa limitované edice slivovice vznikla ve spolupráci se sklárnou Květná 1794 a designérem Lukášem Jabůrkem.

Karafa a sklenice se inspirují tvarem švestky, což jim propůjčuje nejen estetickou eleganci, ale i symbolickou hodnotu. „Design odráží podstatu samotné slivovice. Tvar švestky, hluboké broušené olivy a zlacené detaily propojují tradici s dnešním pojetím řemesla," dodává.

Každá karafa je navíc doplněna zátkou broušenou diamantovým brusem a zdobenou logotypem značky R. JELÍNEK. „Chtěl jsem, aby karafa nebyla jen estetickým objektem, ale funkčním dílem, které bude přinášet radost při každém použití – ať už jako nádoba na slivovici, vodu, nebo cokoli jiného," vysvětluje designér. Tato filozofie se promítá do každého detailu – od zlacených monogramů až po jedinečnou hloubku broušeného skla, které odráží zlatavou barvu slivovice.

Limitka není pouze investiční záležitostí, ale hlavně zážitkem, jenž propojuje chuť, vizuální krásu a příběh. „Je skvělé vědět, že většina zákazníků si tuhle slivovici nejen vystaví, ale také vypije, protože právě tím se naše práce dostává do každodenního života," míní Motyčka.

Když se spojí mistři svých oborů

Jedním z nejvýraznějších aspektů této limitované edice je propojení historie s inovací, což symbolizuje právě spolupráce se sklárnou Květná 1794. „Ručně foukané sklo z Květné představuje kvalitu a tradici, které jsou úzce spjaty s hodnotami značky Rudolf Jelínek. Práce sklářů z Květné mě fascinovala a inspirovala," říká Lukáš Jabůrek, který se svým

Karafu a skleničky si zákazníci mohou ponechat jako připomínku výjimečného zážitku, nebo je dále používat – například jako součást domácích rituálů.

návrhem designu snažil zdůraznit výjimečnost destilátu.

„Mojí vizí bylo vytvořit karafu, která bude vyprávět příběh značky – o tradici, eleganci a mistrovském řemesle. Inspirace švestkou, hluboké broušené olivy a zlacené detaily jsou tím, co tuto karafu činí výjimečnou," vysvětluje Jabůrek. Každý prvek designu je promyšlený do nejmenšího detailu, od elegantních linií až po symbolický monogram.

Karafu a skleničky si mohou zákazníci ponechat jako připomínku výjimečného zážitku, nebo je dále používat – například jako součást domácích rituálů. „Chtěl jsem, aby každý, kdo drží tuto karafu, cítil její příběh. Aby to nebyl jen sběratelský objekt, ale aby se stal součástí každodenních okamžiků," vysvětluje Jabůrek.

„Mojí vizí bylo vytvořit karafu, která bude vyprávět příběh značky – o tradici, eleganci a mistrovském řemesle," říká designér Lukáš Jabůrek.

Tento přístup propojuje hodnoty minulosti s požadavky moderní doby – autenticita a kvalita zůstávají zachovány, ale produkty odpovídají i současnému životnímu stylu. „Každý set ukazuje spolupráci tří mistrů svého oboru – destilatérů, sklářů a designérů," doplňuje Motyčka. Limitovaná edice je příkladem toho, jak vytvořit něco, co si získá obdiv i v mezinárodním měřítku.

Edice slivovice Rudolf Jelínek & Studio Lukáš Jabůrek & Květná 1794 oslavuje to nejlepší z českého řemesla. „Není to pouze investice do budoucna, ale také okamžitá radost pro naše zákazníky," věří obchodní ředitel Motyčka.

Ať už jako dárek, sběratelský unikát, nebo výjimečný zážitek pro milovníky kvalitního alkoholu, tato kolekce okouzlí svou nadčasovou elegancí a hloubkou. Limitovaná edice Rudolfa Jelínka vzdává hold švestce i českému řemeslu – s pohledem směrem do budoucnosti. ●

Vybraná slivovice dozrávala v dubových sudech dlouhých deset let, čímž získala jedinečný chuťový profil. Dominují tóny povidel a medu s jemným dřevitým závěrem.

Když stromy rostly pro dobro a vlast

Od východu na západ lemovaly ČSR lesy, jež lidem přinášely práci, palivo i výrobní materiál. Kromě tisíců pil vyrostly v zemi též nábytkářské firmy, mezi nimiž se tyčí Thonet

Jiří Janáč, Jakub Rákosník

Československo se v rámci Evropy stalo zemí pro dřevozpracující průmysl zaslíbenou. Mladá republika, jež vznikla v říjnu 1918, se nacházela na šestém místě v Evropě, co se týče rozlohy lesů.

Pro zpracování dřeva existovalo – alespoň podle údajů z roku 1923 – na tři tisíce pil, z nichž třetina byla tehdy na parní pohon. Navzdory těmto na první pohled oslňujícím číslům představoval dřevozpracující průmysl (podle statistik z roku 1935) jen 2,5 procenta celkové průmyslové zaměstnanosti v Československu. Navíc mzdy jeho zaměstnanců patřily k těm nejnižším ve státě: v průměru byly poloviční oproti platu báňských a hutních dělníků.

Dřevo bylo rovněž žádaným vývozním artiklem. I proto velká hospodářská krize v první polovině třicátých let zasadila zdejšímu dřevařství těžkou ránu. Odvětví dosáhlo svého dna v roce 1933, kdy jeho výroba činila pouhých 48 procent stavu před propuknutím krize. Měly na tom svůj podíl i obchodní války, které s krizí vyrašily jako houby po lesním dešti. Agrární ochranářská politika rozpoutala v roce 1930 konflikt se sousedním Maďarskem. Struktura vzájemné obchodní výměny byla zděděna z dob habsburské monarchie, kdy celní unie mezi Rakouskem a Uherskem byla označována jako „sňatek mezi textilem a obilím“. Ze západu na východ plynuly hotové výrobky sekundárního sektoru a z východu zemědělské komodity.

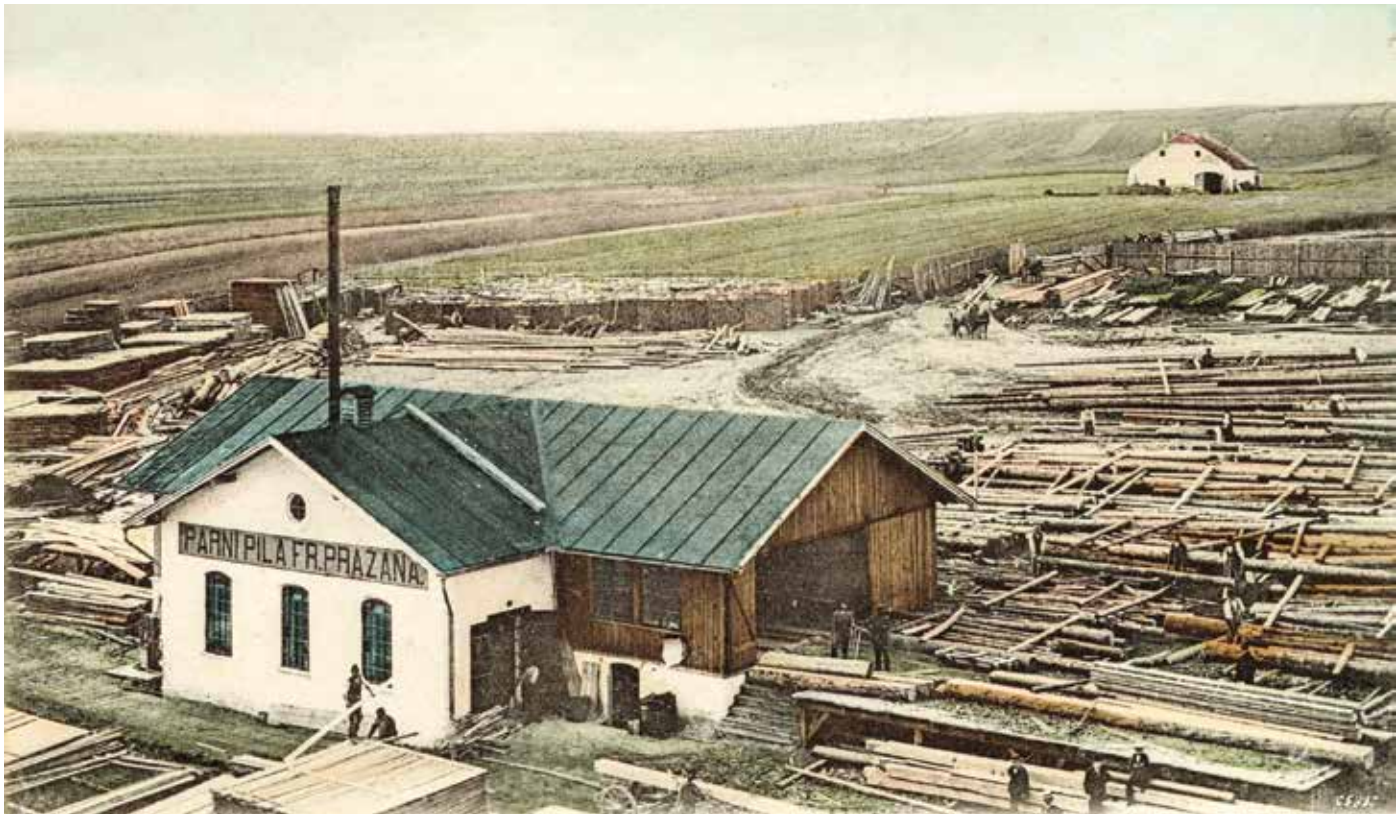
Dobývání a svážení dřeva bylo tvrdou prací – zejména v horských a vyšších oblastech ČSR. Takto dřevorubci řezali poražené dříví v okolí Koutu na Šumavě a Kdyně během počátku 20. století.

S velkou krizí v dřevařství

Československo se začalo od roku 1930 bránit zemědělskému dovozu a Maďarsko, někdejší část monarchie, okamžitě odpovědělo analogickými restrikcemi na zdejší průmyslovou produkci. Pro dřevařství to bylo zničující; jeho vývoz do Maďarska klesl na pouhou desetinu původního stavu. Ukázal se tak zde i paradox obchodních válek. Mělo být chráněno české zemědělství, ovšem blokování průmyslového vývozu jako bumerang přinášelo skrze upadající dřevozpracující průmysl problém zpátky do agrárního sektoru, kam patří i lesnictví.

Normalizovat obchodní vztahy mezi oběma zeměmi se podařilo až v roce 1936. Devastující účinky pro obě zúčastněné strany dobře dokumentuje rozpačité hodnocení historičky Marie Romportlové, jež zpracovala ve své monografii o ČSR a Maďarsku (1986) vývoj meziválečných obchodních vztahů obou států: „Spočítat ztráty na obou stranách a rozhodnout, kdo vlastně vyhrál, by bylo velmi obtížné… Lze konstatovat, že celní válka drasticky redukovala výměnu zboží, krutě postihla četná výrobní odvětví na obou stranách, zbídačila statisíce lidí a zároveň byla doprovázena nacionalistickými útoky z obou stran.“

Krizi dřevozpracující průmysl nakonec přečkal, i když ještě v roce 1937 byla úroveň produkce na dvou třetinách předkrizového stavu. Přesto podnikatelský časopis Český Lloyd koncem července téhož roku nadšeně ohlašoval: „Na trhu dřeva nastává poznenáhlu uklidnění při stabilizaci cen. Spotřeba dřeva v tuzemsku udržuje se stále na zvýšené úrovni a také vývoz dřeva i řeziva je uspokojivý.

A takto se dříví zpracovávalo. Parní pila Pražan těžila v Poličce z výstavby železnice, pro niž dodávala i pražce (na pohlednici z roku 1903).

Veduta z hlavičkového papíru První české parostrojní bednárny založené 1891 v Kněžských Dvorech u Českých Budějovic.

Průmysl dřevozpracující je dobře zaměstnán ve všech oborech."

Dřevaři však nečelili jen mezinárodní obchodní konkurenci, byť je sovětské dřevo vytlačilo z evropských trhů na sklonku dvacátých let. Svou daň si vybírala i závislost na proměnlivých přírodních faktorech. Hned po vzniku republiky devastovala lesní porosty bekyně mniška (motýl, jehož přemnožené housenky způsobovaly kalamity) a klimatické výkyvy výrazně ovlivňovaly cenu zejména palivového dřeva i nadále. Když se letní vichřice a zimní přívaly sněhu v letech 1929/1930 spojily s dopady hospodářské krize, tržní ceny produkce pil a lesních podniků klesly hluboko pod náklady. Jestliže v tehdejších cenách palivové dřevo na trhu stálo nejvýše 70 korun za kubík, výrobní cenu se nedařilo stlačit pod 110 korun. A v důsledku přírodních pohrom značná část produkce představovala právě tuto ztrátovou komoditu.

Hvězdy ohýbaného dřeva

I dřevařství ovšem přineslo příběhy byznysových úspěchů. Jeden z nich zapsal do dějin nábytkářství zlatým písmem Michael Thonet, podnikatel z německé Boppardy na Rýně. Od roku 1830 experimentoval s ohýbáním dřeva, a to velmi úspěšně. Židle Thonet z ohýbaného dřeva jsou dodnes srozumitelným pojmem i mimo odborné kruhy nábytkářů. Přitom tento syn koželuha začínal s nevelkou truhlářskou dílnou. Svými experimenty však objevil nové, efektivnější způsoby ohýbání dřeva, a tím získal i osudovou výhodu nad ostatními konkurenty. Přestože mu patentová ochrana vypršela již v roce 1869 (!), dokázal mezitím úspěšně expandovat a vydobýt si významné postavení na evropském nábytkářském trhu.

Již v roce 1849 založil ve Vídni dceřinou firmu a záhy expandoval rovněž do českých zemí. V Koryčanech otevřel svoji továrnu už v roce 1857 a o čtyři roky později další v Bystřici pod Hostýnem. České země byly lákavější než rakouské díky dostupnému dřevu za dobré ceny. Firma Bratři Thonetové (Gebrüder Thonet), již vytvořil se svými pěti syny na počátku padesátých let 19. století, se rychle stávala respektovanou značkou v globálním měřítku.

Kniha *Velkoprůmysl Československé republiky* uváděla k roku 1923 vedle výše uvedených nejstarších destinací dalších osm thonetovských továren na území nového státu, které zaměstnávaly na čtyři tisíce dělníků. V citované publikaci zároveň najdeme údaj, že od konce padesátých let 19. století do roku 1923 firma vyexpedovala na padesát milionů židlí.

Po Michaelově smrti v roce 1871 firmu převzali a rozvíjeli jeho synové, kteří již v minulosti participovali na provozu.

Legendární thonetka: židle číslo 18 z tvrdého ohýbaného dřeva s kruhovým sedákem z překližky (kolem roku 1920).

FOTO: archiv, Wikimedia, Národní muzeum

Československá republika zavedla hned ve svých raných letech tradici vztyčování veřejných stromů, s nimiž se pojily dobročinné sbírky. „Z vašich darů vykvete radost dětem," stojí na transparentu pod vánočním stromem na Staroměstském náměstí v Praze. Nacisté tuto tradici brzy zatrhli.

Charakteristickým pro Thonetovy byl nejen zájem o experimenty s novými technologiemi při zpracování dřeva, nýbrž i spolupráce se špičkovými umělci a architekty své doby, jako byli kupříkladu Otto Wagner, Adolf Loos či Le Corbusier.

Pokles poptávky za první světové války otřásl thonetovským podnikáním. Z otřesu se firma jen těžko vzpamatovávala. Navíc v meziválečném Československu existovala nepříjemná konkurence. Vzájemný boj nakonec vyřešila v roce 1924 fúze velkých hráčů do akciové společnosti Thonet-Mundus. Její ohýbaný nábytek díky skvělému designu a funkčnosti dodnes zůstává ceněným (nejen sběratelským) artiklem. V té době však již sami potomci Thonetových v řízení firmy nepůsobili. Vliv zakladatelského rodu tak již v jejích dalších osudech nebyl žádný, jak konstatuje znalec v oboru Petr Zázvorka. V éře komunistické diktatury byl posléze podnik přejmenován na Továrnu na ohýbaný nábytek – TON. V Bystřici pod Hostýnem, která byla s bratry Thonetovými spojena již v 19. století, pokračuje pak dodnes.

Vánoční stromy republiky

Dřeviny nesloužily jen k topení či výrobě. V polovině dvacátých let se rychle v mnoha místech ČSR rozšířila tradice „stromů republiky", jež byly vztyčovány během adventu. Díky historikovi Petru Kourovi víme, jaký příběh stál u jejího zrodu. Psal se rok 1919 a spisovatel Rudolf Těsnohlídek, autor *Lišky Bystroušky*, si se dvěma svými přáteli vyrazil do lichtenštejnských lesů u Bílovic – ukrást vánoční stromek. Namísto toho nalezli skoro zmrzlého, odloženého kojence. Vzali tělíčko promodralé zimou na nejbližší četnickou stanici: „Starý rozložitý smrk nad Bílovicemi je jistě letos největším vánočním stromem v našich zemích a betlém bez jeslí na tvrdé, zmrzlé půdě bez pastoušků, bez živé duše kolem je pravým Betlémem necitelné poválečné doby," uváděla dojemně zpráva v Lidových novinách. Nález dítěte pod stromem v Těsnohlídkovi vyvolal vzpomínku na rok 1914, kdy se v Kodani setkal se vztyčováním vánočních stromů na náměstí. Trvalo to sice ještě pár let, ale nakonec se podařilo spisovateli zmobilizovat filantropické organizace, aby se „stromy dobré vůle" zavedly také v ČSR.

První z nich se objevil před vánočními svátky roku 1924 v Brně. A zachráněná holčička, nyní již šestiletá, se slavnostního vztyčení zúčastnila se svými adoptivními rodiči. K popularizaci „vánočních stromů republiky" notně přispěl i Čs. rozhlas, který vysílal reportáže o rozsvěcení stromů z různých koutů země, své přidal i denní tisk. Premiérový strom pocházel symbolicky právě z lichtenštejnských lesů od Bílovic. Původ dalších stromů – na rozdíl ode dneška – býval veřejně zmiňován jen zřídka, zato firmy podílející se na závozu a případném rozsvícení stromů si nenechaly ujít příležitost, aby byla jejich práce náležitě zpropagována.

Pěkná tradice se záhy rozšířila na Slovensko i Podkarpatskou Rus. A rovněž v německých oblastech českých zemí se vžila; jen vedle sbírkových pokladniček české Péče o mládež, pokud byla obec etnicky smíšená, stála i pokladnička jejího německého protějšku. Děti byly totiž chápány jako budoucnost národa a Češi ani Němci se nechtěli nechat připravit o jedinou dušičku hrozbou „odnárodnění". Vánoční stromy republiky se staly patrně vůbec nejvýznamnější a nejmasovější sbírkovou akcí meziválečného Československa, ovšem tato nedlouhá tradice vyhasla s koncem existence samostatné republiky – nacističtí okupanti v protektorátu ji po roce 1939 považovali za nežádoucí, ba dokonce říši nebezpečnou.

Z hlediska lesního podnikání vánoční stromky představovaly přirozeně příležitost k vysokému a rychlému zisku. Alois Nechleba, český lesník a profesor na Vysoké škole zemědělského a lesního inženýrství v Praze, odhadoval roku 1926 celkovou produkci stromků ve státě na 300 tisíc kusů ročně, přičemž asi třetinu, zejména v okolí velkých měst, lidé z lesů odcizili. Právě takovou neřízenou probírku považoval tento lesník za hrozbu pro les a jeho vývoj a stavěl se k vánočnímu obyčeji zdrženlivě. Plantážní pěstování tehdy ještě neexistovalo a hledání nejhezčích kusů vedlo často k ničení

Druhdy dominantní dopravu dříví splavováním po řekách střídala železniční i těžká automobilová doprava, jak dokazuje tento speciální tahač Walter československé provenience (snímek z roku 1931).

FOTO: Wikimedia, Národní muzeum

porostu: „Luxusní předměty“ by v jeho očích neměly mít přednost před těžbou vyzrálých stromů jako „základu národního dřevního hospodářství“.

Regionální byznys: od pily k židli

Výroba a zpracování dřeva sice z národního hlediska nepatřily k nejdůležitějším sektorům, ale v chudších horských krajích náležely mezi klíčové zaměstnavatele. Pokud bychom doplnili dřevozpracující průmysl o přidružené činnosti – tedy lesní výrobu dřeva, pilařství a obchod se dřevem –, dosahovala by celková zaměstnanost sezonně až půl milionu obyvatel, tedy devět procent pracovní síly, z níž se většina soustředila do hospodářských periferií republiky.

Ostatně valašská filiálka Thonet, jejíž příběh jsme vyprávěli, může být příkladem. Celý region se výrazně orientoval na zpracování svého přírodního bohatství – lesního dřeva. Vedle Bystřice Thonetové postavili továrnu i ve Vsetíně a ještě před první válkou koupili i místní panství. A jejich úspěch povzbudil další podnikatele. Ve městě vznikaly strojní pily, z nichž největšího věhlasu dosáhla ve druhé polovině třicátých let parní pila Ladislava Laži a Jana Hlubíka, jimž se podařilo konsolidovat krizí rozvrácené dřevařské podnikání.

Nakonec i níže po proudu řeky Moravy vzniklo nové centrum nábytkářství. Gustav Beer, syn židovského obchodníka, rozvíjel s řezníkem Františkem Ždánikem nápad na společný podnik už za války v ruském zajetí. Po návratu do rodného Veselí na Moravě zakoupili tamní pilu s patnácti dělníky a postavili zbrusu novou strojní stolárnu. Pila zpracovávala tvrdé nábytkové dřevo a ve stolárně vznikaly nejprve dveře či okna, později i stolky, křesla a židle.

Podnik exportoval do Belgie či Holandska a roku 1938 zaměstnával již 98 dělníků a úředníků. Tehdy začal profitovat také na obranném průmyslu, když získal státní zakázku na dřevěné bedny a skříně od ministerstva obrany. Nástup nacismu ovšem znamenal nucenou správu podniku, internaci a později rovněž smrt (židovské) rodiny Beerových.

Lesní dělník odnáší v okolí Holubova na Českokrumlovsku další těžkou kládu.

Nábytková konjunktura vynesla v počátku 20. století na vrchol i dalšího regionálního podnikatele, tentokrát uherskohradišťského Vítězslava Morgensterna. Klempířskou živnost svého otce převzal roku 1908 a rozšířil o výrobu valch a později jednoduchých židlí. K tomu účelu vystavěl ve dvacátých letech pilu a továrnu, kterou ještě na konci třicátých let rozšířil. Specialitou firmy HAMO se staly skládací židle, stolky a lehátka; prosadila se s nimi i mimo Evropu, vyvážela například i do Argentiny.

Podobně jako Beerovi, ani Morgensternovi druhou světovou válku nepřežili, jejich továrna byla po znárodnění začleněna pod značku Thonet. A v devadesátých letech nakonec zbourána a nahrazena supermarketem.

Dřevo na tisícero způsobů

Podobných příběhů lokálních pil a nábytkářů by bylo možné v podhorských oblastech popsat více, byť propojení s věhlasnou značkou Thonet mimo Valašsko už nenajdeme. Ne všichni zpracovatelé dřeva se však odhodlali vykročit na nábytkářskou dráhu. Mnozí, jako již zmiňovaní Laža a Hlubík, zůstali věrni pilařství.

Dřevo nadále představovalo klíčovou komoditu pro hospodářský chod státu a lesů na vrchovinách i horách neubývalo. Jak upozorňuje česko-kanadský myslitel Václav Smil, nové technologie, uhlí a beton, nenahrazují starší zcela, spíše je doplňují. Spotřeba dřeva rozvojem nových stavebních hmot či paliv neklesala. Pro primární zpracovatele tak byl k dispozici široký trh, jenž se spíše rozšiřoval.

Při budování železniční tratě ze Skutče přes Poličku do Svitav se poličský obchodník s dobytkem František Pražan chopil právě takové příležitosti. Prostřednictvím stávajících pil v okolí se stal hlavním dodavatelem pražců pro stavbu dráhy. Ještě před koncem 19. století postavil na příhodném místě u nádraží pilu vlastní a následně i filiálku v nedaleké Borové. Za války mu odbyt – zajišťující alespoň přežití – zajišťoval erár v podobě vojenských dodávek.

A za první republiky se opět objevil nový odběratel: obalový průmysl. Do čela firmy se tehdy postavil syn zakladatele Ladislav a získal nejprve zakázky pro nedalekou muničku, krabice na munici,

Těžbě i zpracování dřeva se dařilo na východě ČSR, takto pracovala pila v Turčianském Svatém Martině (1919).

a brzy sortiment rozšířil i na sudy a nádoby pro potravináře. Krize kombinovaná s již zmiňovanými polomy v okolních lesích si sice roku 1935 vynutila uzavření pily v Borové, ale intenzivní přípravy na válku a válka samotná znamenaly opět konjunkturu zbrojních obalů.

Tak jako mnoho jiných v našem seriálu se též Ladislav Pražan musel po válce hájit proti obviněním z kolaborace s nacisty. Ač uspěl, o firmu během znárodnění přišel. Její výrobní program však nadále zůstal zaměřen na „muniční truhlíky“. Podnik běžel až do devadesátých let, kdy se v restituci vrátil rodině původních majitelů v čele s pravnukem zakladatele Petrem Pražanem. Pod jeho vedením se dnes, vlastně stylově, zaměřuje na konstrukci dřevostaveb. ●

Autoři jsou hospodářští historikové, působí na Filozofické fakultě UK

Parní pila Pražan

Pilu rodu Pražanových v Poličce založil v roce 1898 prapůvodce rodového podnikání: František Pražan. Podnik s tímto logem se záhy stal významným dřevozpracujícím hráčem v prostoru východních Čech. V restitucích po roce 1989 potomci dostali pilu zpět a na rodovou tradici navázali pod firemní značkou Dřevozávod Pražan s.r.o.

Karlovarský klenot

Chcete zažít, jak se cítí celebrity během filmového festivalu? Zavítejte do Grandhotelu Pupp, který je trvale synonymem pětihvězdičkového servisu se vším, co k němu patří

Ivana Borovková
Amazing Places

Architektonický skvost, který se nachází v lázeňském městě Karlovy Vary, přitahuje tuzemské i zahraniční návštěvníky svou historií, luxusem a nezapomenutelnou atmosférou. Jeho kořeny sahají až do roku 1701 a postupem času se ze skromného podniku rozrostl v grandiózní hotel, který je dnes symbolem elegance a špičkových služeb. Během staletí si vybudoval pověst nejen jednoho z nejvýznamnějších hotelů v Evropě, ale i místa, kde se psala historie. Hostil slavné osobnosti jako Ludwiga van Beethovena, Napoleona Bonaparteho, Franze Kafku nebo Václava Havla.

Grandhotel Pupp dnes nabízí více než 220 pokojů a apartmánů, z nichž každý má svůj osobitý design. Můžete vybírat z několika typů – od útulných dvoulůžkových až po luxusní prezidentské apartmány. V hotelu nenajdete dva zcela totožné pokoje, jejich interiéry kombinují historické prvky, jako jsou zdobené stropy či elegantní nábytek, s moderním komfortem včetně prostorných koupelen a pohodlných postelí. Z oken se otevírá výhled na lázeňskou čtvrť, což pobytu dodává další rozměr.

„Grandhotel Pupp není jen místem pro přespání. Je to prostor, kde se prolíná historie s moderním luxusem, kde hosté nacházejí klid, inspiraci a nezapomenutelné zážitky. Naší prioritou je, aby se zde každý host cítil výjimečně," přibližuje ředitel hotelu Jindřich Krausz.

FOTO: Jan Malý

Grandhotel Pupp
Mírové náměstí 2,
Karlovy Vary

Pokoje jsou navrženy tak, aby poskytovaly maximální pohodlí a soukromí. Každý detail – od vysoce kvalitního ložního prádla až po ručně vyráběné dekorace – přispívá k pocitu luxusu. Všechny pokoje jsou pochopitelně vybaveny klimatizací, minibarem, vysokorychlostním internetem a satelitní televizí.

Zážitky nejen gastronomické

Velkou roli kromě kvality služeb hraje dlouhý příběh samotného hotelu. „Navázali jsme s pokorou na tři sta dvacet let historie. Snažíme se genius loci uchovat a udržet to, že jsme český hotel. Spolupracujeme s českými značkami, máme zde českou gastronomii, českou cukrařinu, protože příběh zakladatele je vlastně příběhem cukráře. Všechno musí být opravdu prémiové, vždyť naši hosté očekávají jen to nejlepší," vysvětluje Krausz.

Gastronomická nabídka hotelu je kapitola sama o sobě. V elegantním Grandrestaurantu si můžete dle libovůle vychutnat nejen sezonní jídla připravená z lokálních surovin, ale také tradiční české recepty ve špičkové kvalitě; vaše srdce si jistě získá degustační menu. Budete se cítit jako celebrity i mimo trvání filmového festivalu! V Café Pupp si pak na své přijdou milovníci sladkého, doporučujeme ochutnat originální Pupp dort podle původního receptu Johanna Georga Puppa. A Becher's Bar se svými koktejly a příjemnou atmosférou je ideální volbou pro zakončení dne.

Letos byla otevřena nová restaurace v rámci Pupp Quisisana Depandance, která má historické konotace s Grandhotelem Pupp a před dvěma lety se stala dokonce jeho součástí. Tato hotelová budova se nachází nedaleko přes řeku Teplou a nechal ji v roce 1888 postavit pro svoji manželku Marii Mattoni jeden z bratří Puppových Anton.

„V Puppu máme tradiční české značky, produkty i českou gastronomii, a abychom svým hostům mohli nabídnout i něco jiného, tak jsme v Quisisana naopak udělali koncept grilu. Steaková restaurace se jmenuje Meat & Bone Steakhouse, je založená na kvalitních steakových masech ze světa, od plemena Angus až po Wagyu a zároveň maso dozrává přímo u nás. Podáváme vína z Itálie, Francie, Chile či z Argentiny. Koncept je ještě doplněn o seafood, takže máme v nabídce i čerstvé ústřice a ryby," upřesňuje ředitel hotelu.

Když jde o odpočinek a regeneraci, wellness centrum Pupp je pravým rájem. Wellness je navrženo tak, aby nabízelo kombinaci tradičních lázeňských procedur s moderními terapeutickými technikami. Jakmile vstoupíte do hotelového spa, váš pohled upoutá dominantní vyhřívaný bazén s protiproudem obklopený vířivkami. Až se ho nabažíte, sejděte o patro níž, kde voní bylinková pára a čeká rozpálená sauna.

Vyzkoušejte i novou část wellness centra s názvem Harfa, kde si můžete dopřát ájurvédskou masáž, kterou provádějí zkušení terapeuti.

Lázeňská jedinečnost

Portál Amazing Places každoročně vyhlašuje nejkouzelnější místa pro daný rok, oceňuje celoroční přístup provozovatelů a rozvoj daného místa. Letos se absolutním vítězem stal právě Grandhotel Pupp. Ředitel Jindřich Krausz k ocenění uvedl: „Je pro nás obrovskou poctou. Za tu dobu, co hotel provozujeme pod skupinou Creditas, proběhlo mnoho koncepčních změn, které jsme realizovali postupně, s ohledem na charakter tohoto místa. Návštěvnost hotelu se zvýšila o sto procent, což je jasným důkazem, že naše strategie přináší výsledky. Tento úspěch je společným dílem nás všech v hotelu a jsem hrdý na to, že mohu být součástí takového týmu." Pro Krausze „Pupp není jen hotel, je to pro mě symbol hotelnictví v naší zemi, který je třeba udržovat a rozvíjet s úctou k jeho výjimečnosti".

Kromě luxusního ubytování a gastronomických zážitků nabízí Grandhotel Pupp řadu dalších služeb. Hosté mohou využít hotelové kasino, užít si kulturní akce pořádané v prostorách hotelu, například v rámci Pupp Kabaretu si vychutnáte divadlo, burlesku či vaudeville. Hotel je už tradičně pravidelným dějištěm Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary, což podtrhuje jeho význam jako centra kultury a společenského života. ●

INZERCE v

ČEZ odhalil e-mobilní plány na rok 2025

Firma chce napřesrok přidat 180 nových dobíječek

Erich Handl
handl@tydenikeuro.cz

Každý pátý stojan ultrarychlý, udržení pozice provozovatele nejvýkonnější české veřejné dobíjecí sítě a nejméně 180 nových stanic s převahou těch rychlých o výkonu 150+ kW. To jsou hlavní plány ČEZ v elektromobilitě na rok 2025.

Díky akcelerované výstavbě ultrarychlých stanic stoupne meziročně výkon sítě ze 70 MW na 100 MW, což je srovnatelné s elektrárenským blokem. Řidiči tak u ČEZ i nadále doplní energii v průměru nejrychleji v Česku. I proto využívání sítě prudce roste. Zatímco loni lidé u stojanů ČEZ odebrali 5,5 milionu kWh certifikované bezemisní energie, letos už to bude výrazně přes osm milionů. Síť vzniká díky grantovým programům CEF, Operačnímu programu Doprava i z vlastních prostředků ČEZ.

ČEZ v oblasti elektromobility už letos v předstihu splnil slib provozovat 800 stojanů pro dobíjení elektroaut. Výkon celé sítě postupně vyšplhal z 18 MW v době vyhlášení vize v květnu 2021 až na čtyřnásobek a koncem listopadu překročil hranici 70 MW.

Nové elektromobily se stále větší kapacitou baterií si žádají výkonnější stanice umožňující krátké časy dobíjení. ČEZ bude tuto poptávku i v příštím roce uspokojovat nejen výstavbou stanic pro ultrarychlé dobíjení, ale i rozšiřováním počtu těchto stojanů v takzvaných hubech. Ty staví v nejvytíženějších lokalitách u hlavních tahů a ve městech.

Firma zatím v roce 2024 zprovoznila okolo 60 ultrarychlých stojanů o výkonech od 150 do 360 kW. Další desítky tisíc dobíjecích bodů nabízí prostřednictvím roamingových partnerů v Německu, Rakousku, Slovensku, Polsku, Slovinsku a Chorvatsku. ●

Autor je šéfredaktorem časopisu Automakers

Aston Martin má showroom v Praze

Britská značka Aston Martin otevřela nový showroom a autorizovaný servis v Praze-Strašnicích. Zázemí luxusní značky Aston Martin se nachází v ulici Průběžná a je součástí komplexu mateřské společnosti CarTec Group. Ta získala výhradní zastoupení pro Česko a Slovensko letos v září díky svým zkušenostem v oblasti luxusních vozů.

Elektrická flotila pro Allianz

Pojišťovna Allianz převzala v Autocentru Šmucler v Plzni novou bezemisní flotilu 48 elektromobilů, jejichž financování zajišťuje Volkswagen FS. Největší zastoupení v novém elektrickém vozovém parku Allianz mají modely Škoda Enyaq, Volkswagen ID.7 a Volkswagen ID.3, které se nejlépe osvědčily ve zkušebním provozu. Jako financování si Allianz zvolila operativní leasing.

Škodovka vyrobila milion baterií

Škoda Auto ve svém hlavním závodě v Mladé Boleslavi vyrobila jubilejní miliontý bateriový systém. Automobilka vyrábí vysokonapěťové trakční akumulátory od roku 2019, kdy byla zahájena montáž baterií pro plug-in hybridní model Superb iV. V současnosti se firma soustředí výhradně na větší baterie pro plně elektrické vozy na platformě MEB s celkovou kapacitou 1 500 kusů denně. ●

RUBRIKU PŘIPRAVIL: Erich Handl (handl@tydenikeuro.cz) / FOTO: archiv

euro

Ve spolupráci s FINANCIAL TIMES

K ročnímu předplatnému
dva celodenní skipasy

DÁREK

- **Roční předplatné za 2 190 Kč**

JEŠTĚD HORY ZA ROHEM

skiareál špindlerův mlýn

ŠPIČÁK SKI & BIKE

V rámci předplatného také získáte přístup k premium článkům na **www.tydenikeuro.cz**

Vybírejte na **www.send.cz/euro**

J&T Banka předává svou sbírku Národní galerii

Jako první soukromá firma v Česku J&T Banka předává svoji uměleckou sbírku veřejné instituci, v tomto případě Národní galerii v Praze. Sbírka Magnus Art zahrnuje soubor děl 28 laureátů Ceny Jindřicha Chalupeckého. Kolekce bude od příštího roku představována veřejnosti v prostorách Veletržního paláce. Magnus Art vznikala postupně od roku 2014 a najdeme v ní umělecká díla od autorů a autorek jako Jiří Černický, Lukáš Rittstein, Eva Koťátková, Martin Kohout či Kateřina Šedá. „ Už od počátku se s námi pojí jakési pionýrství, a tak věříme, že i tentokrát inspirujeme další soukromé společnosti, aby nás následovaly," říká šéf J&T Banky Štěpán Ašer.

Neobyčejný příběh Lionella Stocka

Peníze od otce a přítel se společnou vizí. Zní to jako příběh moderního startupu? Možná, ale tento příběh firmy započal už v roce 1884 v Terstu. A do konce dvacátých let 20. století se proměnila v jednu z největších společností svého druhu v Evropě. Přežila i dvě světové války, hospodářské krize a geopolitické turbulence. Takový je 140 let starý příběh firmy Stock Spirits, jejíchž osm desítek značek se dnes prodává ve více než padesáti zemích světa. Roku 2012 se výroba přesunula z Terstu do Česka a v roce 2013 byla společnost uvedena na londýnskou burzu. Od listopadu 2021 je Stock Spirits Group součástí portfolia firem, jež vlastní private equity společnost CVC Capital Partners.

Women in Tech 2024 míří za úspěchem

Třetí ročník výběrového vzdělávacího programu Women in Tech má za sebou finále. Jeho letošními absolventkami jsou čtyři talentované podnikatelky, jejichž společná cesta byla od jara nabitá odbornými workshopy, interaktivními přednáškami a osobním mentoringem. Jedinečná iniciativa vznikla ve spolupráci Hospodářské komory ČR prostřednictvím Výzkumného ústavu pro podnikání a inovace a společnosti Huawei. Podnikatelky Andrea Bohačíková, Klára Hrdá, Sandra Lacinová a Julie Šislerová se stávají členkami alumni komunity Women in Tech, jež čítá přes dvě desítky žen a nabízí absolventkám užitečný networking i možnosti dalšího růstu.

Společensky odpovědné aktivity Bosche v Česku

Bosch je aktivní především tam, kde v Česku podniká. V Jihlavě a Českých Budějovicích se zaměřuje na podporu technického vzdělávání, kultury a zdravotnictví. Jmenujme například dary různým oddělením v nemocnicích, uspořádání novoročních koncertů, plesů a podporu hudebním festivalům. Podílí se na provozu mateřských škol, základním školám daruje stavebnice Merkur, Roto a Lego, organizuje Boys Day, Girls Day v závodech, středním technickým školám poskytuje školicí středisko, praktika učňům, posílá experty do škol. Pro vysokoškoláky pořádá každoroční High-Tech Day. V jihlavském závodě se letos v říjnu konal již 15. ročník za účasti 70 studentů.

Škoda vyvíjí a vyrábí vlastní motory 125 let

Motory se v Mladé Boleslavi vyvíjejí a vyrábějí již 125 let a Škodovka tak patří ke světovým producentům pohonných jednotek s největší tradicí. Škoda Auto si tento významný milník připomíná výrobou pětimiliontého motoru řady EA 211. Celkový počet vyrobených motorů od roku 1899 přesáhl 15 milionů kusů a zahrnuje i technicky výjimečné agregáty jako první řadový osmiválec ve střední Evropě (1907), motory s tlakově litým hliníkovým blokem v litrové třídě (1964) i moderní pohonné jednotky MPI a TSI. Vysokou kompetenci výroby motorů v Boleslavi dokazuje i pověření značky Škoda vývojem zážehových motorů do objemu 1,6 litru pro celý koncern Volkswagen.

Vánoční koncert Jaroslava Svěceného

Druhý ze série benefičních koncertů houslového virtuosa Jaroslava Svěceného s hosty proběhne ve vánoční atmosféře Paláce Žofín v Praze 18. prosince. Srdce volí empatii, zní jeho podtext a zajišťuje podporu nadaci Fuck Cancer, která pomáhá pacientům s onkologickým onemocněním. Zazní skladby Antonia Vivaldiho, Johanna Sebastiana Bacha i vášnivé tango nuevo. Stejně jako na prvním koncertu vystoupí se Svěceným několik významných hostů. „Je mi velkou ctí, že mohu už podruhé spolu se svými kolegyněmi a kolegy podpořit smysluplný projekt, který pořádá Nadační fond VIZE 2050+," říká hlavní dramaturg i vystupující koncertu.

Zdrojem informací pro tuto rubriku jsou tisková sdělení firem, institucí a spolků. / E-MAIL: spolecnost@tydenikeuro.cz / FOTO: archiv

Uživatelé aplikace Orlen darovali milion na dobročinnost

Síť čerpacích stanic Orlen umožňuje uživatelům své věrnostní aplikace přispívat na dobročinné účely darováním nasbíraných věrnostních bodů. Ve spolupráci s Nadací Orlen Unipetrol se tak letos podařilo věnovat jeden milion korun na podporu dětí samoživitelů, zajištění stravy a předškolního vzdělávání pro děti ze znevýhodněného prostředí a na přímou pomoc domácnostem zasaženým letošními povodněmi. „Vnímáme rostoucí zájem lidí o pomoc těm, kteří to potřebují," říká Lucie Pražáková, ředitelka Nadace Orlen Unipetrol, a dodává: „S pomocí aplikace je to snadný a efektivní způsob, jak pomoct."

Tatra opět bodovala mezi studenty

Kopřivnická Tatra Trucks je mezi studenty v Moravskoslezském kraji vyhledávaným potenciálním zaměstnavatelem. Automobilka obhájila prvenství v anketě Nejžádanější zaměstnavatel regionu. Personální ředitelka firmy Denisa Sedláčková ocenění převzala na akci pro střední školy Student a Job konané v Ostravě. Tatra Trucks, tradiční výrobce těžkých nákladních automobilů, roste, jeho produkce se má v příštích letech navýšit až na 2 500 kusů a díky svým inovativním řešením je automobilka jako potenciální zaměstnavatel lákavá pro studenty řady oborů. „Ocenění si velmi vážíme právě proto, že o umístění rozhodují sami studenti," uvedla Sedláčková.

Velkolepý start zimní sezony ve Špindlu

Letošní zimní sezonu Skiareál Špindlerův Mlýn oficiálně zahájil 7. prosince. Nabitý Horalky Špindl SkiOpening večer překonal hranici dvou tisíců návštěvníků, kteří si mohli užít energetické vystoupení Kapitána Dema, Horkýže Slíže a Mig 21. Od 6. prosince pak na připravené sjezdovky vyrazilo přes pět a půl tisíce lyžařů. „Na sjezdovkách, které máme nyní v provozu, leží až půl metru sněhu. Připravili jsme pro lyžaře prozatím patnáct kilometrů tratí. Pokud se předpověď počasí naplní, začneme naplno zasněžovat, abychom na vánoční týden měli v provozu celé středisko," řekl ředitel skiareálu René Hroneš.

INZERCE

DRONECON

www.dronecon.cz

2. ročník unikátního odborného fóra

3. 4. 2025, ČVUT CIIRC, Praha

Martin Kupka
ministr dopravy ČR

Julie Garland
prezidentka Evropské asociace dronového průmyslu (JEDA)

Philip Butterworth-Hayes
editor hlavního UAV serveru Unmanned Airspace

Generální partner: Řízení letového provozu České republiky

powered by euro

TÜV SÜD

Michal Svrček • regionální manažer

Regionálním manažerem v oblasti CEE pro inspekční a certifikační služby v německé společnosti TÜV SÜD je od září Michal Svrček. Přináší s sebou patnáct let zkušeností z oblasti TIC byznysu na globální i lokální úrovni. V předchozích letech se věnoval mimo jiné rozvoji globálních služeb TÜV SÜD v oblasti obnovitelných zdrojů energie nebo komplexních průmyslových projektů v Česku. „Jadernou energetiku vnímáme jako obrovskou příležitost nejenom pro firmy v Česku. Proto chceme využít naše více než šedesátileté zkušenosti v této oblasti a podpořit klienty v celém regionu střední a východní Evropy," říká Svrček, který zároveň zůstává na své pozici ředitele divize Industry Service pro Českou republiku.

Komerční banka

Jan Juchelka • člen představenstva

Dozorčí rada Komerční banky 4. prosince zvolila na další období Jana Juchelku členem představenstva KB. Současný šéf banky do KB nastoupil v roce 2006 jako ředitel pražské Obchodní divize korporátního bankovnictví. Od roku 2012 pracoval v centrále Société Générale v oblasti korporátního a investičního bankovnictví. Představenstvo KB jej s účinností od 3. srpna 2017 zvolilo předsedou představenstva a generálním ředitelem Komerční banky. Juchelka je mimo jiné rovněž prezidentem České bankovní asociace.

Tatra Trucks

Kristijan Fiket • generální ředitel

Od 1. ledna 2025 se top management Tatra Trucks rozšíří o Kristijana Fiketa, který se stane jejím generálním ředitelem. Fiket není v Tatře nováčkem. Automobilku vedl už v letech 2010 až 2012, kdy se v rekordně krátké době pod jeho vedením podařilo vyvinout typovou řadu Tatra Phoenix. Staronový šéf se narodil v Chorvatsku, působil ve speciální policejní jednotce a v ochranné službě chorvatského prezidenta. Poté se vydal do zahraničí, kde pracoval v manažerských pozicích v průmyslových firmách v Česku, Německu, Číně či Polsku. Do Tatry přichází z polské firmy Aures. Fiket má titul MBA z Thunderbird School of Global Management, vystudoval také aplikovanou psychologii na University of Derby.

Asociace golfových hřišť

Tomáš Raška • prezident

Valná hromada Asociace golfových hřišť zvolila do čela organizace s podporou 89 procent přítomných členů Tomáše Rašku, většinového vlastníka investiční skupiny Natland a jednatele společnosti Prague City Golf s golfovými areály Zbraslav, Vinoř a Rohan. K Raškovým základním vizím pro další a smysluplné fungování asociace patří například posílení regionálních vazeb i zohledňování podnětů z regionů, smysl zároveň vidí v rozšiřování členské základny o další golfová zařízení, jako jsou menší golfové areály a driving range.

NN Životní pojišťovna

Martin Žabka • ředitel komunikace

Novým ředitelem komunikace NN Životní pojišťovny a NN Penzijní společnosti se od prosince stal Martin Žabka, který bude zodpovídat za interní a externí komunikaci, ale i za rozvoj aktivit v oblasti sociální odpovědnosti NN a firemní kultury. Žabka se v oboru PR a komunikace pohybuje přes dvacet let. Působil ve společnostech jako Heureka Group (group communications director), Novartis, AMI Communications nebo O2 Czech Republic.

16. PROSINCE

Hermann Dietrich (53)
generální ředitel: CEMEX Czech Republic

17. PROSINCE

Tomáš Kadeřábek (62)
jednatel a společník: Tress Real Estate

18. PROSINCE

Marek Antoš (45)
zakladatel a výkonný ředitel: Internet Info

19. PROSINCE

Bořivoj Minář (65)
jednatel a společník: Contechin

Jiří Šimáně (75)
spolumajitel a předseda představenstva: Unimex Group

20. PROSINCE

Petr Dvořák (52)
CEO Partner Markets: Vodafone Group

Jaroslav Hanák (72)
prezident a předseda představenstva: FTL – First Transport Lines

Michal Pobuda (48)
předseda představenstva: Kapitol

22. PROSINCE

Petr Šulc (51)
společník a jednatel: BP Netware 3

23. PROSINCE

Tomáš Klápště (54)
managing partner a člen představenstva: Consillium

24. PROSINCE

Jitka Chizzola
generální ředitelka: D. A. S. právní ochrana, pobočka pro ČR

25. PROSINCE

Petr Dvořák (49)
ředitel: Budějovický Budvar

26. PROSINCE

Zbyněk Frolík (71)
zakladatel a spolumajitel: Linet Holding

Katarína Kohlmayer
group CFO a členka představenstva: KKCG

27. PROSINCE

Milan Kníže (46)
člen správní rady: Vodafone Czech Republic

Zdrojem informací pro tuto rubriku jsou tisková sdělení firem, institucí a spolků. / E-MAIL: spolecnost@tydenikeuro.cz / FOTO: archiv

Vítězslav Paštěka (55)
místopředseda představenstva:
KORZA – Komora realitních zprostředkovatelů

Jan Žůrek (71)
místopředseda správní rady:
Cesta domů

28. PROSINCE

Radek Popovič (53)
generální ředitel
a člen představenstva:
Lázně Teplice v Čechách

29. PROSINCE

Jiří Grund ml. (51)
generální ředitel
a předseda představenstva:
Grund

Petr Pujman (60)
generální ředitel
a předseda představenstva:
KKCG Real Estate Group

30. PROSINCE

Igor Fait (59)
managing partner
a předseda představenstva:
Jet Investment

31. PROSINCE

Martin Základník (46)
CEO a zakladatel: Sinlei

1. LEDNA

Miroslav Chlumský (59)
člen představenstva:
Vitalitas pojišťovna

2. LEDNA

Vladimír Kovář (63)
zakladatel a předseda představenstva: Unicorn

Igor Rattaj (54)
předseda dozorčí rady:
Tatry mountain resorts CR

3. LEDNA

Roland Bourgeois (68)
generální ředitel a jednatel:
Saint-Gobain Pam CZ

4. LEDNA

Petr Pořízek (63)
CFO a člen dozorčí rady:
SPGroup

5. LEDNA

Josef Fiřt (77)
společník: Euroenergy Support

7. LEDNA

Oliver Dlouhý (37)
zakladatel a jednatel:
Kiwi.com

Eva Kratochvílová
jednatelka:
PalletX

Karel Witz (78)
člen správní rady:
Měšťanský pivovar v Poličce

8. LEDNA

Martin Kubánek (63)
jednatel: Schönherr Rechtsanwälte

9. LEDNA

Luboš Nevrkla (52)
vedoucí partner:
Mališ Nevrkla Legal,
advokátní kancelář

Jiří Polman (62)
předseda: Řád templářských rytířů země České

Lukáš Ševčík (59)
managing partner a jednatel:
Kinstellar, advokátní kancelář

10. LEDNA

Michal Klíma (65)
předseda: Media Forum

11. LEDNA

Milan Baran (62)
jednatel a partner:
Officeo

Libuše Šmuclerová
předsedkyně dozorčí rady:
Czech News Center

12. LEDNA

Leo Doseděl (62)
předseda představenstva:
Svaz českých a moravských výrobních družstev

Radim Jančura (53)
ředitel a předseda správní rady:
Student Agency Holding

Constantin Norbert Kinsky (64)
předseda představenstva:
Kinský Žďár

INZERCE

INZERCE v

Éra krachů bank skončila

Renáta Kadlecová
výkonná ředitelka Garančního systému finančního trhu

Bankovní trh v Česku prošel za téměř 35 let zásadní proměnou, která vedla ke konsolidaci a větší stabilitě. Pryč jsou doby, kdy měl každý region místní záložnu. Dnes trh ovládají etablované banky, z nichž většina je dceřinými společnostmi mateřských firem sídlících v členských zemích Evropské unie. Tento vývoj spolu se silným dohledem České národní banky posílil odolnost celého finančního systému.

Díky této zvýšené stabilitě byl mechanismus pojištění vkladů v uplynulých letech aktivován pouze výjimečně. Nejvýznamnější byl pád Sberbank CZ způsobený geopolitickými tlaky a následným runem na banku. Ani v tomto případě však klienti nepřišli o své finanční prostředky, protože výplaty náhrad proběhly efektivně prostřednictvím Garančního systému finančního trhu (GSFT).

Jaká bude role garančního systému a mechanismů pojištění vkladů v době, kdy se většina bankovních institucí stává „too big to fail“?

S konsolidací trhu a růstem velkých bank ochrana vkladatelů stále více závisí na nových přístupech. Evropská legislativa z roku 2014 zavedla rámec pro řešení krizí systémově významných bank, který poskytuje příslušným orgánům (v Česku ČNB) účinné nástroje pro včasný zásah do problémových institucí. Tento přístup zajišťuje pokračování zásadních finančních a ekonomických

funkcí a minimalizuje dopady případných bankrotů na ekonomiku a finanční systém.

Rámec, inspirovaný praxí v USA, se zaměřuje na restrukturalizaci, rekapitalizaci z vlastních zdrojů a ozdravení problémových institucí nebo prodej jejich zdravých částí. Primární náklady nesou akcionáři a věřitelé, zatímco pojištěné vklady zůstávají chráněny. Veřejné finanční prostředky se využívají pouze v krajních případech. Tento model zajišťuje kontinuitu služeb, například vedení účtů a platebního styku, pro klienty a zároveň chrání finanční stabilitu celého systému. Evropská komise v rámci návrhu Crisis Management and Deposit Insurance (CMDI) plánuje tento rámec rozšířit i na menší a středně velké banky, což odráží potřebu systémových řešení v celém bankovním odvětví.

Příkladem tohoto přístupu je nedávný případ v Polsku, kde Polský systém pojištění vkladů (Bankowy Fundusz Gwarancyjny) zasáhl při krizi Getin Noble Bank. Banka byla rozdělena na dvě části: jedna obsahující pojištěné vklady a zdravé úvěry byla restrukturalizována na Velo Bank, stabilizována a následně prodána. Problémové úvěry a závazky zůstaly v oddělené části určené k likvidaci. Polský systém pojištění vkladů poskytl finanční prostředky na překlenutí kritického období, což umožnilo nové bance upevnit svou pozici na trhu před jejím prodejem.

Podobné přístupy lze očekávat i na českém trhu. S růstem větších a odolnějších finančních institucí se pozornost přesouvá od klasických výplat náhrad vkladů k systémovým řešením, jako je restrukturalizace nebo prodej částí problémových institucí. Tyto metody minimalizují dopady především na drobné klienty, kteří tak neztrácejí přístup ke svým finančním prostředkům a využívaným produktům.

Důvěra ve stabilitu bankovního systému je klíčovým prvkem tohoto přístupu. Moderní mechanismy ochrany vkladů nejen posilují tuto důvěru, ale také zvyšují odolnost finančního trhu vůči případným otřesům. ●

euro

www.instagram.com/tydenikeuro
www.twitter.com/tydenikeuro
www.facebook.com/tydenikeuro
www.tydenikeuro.cz

Týdeník Euro vychází od října 1998

Ve spolupráci s FT FINANCIAL TIMES

Vydává
New Look Media s.r.o.
Apolinářská 3
Praha 2
128 00
IČO: 06162894
dopisy@tydenikeuro.cz
www.tydenikeuro.cz

Šéfredaktor
Ondřej Hergesell

Zástupce šéfredaktora
Martin Rychlík

Editoři
Luděk Bednář
Pavel Pokorný

Analytik a komentátor
Petr Fischer

Reportér
Ondřej Koutník

Redakce
Michael Durčák
Erich Handl
Ondřej Kubala
Miloš Štěpař
Lukáš Vincent
(E-mail na členy redakce: prijmeni@tydenikeuro.cz)

Stálí spolupracovníci
Klára Donathová
Pavel Hanslíček
Blahoslav Hruška
Vít Chalupa
Petra Jaroměřská
Lukáš Kovanda
Luděk Mádl
Jan Palička
Martin Pánek
Dušan Rovenský
Václav Rybář
Přemysl Souček
Petr Starý
Ondřej Stratilík
Matěj Široký

Jazyková redakce
Kateřina Špačková
Simona Vondráčková

Grafické oddělení
Jakub Adamů
Štěpán Bejr
Vojtěch Velický

Fotooddělení
Hynek Glos
Marek Musil
Lukáš Procházka
Vladimír Šigut
Michael Tomeš
Matúš Tóth

Obchodní ředitelka
Michaela Hromádková
michaela.hromadkova@newlookmedia.cz, tel.: 602 853 496

Inzerce
Lucie Ouzká
lucie.ouzka@newlookmedia.cz, tel.: 607 144 396
Ernest Novák
ernest.novak@newlookmedia.cz, tel.: 608 818 028
Ivona Steinerová
ivona.steinerova@newlookmedia.cz, tel.: 777 830 500
Jakub Šuták
jakub.sutak@newlookmedia.cz, tel.: 731 083 500

Manažerka distribuce, výroby a logistiky
Monika Matějková
monika.matejkova@newlookmedia.cz

Objednávky předplatného
SEND Předplatné, s. r. o.
T: 225 985 225
tydenikeuro@send.cz
www.tydenikeuro.cz/predplatne

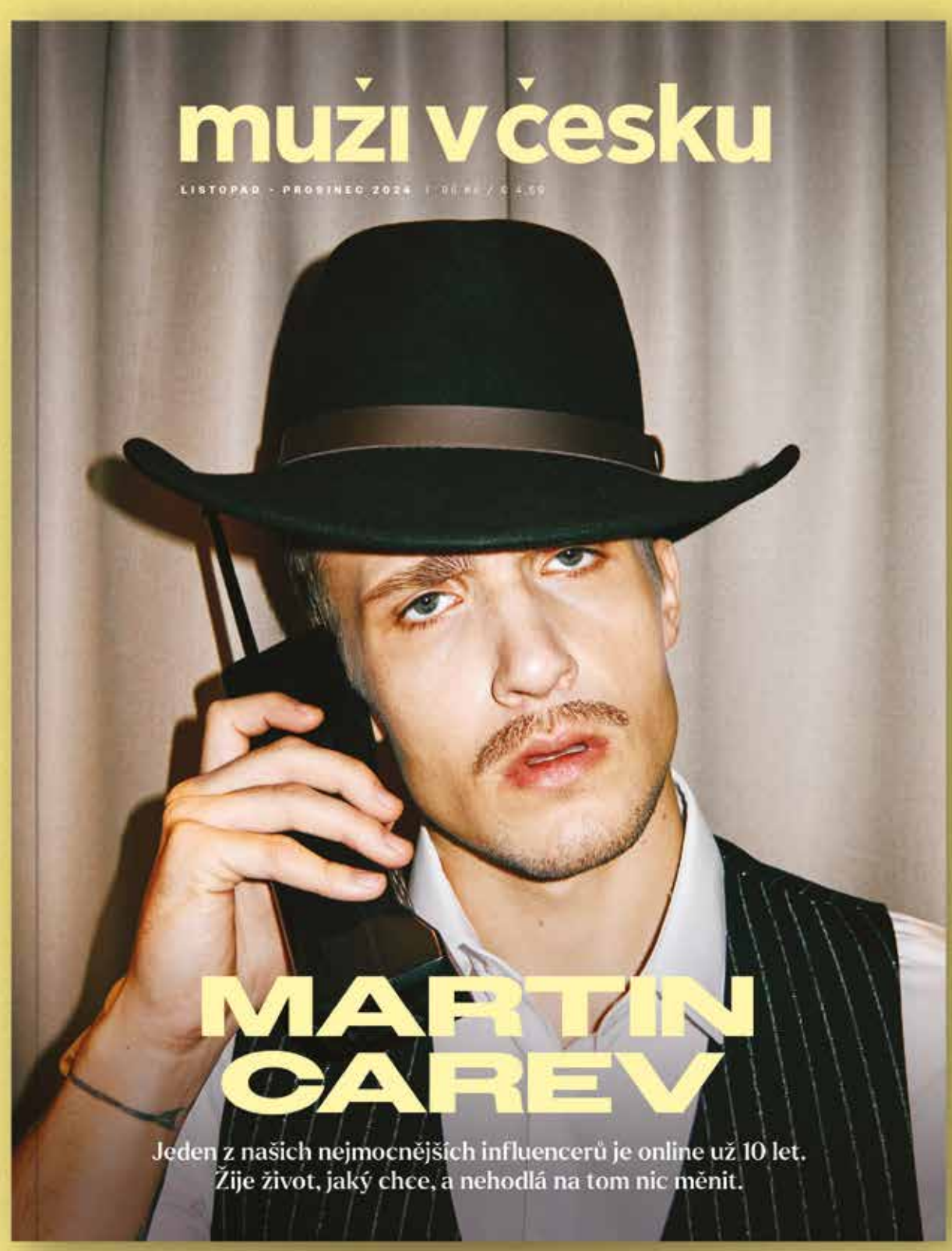
Distribuce
První novinová společnost a.s.
Česká pošta, s. p.

Tisk
Triangl, a.s.

Registrace
MK ČR E 8030
pod č. j. 10004/98
ze dne 28. 8. 1998,
ISSN 1212-3129.
Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

© New Look Media. Jakékoli užití části nebo celku, zejména přetisk včetně šíření jakýmkoli způsobem bez výslovného svolení vydavatele, je zapovězeno.

ILUSTRACE: Vojtěch Velický

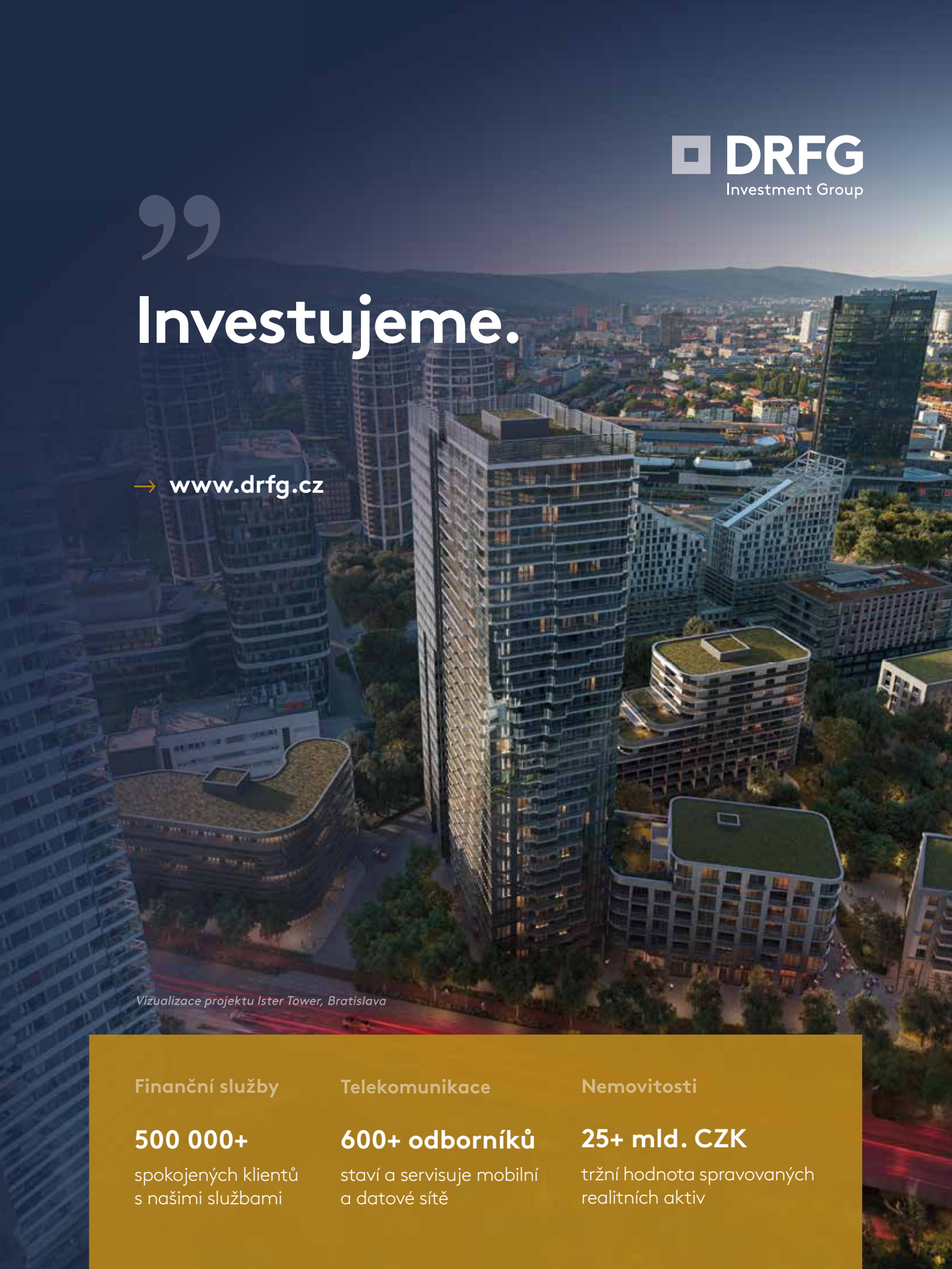
Nové číslo právě v prodeji

www.muzivcesku.cz instagram.com/muzivcesku

DRFG
Investment Group

Investujeme.

→ **www.drfg.cz**

Vizualizace projektu Ister Tower, Bratislava

Finanční služby

500 000+

spokojených klientů
s našimi službami

Telekomunikace

600+ odborníků

staví a servisuje mobilní
a datové sítě

Nemovitosti

25+ mld. CZK

tržní hodnota spravovaných
realitních aktiv